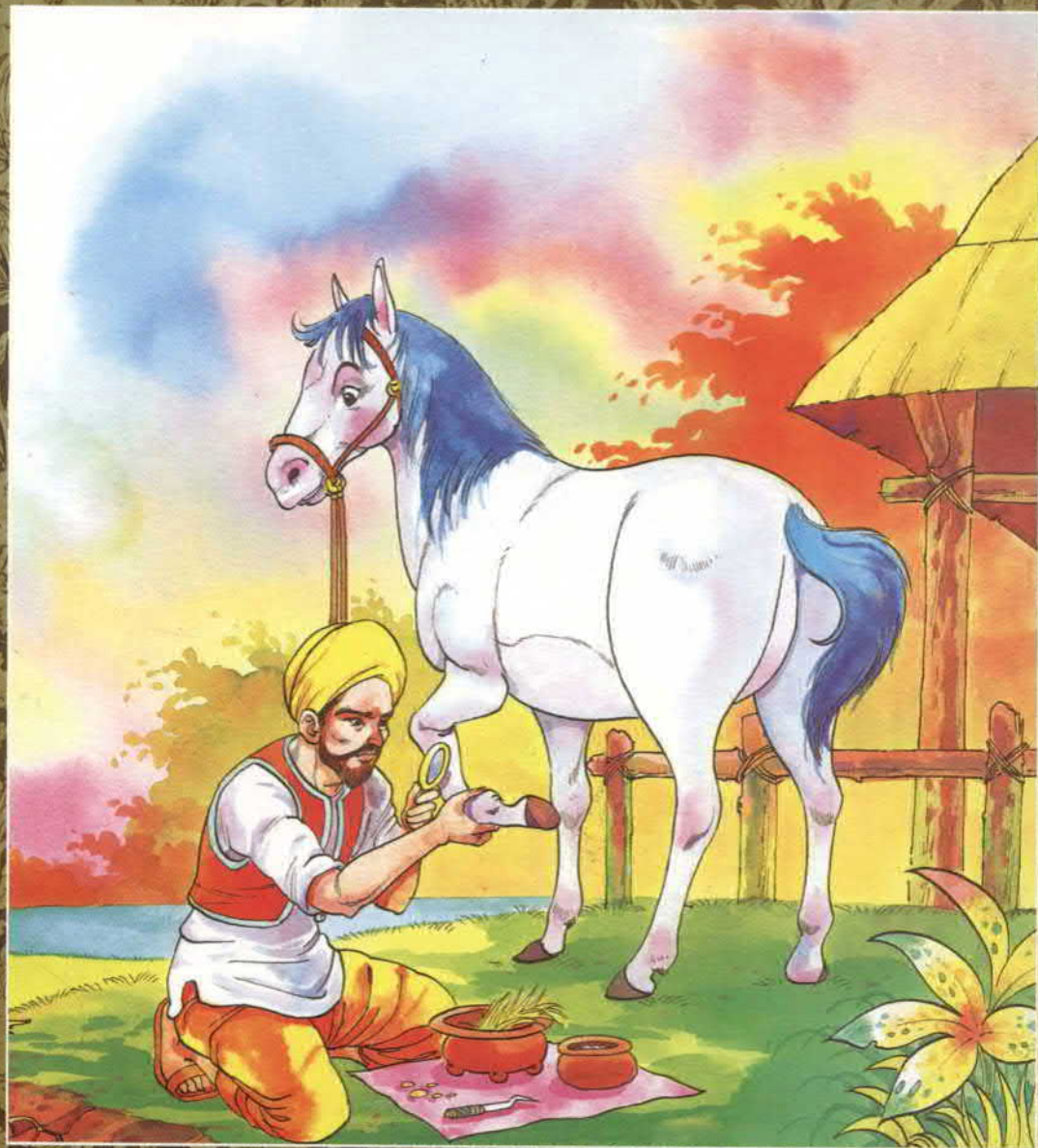

หนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

ชุดความรู้เรื่องพระไตรปิฎก

นิชาชนชาตก เล่ม ๓

ตัวอย่าง

หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
ชุดความรู้เรื่องพระไตรปิฎก

เรื่อง

นิทานชาดก เล่ม ๓

ระดับประถมศึกษา

จำรัส ดวงธิดาสาร เรื่อง
บ้านเด็ก ภาพประกอบ

พิมพ์ครั้งที่สอง ๕,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๔๕

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

เลขเรียกหนังสือ.....	ISBN 974-01-2829-7
เลขทะเบียน.....	
วันลงทะเบียน.....	

ชื่อหนังสือ นิทานชาดก เล่ม ๓
ผู้เรียบเรียง นายจำรัส ดวงธิดาสาร

ISBN 974-10-0899-6

พิมพ์แจกครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๓๖

จำนวนพิมพ์ ๔๘,๐๐๐ เล่ม

ลิขสิทธิ์ของศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ผู้ที่จะเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี จะต้องมีการฝึกปฏิบัติธรรมมาตั้งแต่อยู่ในวัยเด็ก การที่จะฝึกปฏิบัติธรรมให้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม นักเรียนควรมีความรู้เพื่อนำมาประพฤติปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้ กรมวิชาการจึงพิจารณาเห็นว่า เนื้อหาในพระไตรปิฎกบางหมวดให้แนวทางในการประพฤติปฏิบัติธรรมและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ควรจะนำมาพิจารณาและคัดเลือกให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ จะได้ประพฤติปฏิบัติให้เป็นพลเมืองดีของชาติ กรมวิชาการจึงได้จัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์พระพุทธศาสนาและจริยธรรม ชุดความรู้เรื่องพระไตรปิฎก ขึ้น หนังสือชุดนี้มีด้วยกันหลายเล่ม แต่นิทานชาดกจัดทำเป็น ๓ เล่ม คือ เล่ม ๑, ๒ และ ๓

สำหรับนิทานชาดก เล่ม ๓ นี้ เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับระดับประถมศึกษา ประกอบด้วยนิทานชาดกที่คัดเลือกมาจากพระไตรปิฎก และนำมาเรียบเรียงใหม่ให้เหมาะสมสำหรับเด็กอ่าน จำนวน ๘ เรื่อง คือ กาละโมบ ม้าเดินกะเผลก พ้อคำเร่ลิงกับจระเข้ ม้าสัตว์ทำบุญ มนต์เสมะม่วง ไจระป่าใจอารี และคนแจวเรือจ้าง ในการนำเสนอเนื้อหา ผู้เขียนกล่าวถึงที่มาของนิทานชาดกที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่บุคคลต่างๆ ในครั้งพุทธกาลก่อน เพื่อนำเข้าสู่ชาดกที่พระพุทธเจ้าทรงแสดง จากนั้นก็สรุปแบบของการเล่านิทานชาดกไว้ เมื่อนักเรียนอ่านจะได้ทั้งความเพลิดเพลินและได้คติธรรมเพื่อนำมาประพฤติปฏิบัติ

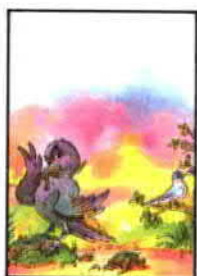
กรมวิชาการคาดว่า หนังสือชุดความรู้เรื่องพระไตรปิฎก นิทานชาดก เล่ม ๓ นี้ นักเรียนจะได้ประโยชน์จากการอ่านอย่างคุ้มค่า และกรมวิชาการขอขอบคุณผู้มีส่วนช่วยจัดทำไว้ ณ ที่นี้ด้วย

(นายพนม พงษ์ไพบูลย์)

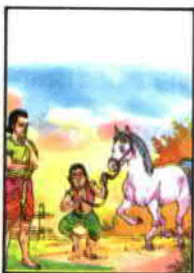
อธิบดีกรมวิชาการ

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๕

กาละโมบ

๑

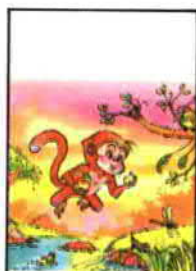
ม้าเดินกะเผลก

๑๒

พ่อค้าแร่

๒๓

ลิงกับจระเข้

๓๕

หน้า

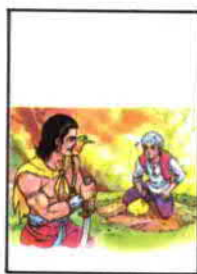
ฆ่าสัตว์ทำบุญ

๔๕

มนต์เสกมะม่วง

๕๔

โจรป่าใจอารี

๖๗

คนแจวเรือจ้าง

๗๗

กาละโมบ

ชาตกรื่องนี้ พระพุทธเจ้า
ทรงแสดงไว้ใน โสฬชาตกร หมวด
ตักนินบาต แห่งพระสุตตันต-
ปิฎก

เหตุเกิดของชาตกรื่องนี้ มี
ดังต่อไปนี้

สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้า
ประทับอยู่ในวัดพระเชตวัน เมือง
สาวัตถี เมืองหลวงของแคว้น
โกศล ทรงทราบเรื่องที่พระสงฆ์
ในวัดประชุมสนทนากันในศาลา
ประชุมของวัด

เรื่องที่ประชุมสนทนากัน
นั้นเกี่ยวกับความประพฤติของ
พระภิกษุรูปหนึ่ง ซึ่งภายหลังบวช
แล้วแทนที่จะปฏิบัติขัดเกลาจิตใจ
ให้เบาบางจากกิเลส มีความ
โลภเป็นต้น กลับประพฤติเป็น
คนมักได้ ละโมบทุกสิ่งที่เป็น
ปัจจัยเครื่องอาศัยประจำวัน
ที่ญาติโยมชาวบ้านถวายมา ผิด
จากความประพฤติของพระภิกษุ
สงฆ์ผู้ทรงศีลทั่วไป

ความเรื่องนี้ทราบถึงพระ
พุทธเจ้า ได้เสด็จไปยังที่ประชุม
สงฆ์ แล้วตรัสบอกพระสงฆ์ให้

เรียกพระภิกษุรูปนั้นมาอยู่ที่
ประชุม แล้วรับสั่งถาม พระภิกษุ
รูปนั้นกราบทูลรับตามตรง พระ
พุทธองค์จึงตรัสแก่พระภิกษุรูปนั้น
แล้วตรัสแก่พระสงฆ์ทั้งปวงว่า
พระภิกษุรูปนี้จะละโมบแต่ในบัดนี้
เท่านั้นก็หาไม่ ด้วยในอดีตชาติ
ก็เคยประพฤติดังนี้มาแล้ว

พระสงฆ์ทั้งปวงใคร่ทราบ
เรื่องราวในอดีตนั้น ได้กราบทูล
อาราธนาให้ทรงแสดง พระพุทธ-
เจ้าจึงตรัสชาดกเรื่อง กาละโมบ
เรื่องมีดังต่อไปนี้

กาละโมบ

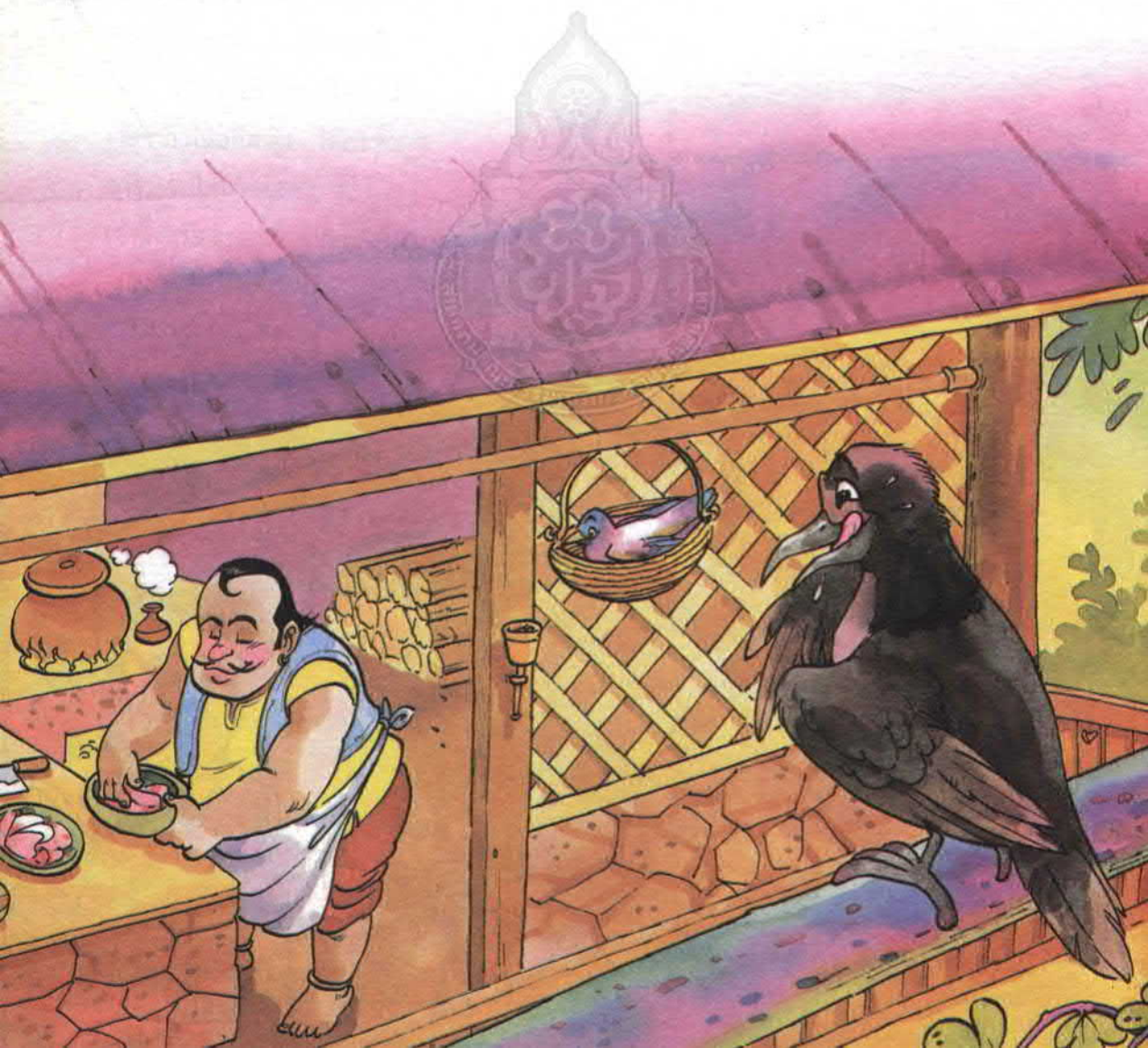
ที่บ้านของผู้มั่งคั่งคนหนึ่งในเมืองพาราณสี มีนกพิราบตัวหนึ่งบินมาอาศัยใต้ชายคา เจ้าของบ้านเป็นผู้มีอัธยาศัยเมตตาสัตว์ คิดว่าไม่ว่ามนุษย์หรือสัตว์ย่อมต้องการที่อยู่อาศัยหลบนอน จึงสั่งคนครัวให้ทำกระเช้าแขวนไว้ที่ข้างโรงครัว นกพิราบได้เข้าไปอาศัยกระเช้านั้นเป็นรังนอน เข้าขึ้นก็บินออกจากรังไปหากิน เย็นจึงกลับมายังรังนอน

วันหนึ่ง กาตัวหนึ่งบินมาจับที่ชายคาโรงครัว มันสอดสายสายตาเข้าไปในโรงครัว เห็นอาหารสดๆ ที่คนทำครัวเตรียมหั่นไปประกอบอาหารให้นายของตนกิน อาหารสดๆ นั้นมีทั้งเนื้อปลาและเนื้อสัตว์อย่างอื่น มันเห็นเช่นนั้นก็เกิดกระหายจนน้ำลายไหล

มันรำพึงว่า “ทำอย่างไรหนอเราจึงจะได้กินเนื้อและปลาสดๆ ในจานนั้น”

มันมองไปที่ใต้ชายคา มันเห็นนกพิราบอยู่ในกระเช้าแขวน จึงบอกตัวเองว่า “จำเราจะต้องตีสันทนกพิราบเพื่อจะได้อาศัยอยู่ที่นี้บ้าง”

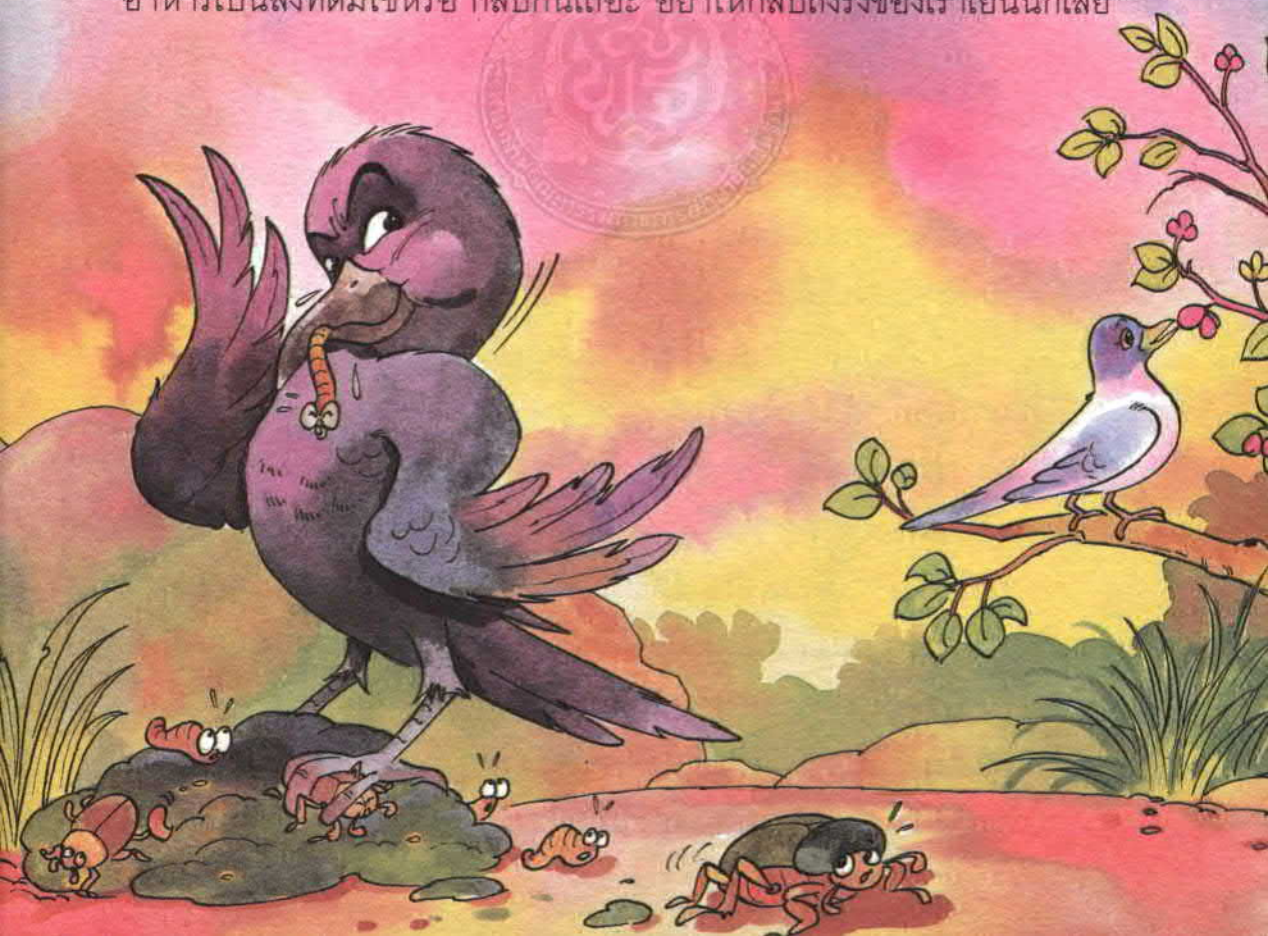
เมื่อนกพิราบบินออกไปหากิน กาจึงถลาตามหลังนกพิราบไปห่างๆ
นกพิราบหันมาเห็นเข้า

นกพิราบ “กาเอ๊ย! แกกับข้ากินอาหารต่างกัน ข้ากินเมล็ดพืช แกกิน
เนื้อ จะไปด้วยกันได้ยังไง”

กา “นกพิราบเอ๊ย! เราชอบนาย ชอบกิริยา ความประพฤติ และ
ความมีน้ำใจ เราใคร่จะได้รับใช้นาย”

นกพิราบยอมรับความปรารถนาดีของกา สัตว์ทั้งสองจึงบินออกไป
หากินทุกวัน กาแสร้งทำเป็นเที่ยวหากินอาหารอย่างเดียวกับนกพิราบ แต่พอ
นกพิราบเผลอ กาก็บินลงไปยังกองขี้วัวสดๆ ไข่จะงอยปากขุดคุ้ยขี้วัว จิกแมลง
ที่ขี้วัวและตัวหนอนกินเป็นอาหาร กินจนอิ่มแล้วก็บินเข้าไปหานกพิราบ ทำที่
เป็นผู้ติสอนนกพิราบว่า

“เราออกหากินเป็นเวลานานมากแล้ว การรู้จักประมาณในการกิน
อาหารเป็นสิ่งที่ดีมิใช่หรือ กลับกันเถอะ อย่าให้กลับถึงรังของเราเย็นนักเลย”

สัตว์ปีกทั้งสองก็พากัน
บินบ้ายหน้ากลับรัง

ฝ่ายคนทำครัวของเจ้า
ของบ้านผู้มั่งคั่งก็เป็นคนเมตตา
สัตว์เหมือนผู้เป็นนายจ้าง เห็น
กามาทำความรู้จักมักคุ้นกับนก
พิราบจนบินออกไปหากินด้วย
กัน ก็คิดว่านกพิราบได้เพื่อนมา
อยู่อาศัยด้วย จึงทำกระเช้าแขวน
ขึ้นอีก ๑ อัน นำไปแขวนไว้ที่ได้
ชายคาถัดไป

เมื่อสัตว์ทั้งสองบินกลับมาถึง ต่างก็แยกกันเข้าไปอาศัยอยู่ใน
กระเช้าของตน

วันหนึ่ง มีคนนำเอาปลาและเนื้อจำนวนมากมาฝากให้ท่านเจ้าของ
บ้าน คนครัวเก็บปลาและเนื้อวางไว้ในจาน กาเห็นเข้าก็กระหายหิวยิ่งนัก จึง
ทำเป็นนอนหลับเขาอยู่ในกระเช้า แม้ได้เวลาออกหากินก็ยังไม่ออกปากชวน
นกพิราบอย่างวันเก่าก่อนเคยมา

นกพิราบ “ไปได้หรือยังล่ะ”

กา “วันนี้เราไม่สบาย นายไปคนเดียวเถอะ”

นกพิราบ “เป็นอะไรหรือ”

กา “เราปวดท้อง ท้องอืด เข้าใจว่าอาหารไม่ย่อย วันนี้ใครพักสักวัน
นายไปคนเดียวเถอะ”

นกพิราบ “เพื่อนเอ๋ย สัตว์ปีกเช่นพวกเรา ไม่เคยเป็นโรคท้องอืด
อาหารไม่ย่อย เพราะแม้แต่ไส้ตะเกียงที่กินเข้าไปไฟธาตุของเรายังย่อยละลาย
ได้ ข้าพพอรู้น่าว่าเพราะแกเห็นปลาและเนื้อในจานนั้นใช่ไหมล่ะ”

กา “พูดอะไรเช่นนั้น เราปวดท้องจริง ๆ”

นกพิราบ “ระวังนะเดี๋ยวจะว่าไม่บอก อย่าประมาท”

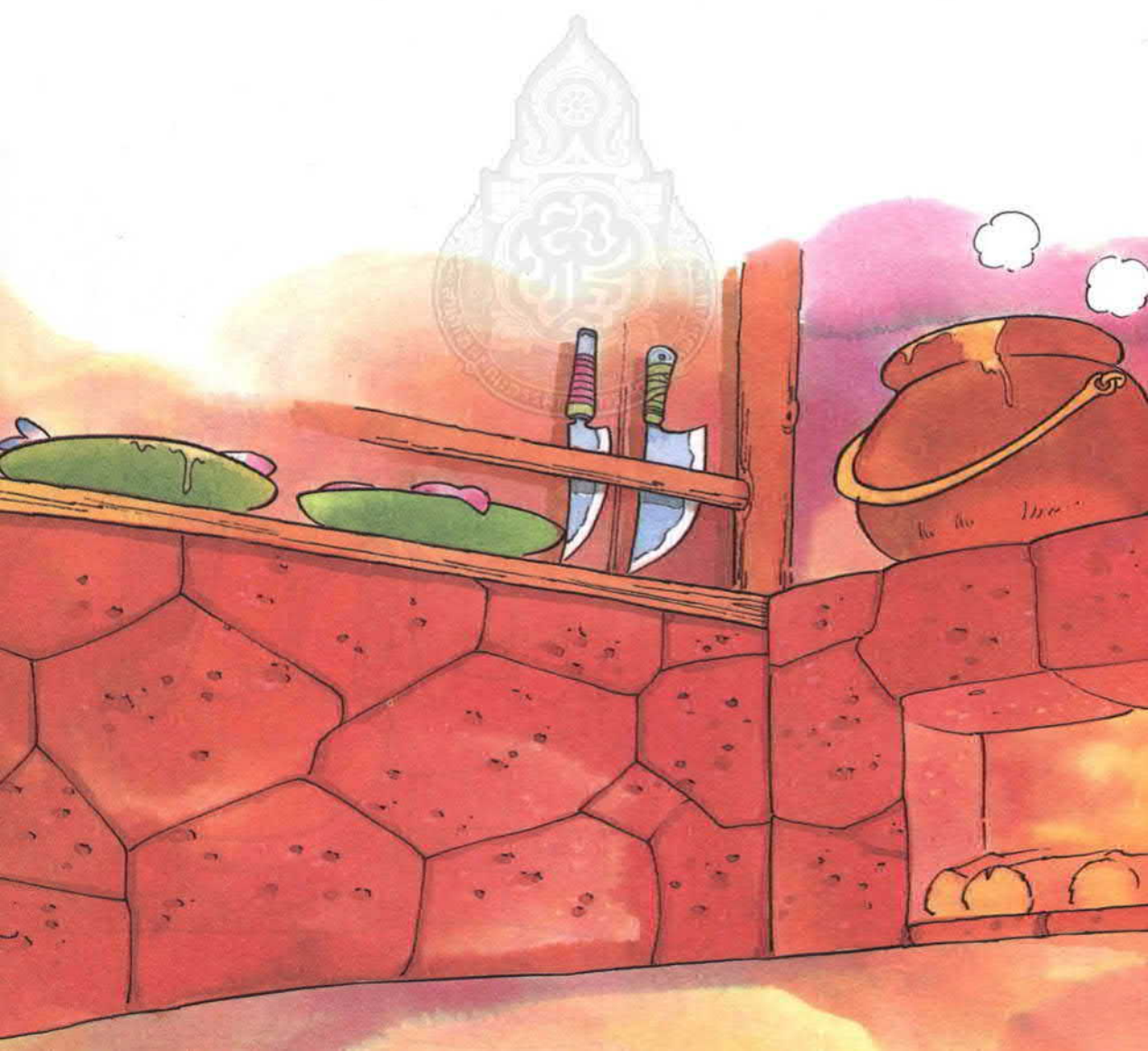
ว่าแล้วนกพิราบก็บินจากไป

ฝ่ายคนทำครัวเมื่อทำความสะอาดปลาและเนื้อเสร็จแล้ว ก็นำไปวางไว้ในจานเพื่อจะประกอบอาหารให้นายของตน แล้วเดินออกจากโรงครัวไปล้างมือและยืนตากลมอยู่ที่ประตูข้างนอก กาไม่รอช้า รีบบินทะลุม่านเข้าไปในครัวในเวลาคนทำครัวเผลอ คนทำครัวได้ยินเสียงจานดังกรึกกริกจึงหันไปมอง ก็เห็นกากำลังจัดการกับปลาและเนื้อซึ่งตนเตรียมไว้ทำอาหารอย่างตะกละตะกลาม เขาจึงรีบปิดประตูโรงครัวแล้วไล่จับกาจนจับได้เพราะกาไม่มีทางออก

คนทำครัวขุ่นเคืองยิ่งนัก ความเมตตาที่เคยทำกระเช้าให้กาอาศัยหายไป กลายเป็นความเกลียดชังความละโมภ เมื่อจับกาได้แล้ว ก็จัดการถนอมขน ทั้งขนปีกและขนตามตัว เหลือให้เห็นเป็นเหมือนหงอนไว้ที่หัวกาห่อมนหนึ่ง ร่างของกาที่เคยเห็นขนภายนอกเป็นสีดำๆ ก็กลายสภาพเป็นสีขาว เพราะเห็นแต่ผิวหนัง

คนทำครัวจับกาล่อนจ้อนนั้นโยนเข้าไปในกระเช้าที่ตนทำให้กาอาศัย

เมื่อนกพิราบกลับมาได้เห็นสิ่งที่มีชีวิตนอนระทมระทวยอยู่ในกระเช้า
แขวนของกา ก็ประหลาดใจยิ่งนัก จึงเอ่ยถ้อยคำขึ้นถามเป็นคำจันทบาลีว่า

กายี พลาภา สิริณี

โจรี ลงสี ปิตา มหา

โอรี พลาเก อาคจุณ

จณโท เม วายโส สขา

แปลถอดความเป็นกลอนสุภาพได้ว่า

นกกระยางใจนไยมีหนอน

เป็นโจจรแอบมาอยู่อาศัย

นั่นกระเช้าของกาออกมาไว

เพื่อนฉันใจดุร้ายหลายเหลือเอ๋ย

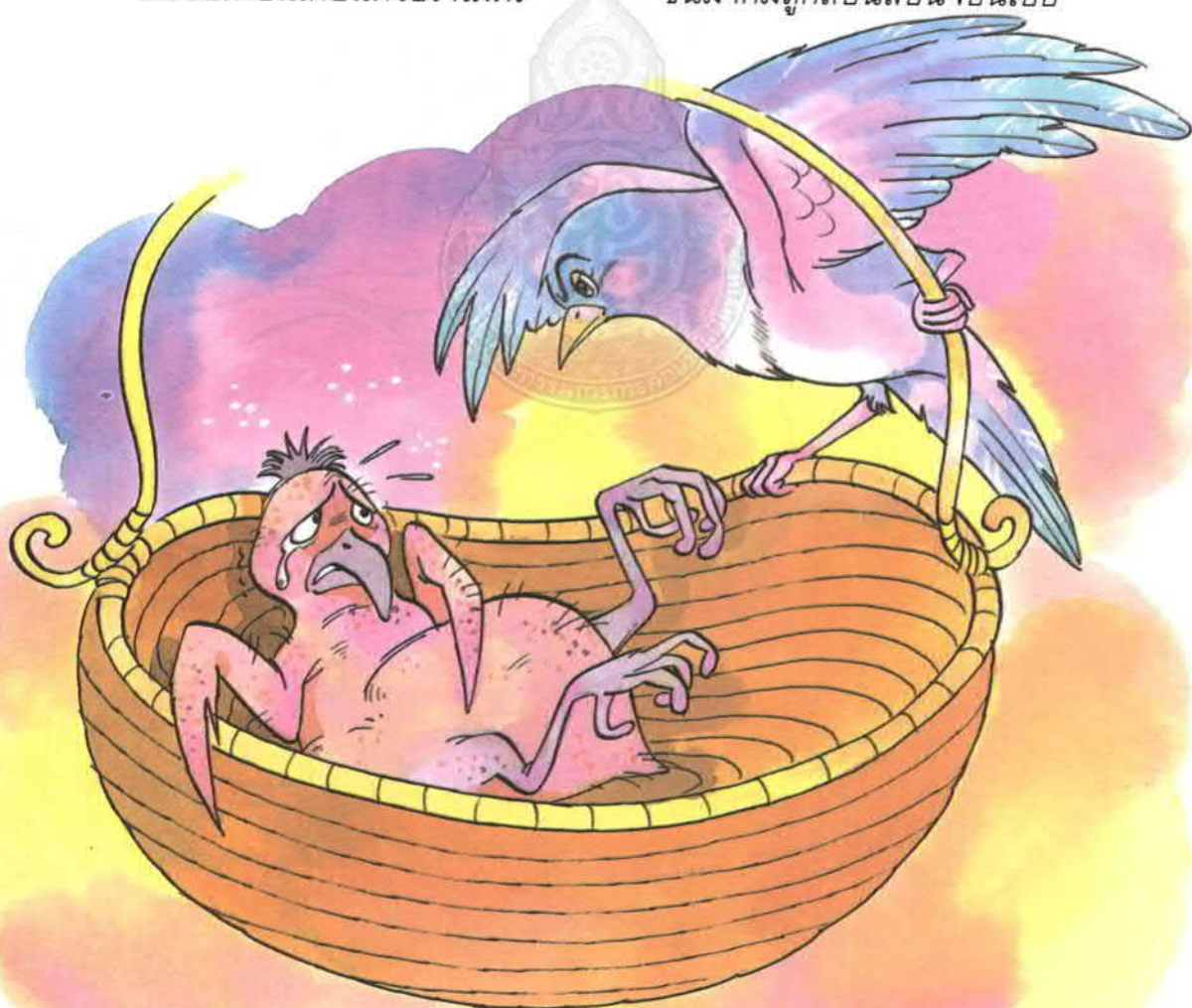
กาตอบคำของนกพิราบว่า

เราไม่ใช่กระยางอย่างเพื่อนว่า

หากคือกาทำบาปหยาบหมองศรี

ไม่เชื่อเพื่อนเตือนด้วยใจไมตรี

ชนมากมีถูกถอนล้อนจ้อนเอ๋ย

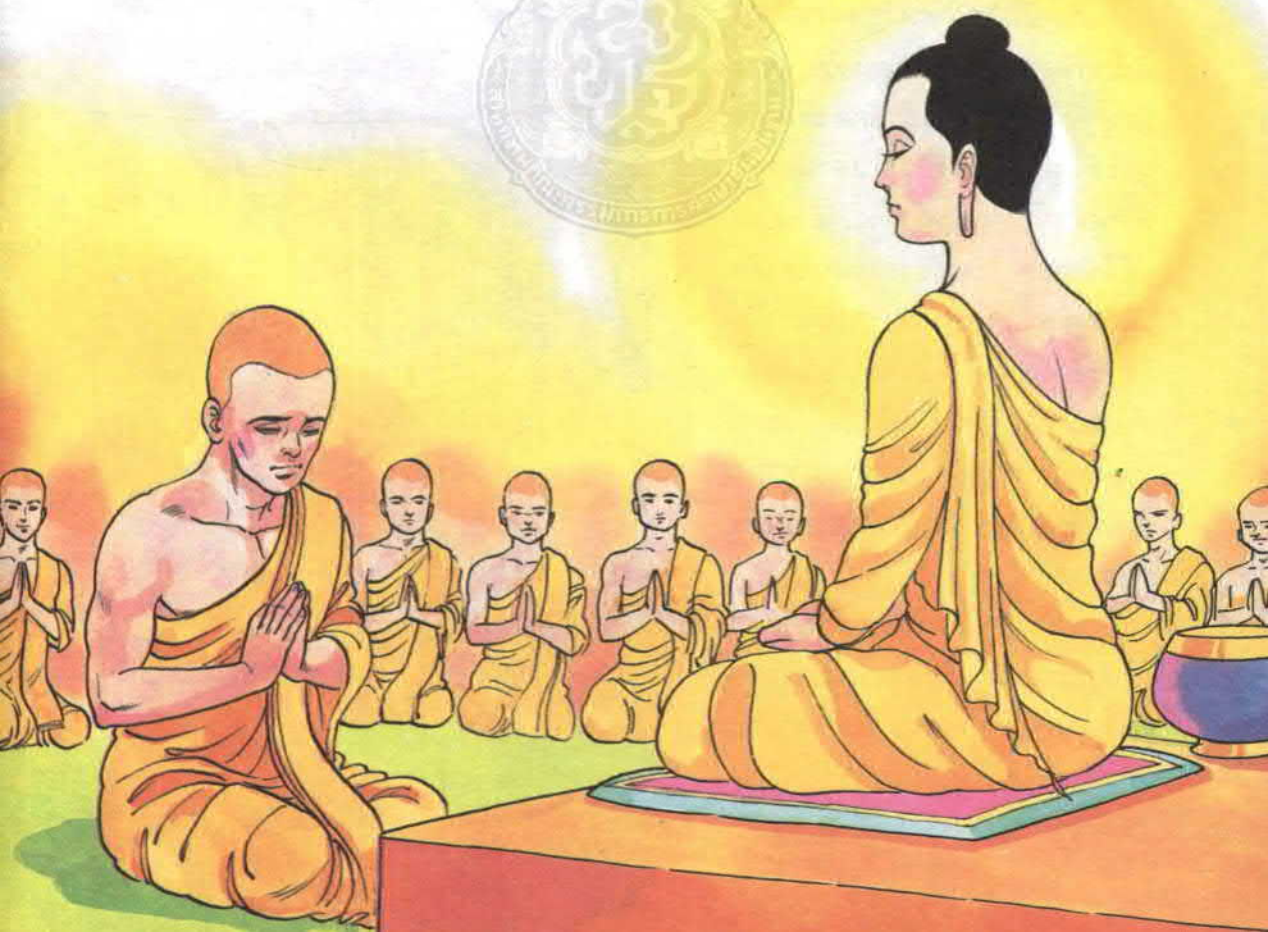
นกพิราบฟังแล้วสรวลขำจะช่วยเพื่อนกาได้ จึงได้แต่กล่าวว่า
 เพื่อนกำลังได้รับความทุกข์หนัก เพราะเพื่อนมักลักลอบกินของเขา
 อาหารคนควรละโลกอย่าโอบเอานกอย่างเราไม่น่าหากินเอ๋ย
 เมื่อนกพิราบกล่าวเช่นนั้น ก็บอกกาเป็นคำสุดท้ายว่า “เราอยู่ที่นี้อีก
 ต่อไปไม่ได้แล้ว”

ว่าแล้วก็บินออกจากกระเช้าแขวนหนีไปอยู่แห่งอื่น ปล่อยให้กา
 สะอื้นร้องไห้และทนทุกข์เวทนาจนสิ้นใจตายอยู่ที่นั่น

พระพุทธเจ้าทรงสรุปกลับชาติว่า กาละโมบครั้งนั้นคือพระภิกษุรูปนี้
 ส่วนนกพิราบครั้งนั้นคือ **พระพุทธองค์** ในบัดนี้

พระภิกษุละโมบนั้นได้ฟังก็สลดใจ คลายความละโมบ กลับประพฤติ
 ปฏิบัติดีเหมือนพระสงฆ์ทรงศีลทั่ว ๆ ไป

จบชาดกเรื่อง **กาละโมบ** ลงด้วยประการฉะนี้

ชาดกเรื่องนี้ พระพุทธเจ้าทรง
แสดงไว้ใน คิริทัตตชาดก หมวด
ทุกนิบาต แห่งพระสุตตันตปิฎก
เหตุเกิดของชาดกเรื่องนี้ มีดังตอ
ไปนี้

สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าประทับอยู่
ในวัดพระเชตะวัน เมืองสาวัตถี เมือง
หลวงของแคว้นโกศล ทรงปรารภความ
ประพฤติของพระภิกษุรูปหนึ่งซึ่งเข้าไป
คลุกคลีกับพระภิกษุอีกรูปหนึ่งซึ่งเป็น
ลูกศิษย์ของ พระเทวทัต

เรื่องมีอยู่ว่า พระภิกษุทั้งสองรูป
นี้เป็นเพื่อนสนิทกันมาก่อนบวช พระ
ภิกษุรูปที่หนึ่งบวชในสำนักพระเทวทัต
พระภิกษุรูปที่สองบวชในสำนักของ
พระพุทธเจ้า ภายหลังทั้งสองท่านบวช
แล้วไม่นาน ชื่อเสียงของพระเทวทัต
เฟื่องฟูขึ้น มีชาวบ้านชาวเมืองผู้ไม่
ทราบข้อเท็จจริง ได้ยินคำโฆษณาชวน
เชื่อของพระเทวทัตก็หลงเชื่อ จึงต่าง
หลั่งไหลไปทำบุญที่วัดของพระเทวทัต
ทำให้วัดพระเทวทัตเกิดลางสังการะ
อุดมสมบูรณ์

ครั้นวันหนึ่ง พระภิกษุทั้งสองรูป
ได้พบปะกัน ต่างก็ถามสารทุกข์สุกดิบ
กันในฐานที่เคยเป็นเพื่อนกันมาเก่าก่อน
ต่างฝ่ายต่างทราบข้อมูลรายละเอียด
เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของกันและกัน

ม้าเดินกะเผลก

พระภิกษุที่บวชในสำนักพระ
เทวทัตทราบว่าพระภิกษุที่บวชในสำนัก
พระพุทธเจ้ามีความเป็นอยู่ผิดเคือง
อาหารบิณฑบาตที่ได้รับจากญาติโยม
วันหนึ่ง ๆ พอยังชีพให้เป็นไป จึงออกปาก
ชวนพระภิกษุที่บวชในสำนักพระพุทธเจ้า
ให้ไปมหาสูตน์ทั่วพระเทวทัต

เมื่อพระภิกษุที่บวชในสำนักพระ
พุทธเจ้าไปที่วัดพระเทวทัตอย่างว่าง่าย
และโดยไม่รู้สึกรังเกียจพระภิกษุผู้
เป็นเพื่อนก็แบ่งอาหารบิณฑบาตให้ฉัน
ล้วนแต่อาหารดีเลิศรสทั้งสิ้น

ความเรื่องนี้ทราบถึงพระภิกษุสงฆ์
ในวัดพระเชตุพนาราม จึงต่อว่าพระภิกษุ
ผู้ไปสุงสิงในวัดของพระเทวทัต

พระภิกษุสงฆ์ “ท่านไปทำไมที่นั่น
ท่านไม่รู้ดอกหรือว่าพระเทวทัตประกาศ
ตนจงล้างจงผลาญพระบรมศาสดา
ของเรา”

พระภิกษุผู้ไปมั่วสุมที่วัดพระเทวทัต
“กระผมไม่ได้ไปที่นั่นเพราะเลื่อมใสพระ
เทวทัต แต่ได้ไปหาพระภิกษุซึ่งเคยเป็น
เพื่อนกระผม”

พระภิกษุสงฆ์ “แต่ท่านได้นำอาหาร
ที่นั่นมาฉัน”

พระภิกษุ “อาหารนั้นก็มิใช่อาหาร
บิณฑบาตที่พระเทวทัตให้กระผม แต่
พระภิกษุเพื่อนของกระผมแบ่งให้”

พระภิกษุสงฆ์ “ท่านก็ไม่ควรไป
ม้าสุมที่นั่น”

แม้จะถูกพระภิกษุสงฆ์ห้ามปราม
แต่พระภิกษุรูปนั้นก็ยังคงไปมาหาสู่พระ
ภิกษุซึ่งเคยเป็นเพื่อนที่อยู่ในวัดพระ
เทวทัต ทั้งนี้เพราะเกิดนิยมชมชอบความ
ประพฤติของพระเทวทัตที่เป็นเหตุเกิด
ความอับอายกินดี อันเกิดจากชาวบ้านชาว
เมืองผู้ไม่รู้จักความประพฤติอันแท้จริงของ
พระเทวทัต

พระภิกษุสงฆ์จึงประชุมสนทนา
กันถึงเรื่องนี้ว่า พระภิกษุรูปนี้เพียงไป
เห็นวัดพระเทวทัตอย่างฉาบฉวยไม่กี่วัน
ก็คล้อยตามเพื่อนซึ่งอยู่วัดนั้น พระพุทธ-
เจ้าจึงได้เสด็จมายังที่ประชุมสงฆ์แล้วตรัส
แก่พระสงฆ์ทั้งปวงว่า เรื่องการคบ
คนผิดทำนองนี้ได้มีมาแล้วในอดีตชาติ

พระสงฆ์ทั้งปวงใคร่ทราบเรื่องราว
นั้น ได้กราบทูลอาราธนาให้ทรงแสดง
พระพุทธเจ้าจึงตรัสชาดกเรื่อง ม้าเดิน
กะเผลก

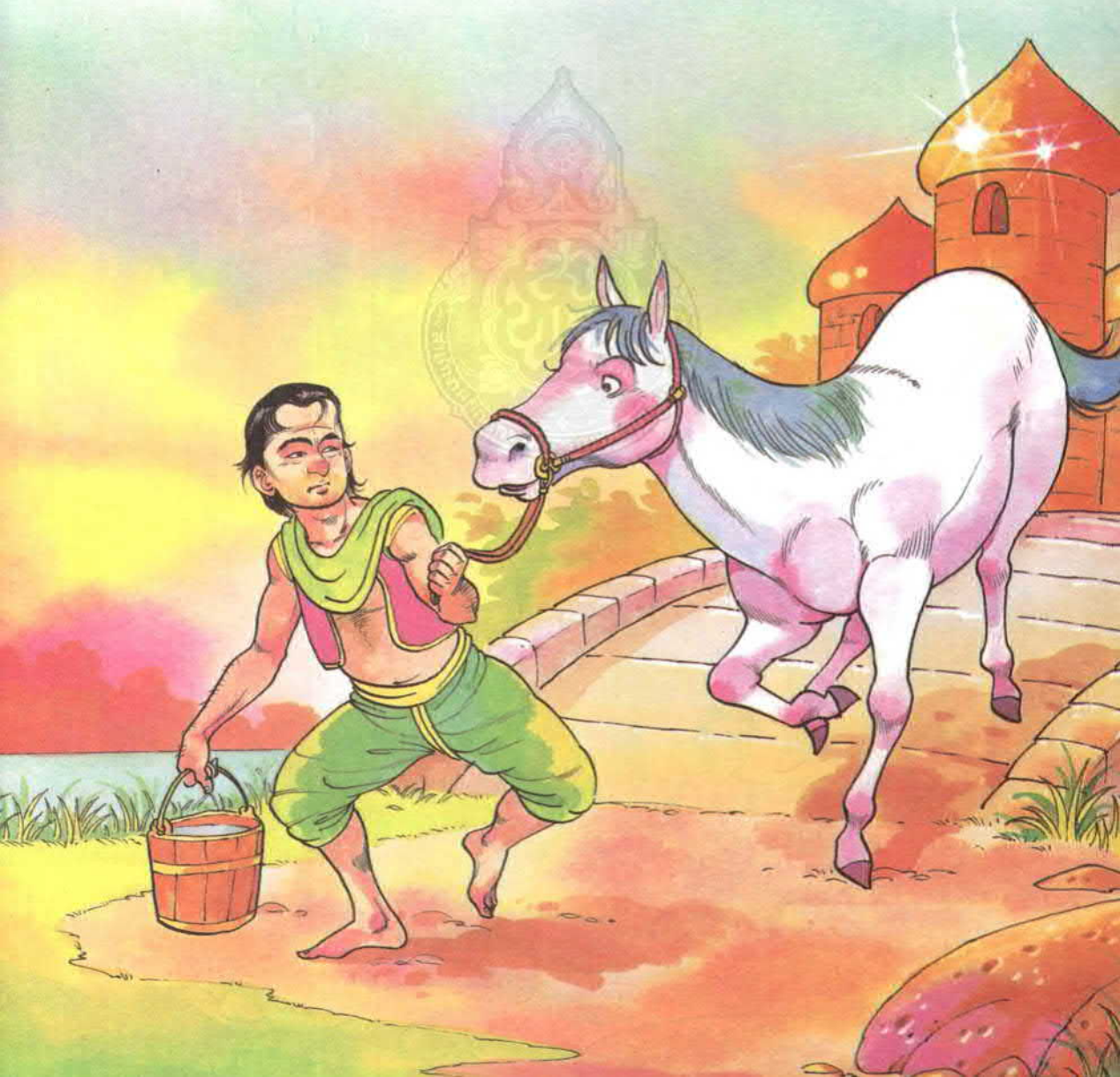
เรื่องมีดังต่อไปนี้

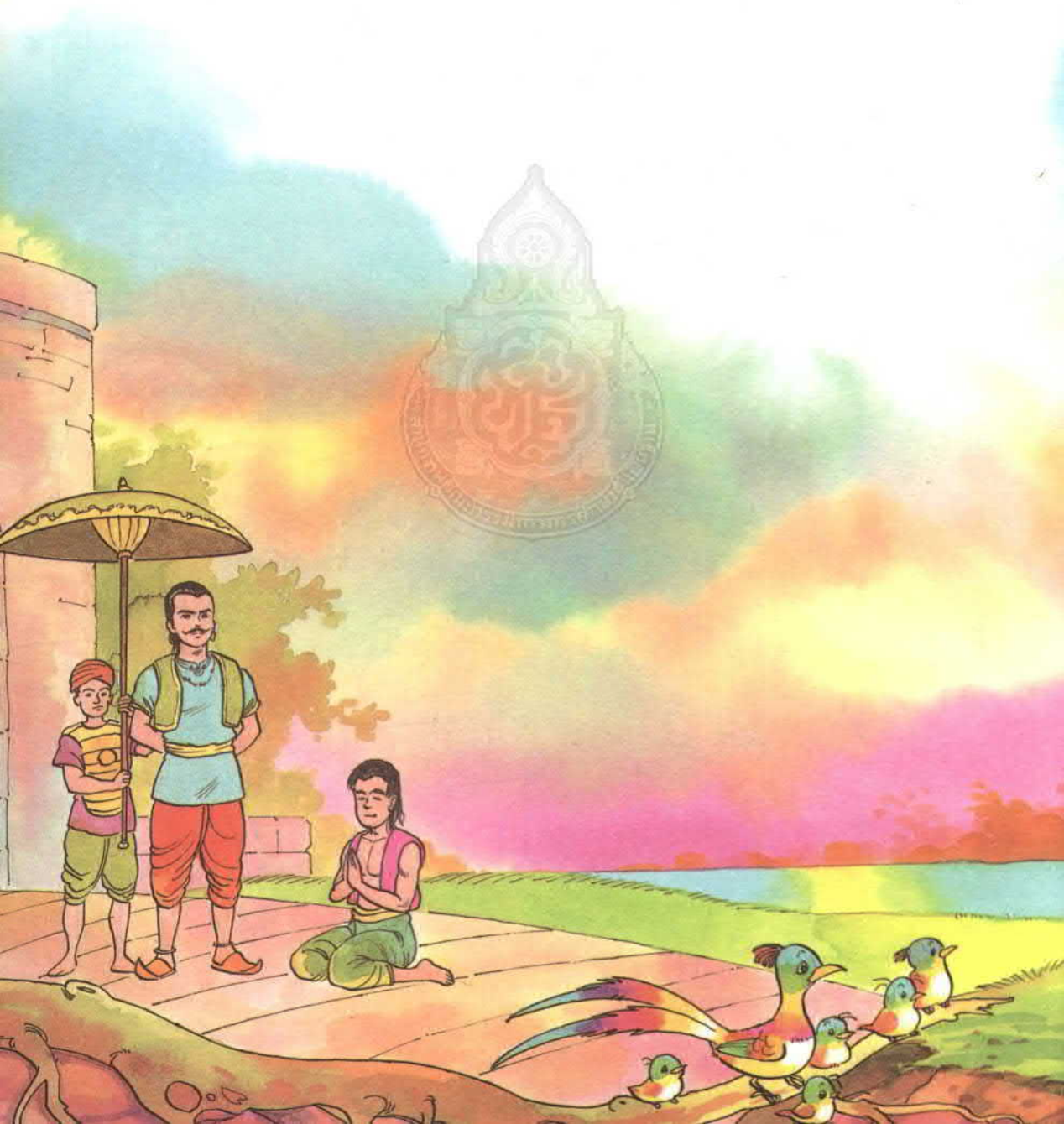
ม้าเดินกะเผลก

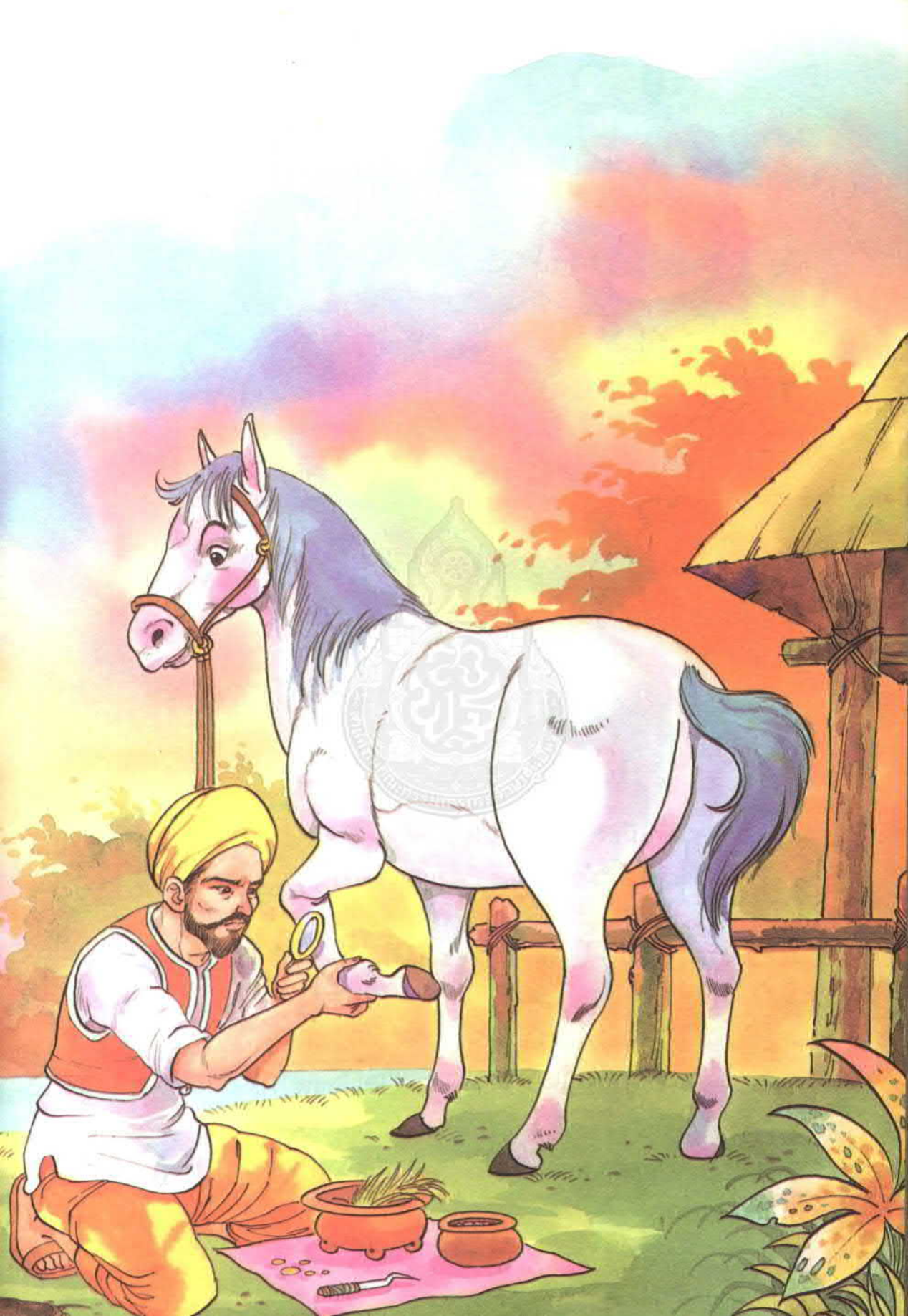
ที่เมืองแห่งหนึ่ง ท่านเจ้าเมืองมีม้าตัวหนึ่งสีขาวล้วน ท่านเจ้าเมืองได้มอบหมายให้คนเลี้ยงม้าที่ชื่อว่า ศิริทัต เป็นผู้ดูแลม้าขาวปลอดโดยเฉพาะ แต่คนเลี้ยงม้าหาพิการ เวลาเดินมีอาการกะเผลกๆ เห็นได้ชัด

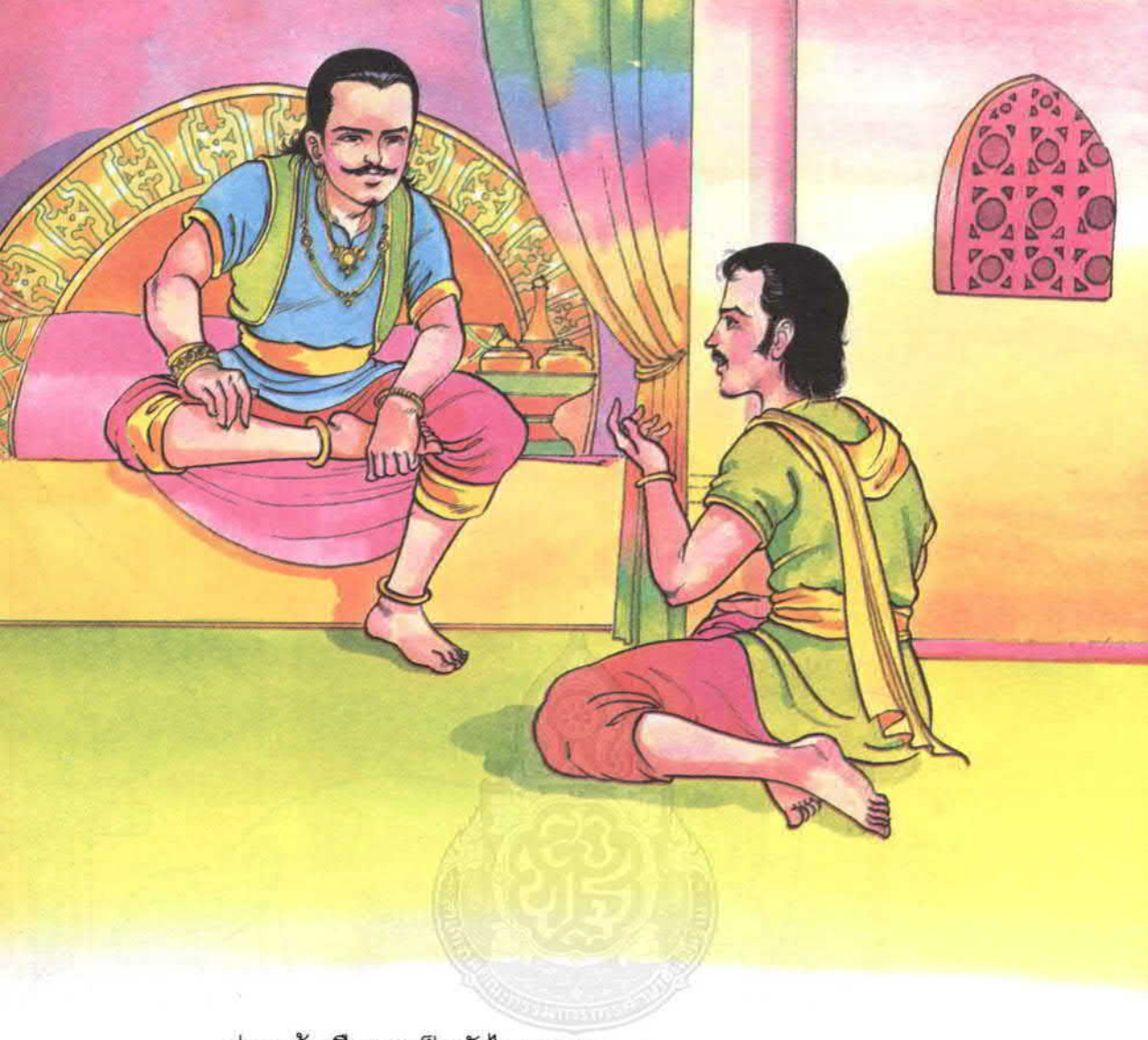
คนเลี้ยงม้าผูกบังเหียนม้า แล้วพาม้าออกจากคอกไปอาบน้ำ ไปกินหญ้า พาเข้าคอก เขาจึงม้าเดินนำหน้ามัน ให้ม้าเดินตาม เป็นอย่างนี้เนื่องนิตย์ติดต่อกัน

คนเลี้ยงม้าไม่รู้ว่ามีม้าเลียนแบบการเดินของตน เห็นม้าเดินกะเผลก ชอบกล ก็เข้าใจว่ามีม้าคงจะเดินเหยียบของมีคมที่มิดเข้าที่กีบ คงได้รับบาดเจ็บ จึง รายงานให้ท่านเจ้าเมืองทราบ ท่านเจ้าเมืองได้ให้สัตวแพทย์มาตรวจดูอาการ ของม้า สัตวแพทย์ตรวจขาและเล็บม้าโดยละเอียดแล้วก็เข้ารายงานท่านเจ้า เมือง

ท่านเจ้าเมือง “เป็นยังงัยหมอ”

สัตวแพทย์ “ม้าไม่ได้เป็นอะไรเลยขอรับ”

ท่านเจ้าเมือง “หมอตตรวจดูละเอียดแล้วหรือ”

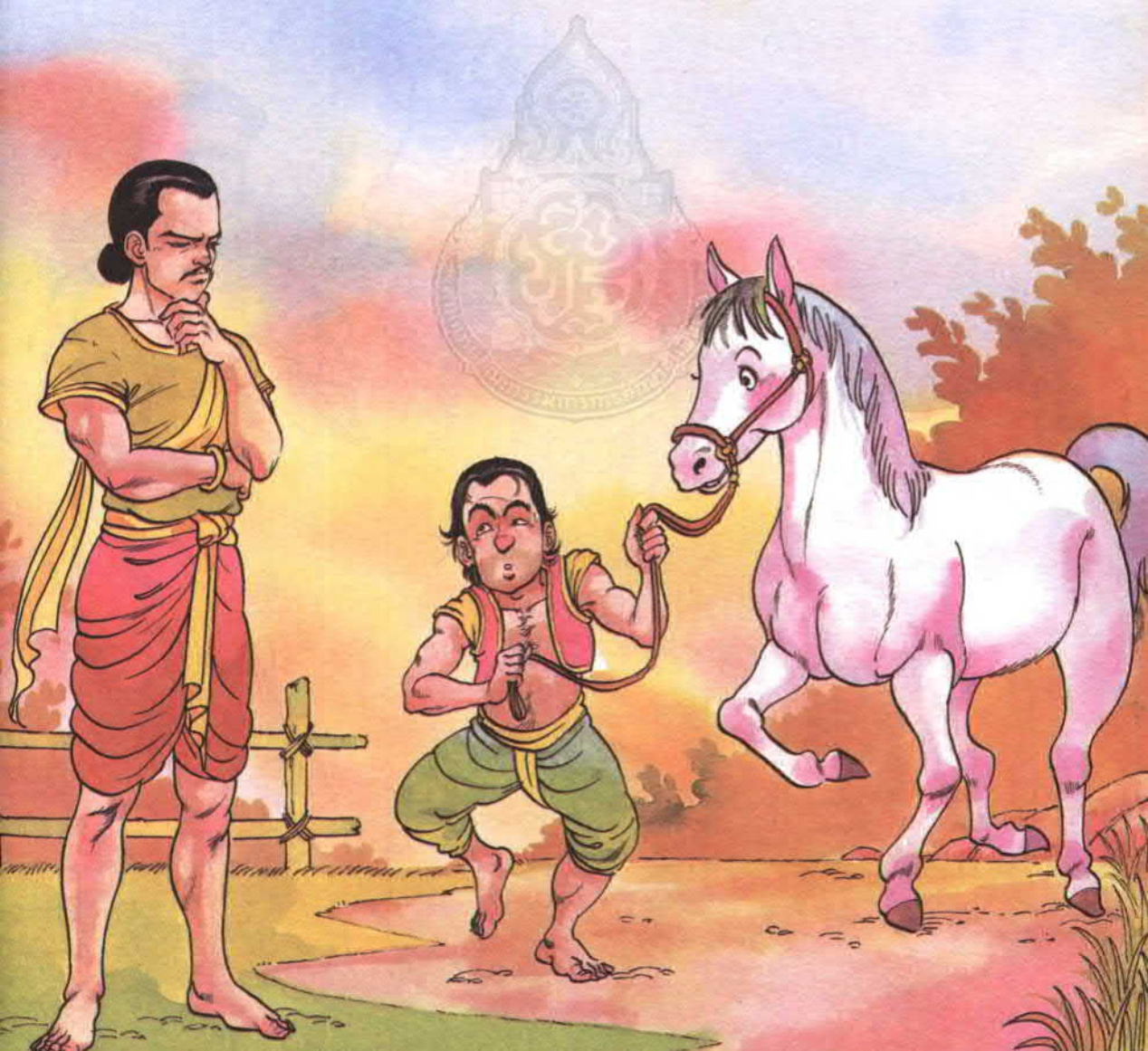
สัตวแพทย์ “ละเอียดแทบทุกชุมชน ม้าสบายดี ไม่บาดเจ็บตรงไหนเลย”

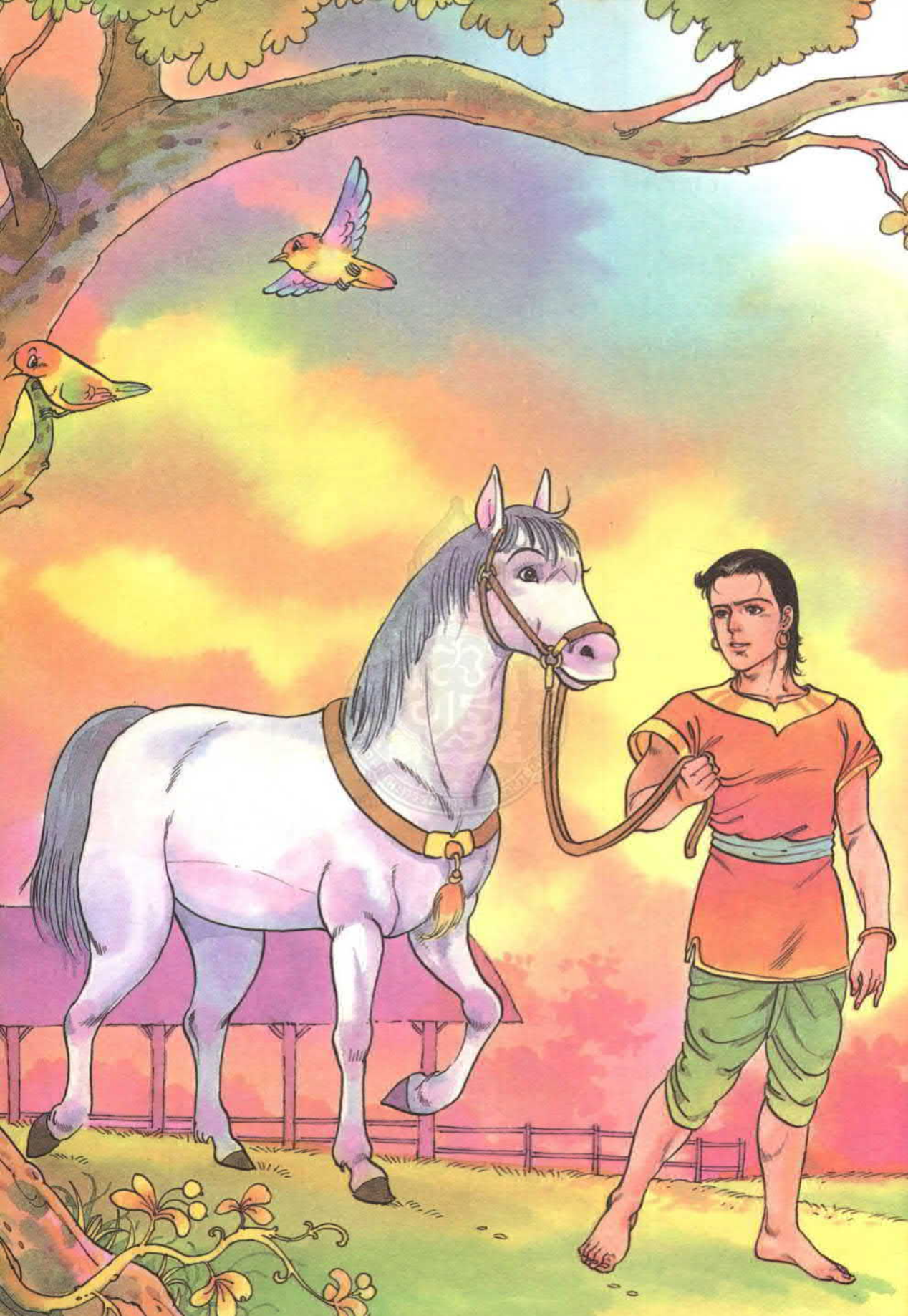
ท่านเจ้าเมือง “เอ ชอบกล ถ้าอย่างนั้นม้าเป็นอะไร”

ท่านเจ้าเมืองมีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่อยู่ท่านหนึ่งซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นปุโรหิต ทำหน้าที่สอนคติโลกและศีลธรรมแก่ท่านเจ้าเมือง ท่านเจ้าเมืองเคารพนับถือในสติปัญญามาก เมื่อติดขัดปัญหาสำคัญไม่ว่าเรื่องอะไรก็จะปรึกษาปุโรหิต

ท่านเจ้าเมืองเรียกบุโรหิตมาพบ แล้วเล่าเรื่องให้ฟังและสั่งความว่า
“อาจารย์ลองตรวจอาการของเจ้าชาวคูบั้งว่า เพราะอะไรอยู่ๆ มันถึงเดิน
กะเผลกๆ”

บุโรหิตไปที่คอกม้า บอกให้เจ้าหน้าที่เลี้ยงม้าที่ซื้อคิริทนต์นั้นจูงม้าออก
จากคอกให้มันเดินให้ดู ก็เห็นม้าขาวเดินกะเผลกๆ สอบถามรายละเอียดจาก
คนเลี้ยงม้าแล้วก็คาดคะเนถึงสาเหตุม้าเดินขากะเผลกๆ ได้

จึงนำความเข้ารายงานท่านเจ้าเมือง เป็นคำฉันท์บาลีว่า

ทูลีโต คิริทตฺเตน

หโย สามสฺส ปณฺทโว

ปุราณ ปกตํ หิตฺวา

ตสฺสเวย อนฺุวริยฺยติ

แปลถอดความเป็นกลอนสุภาพได้ว่า

ที่เจ้าข้าวก้าวกะเผลกกะเผลก

เพราะติดโรคคิริทตฺเตนนำหน้า

เดินให้ม้ามั่นเห็นจนเจเนตา

ทุกทิวาม้าจึงย่างเอาอย่างเอย

ท่านเจ้าเมืองได้ฟังคำชี้แจงเช่นนั้น ก็เห็นด้วยว่าอาจจะจริง แล้วถามถึงวิธีแก้ไข ปุโรหิตก็ชี้แจงแก่ท่านเจ้าเมืองว่า

หากเปลี่ยนคนเลี้ยงม้าชาติใหม่

แต่งกายให้งามทั้งคู่มือผาย

เดินจงม้ารอบสนามงามกริดกราย

ม้ามคงหายเขยยกกะเผลกเอย

ท่านเจ้าเมืองได้ทำตามคำ
ปุโรหิตแนะนำ ด้วยการเปลี่ยนเจ้า
หน้าที่เลี้ยงม้าใหม่ ซึ่งมีรูปร่าง
สมบูรณ์ด้วยอวัยวะครบทุกอย่าง
บุคลิกดีและแต่งกายดี คนเลี้ยงม้าคน
ใหม่เข้าทำหน้าที่เลี้ยงม้าขาวไม่นาน
นัก ม้าขาวก็เดินเป็นปกติเหมือน
เก่าก่อนเคยมา

ท่านเจ้าเมืองทราบเรื่อง
ม้าหายเดินซากะแผลงก็ให้ชื่นชมสติ
ปัญญาของปุโรหิตยิ่งนัก กล่าว
สรรเสริญว่าช่างรู้แม้กระทั่งอัธยาศัย
ของสัตว์เดรัจฉาน

พระพุทธเจ้าตรัสชาดกเรื่อง
นี้จบลงแล้ว ทรงแสดงธรรมว่าด้วย
อริยสัจ ๔ แล้วทรงกลับชาติชาดกว่า

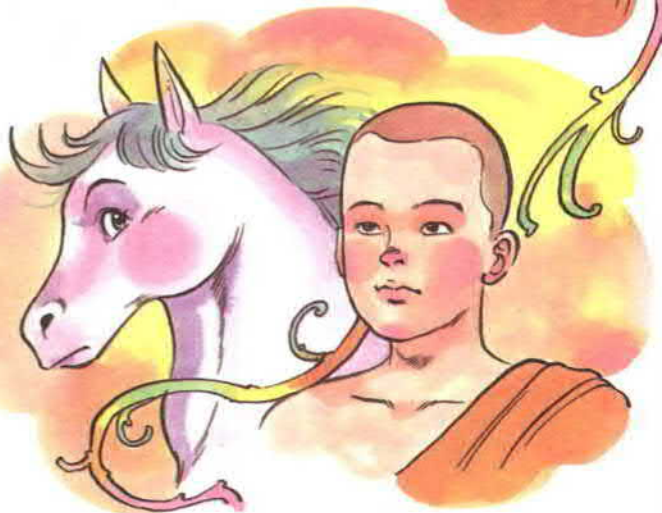
คนเลี้ยงม้าซากะแผลงใน
ครั้งนั้นคือ **พระเทวทัต** ในบัดนี้

ม้าขาวตัวนั้นคือพระภิกษุ
ผู้ไปมั่วสุมที่วัดพระเทวทัตในบัดนี้

ท่านเจ้าเมืองครั้งนั้นคือ
พระอานนท์ ในบัดนี้

ส่วนท่านปุโรหิตในครั้งนั้น
คือ **พระพุทธองค์** ในบัดนี้

จบชาดกเรื่อง **ม้าเดินกะ
แผลง** ลงด้วยประการฉะนี้

พ่อค้าเร่

ชาดกเรื่องนี้ พระพุทธเจ้า
ทรงแสดงไว้ใน เสรีวาณิช-
ชาดก หมวดเอกนิบาต แห่ง
พระสุตตันตปิฎก

เหตุเกิดของชาดกเรื่องนี้ มี
ดังต่อไปนี้

สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้า
ประทับอยู่ในวัดพระเชตะวัน เมือง
สาวัตถี เมืองหลวงของแคว้นโกศล
ทรงทราบเรื่องที่พระสงฆ์นำมา
เป็นหัวข้อสนทนากัน เรื่องนั้นคือ
เรื่องพระภิกษุรูปหนึ่งซึ่งบวชแล้ว
เกิดความท้อแท้ในการปฏิบัติธรรม
เบื่อหน่ายคลายความเพียร จน
มองเห็นตัวเองว่าจะอยู่ในวัดไป
ไม่ตลอด

พระพุทธเจ้าทรงทราบเรื่อง
นี้จึงเสด็จมายังที่ประชุมสงฆ์ แล้ว
รับสั่งให้พระสงฆ์ไปตามตัวพระ
ภิกษุรูปนั้นมาสู่ที่เฝ้าในที่ประชุม
สงฆ์ เมื่อพระภิกษุรูปนั้นมาเฝ้า
พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าจึงสอบ
ถาม ก็ทรงทราบเรื่องตามความ
จริงตรงตามที่พระสงฆ์ในวัดนำ
มาสนทนากัน

พระพุทธรูปเจ้าทรงแสดงธรรม
ให้พระภิกษุรูปนั้นฟังเพื่อให้เกิด
กำลังใจในการปฏิบัติธรรม ทรง
ย้าว่า ถ้าใครซึ่งเข้ามาบวชในพระ
ศาสนาของพระองค์เกิดความเบื่อ
หน่ายคลายความเพียร คนนั้นก็
จะพลาดประโยชน์ที่ควรได้รับ
พลาดเหมือนพ่อค้าชาวเสรีว -
ประเทศพลาดถาดทองคำ

พระสงฆ์ทั้งปวงในที่ประชุม
ใคร่ทราบเรื่องราวนั้น ได้กราบทูล
อาราธนาให้ทรงแสดง พระ
พุทธรูปเจ้าจึงตรัสขาดเรื่อง พ่อ
ค้าแร่

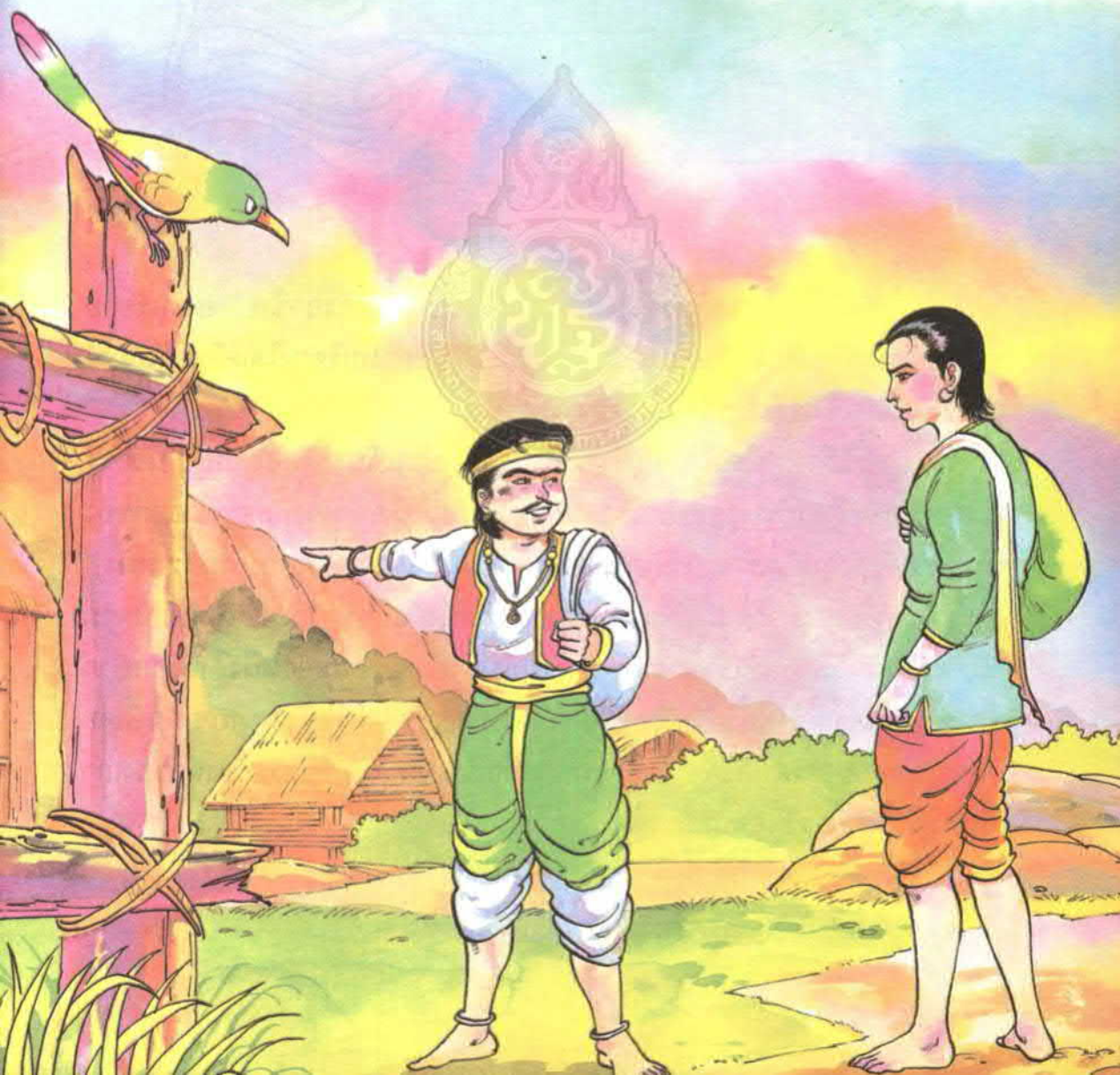
เรื่องมีดังต่อไปนี้

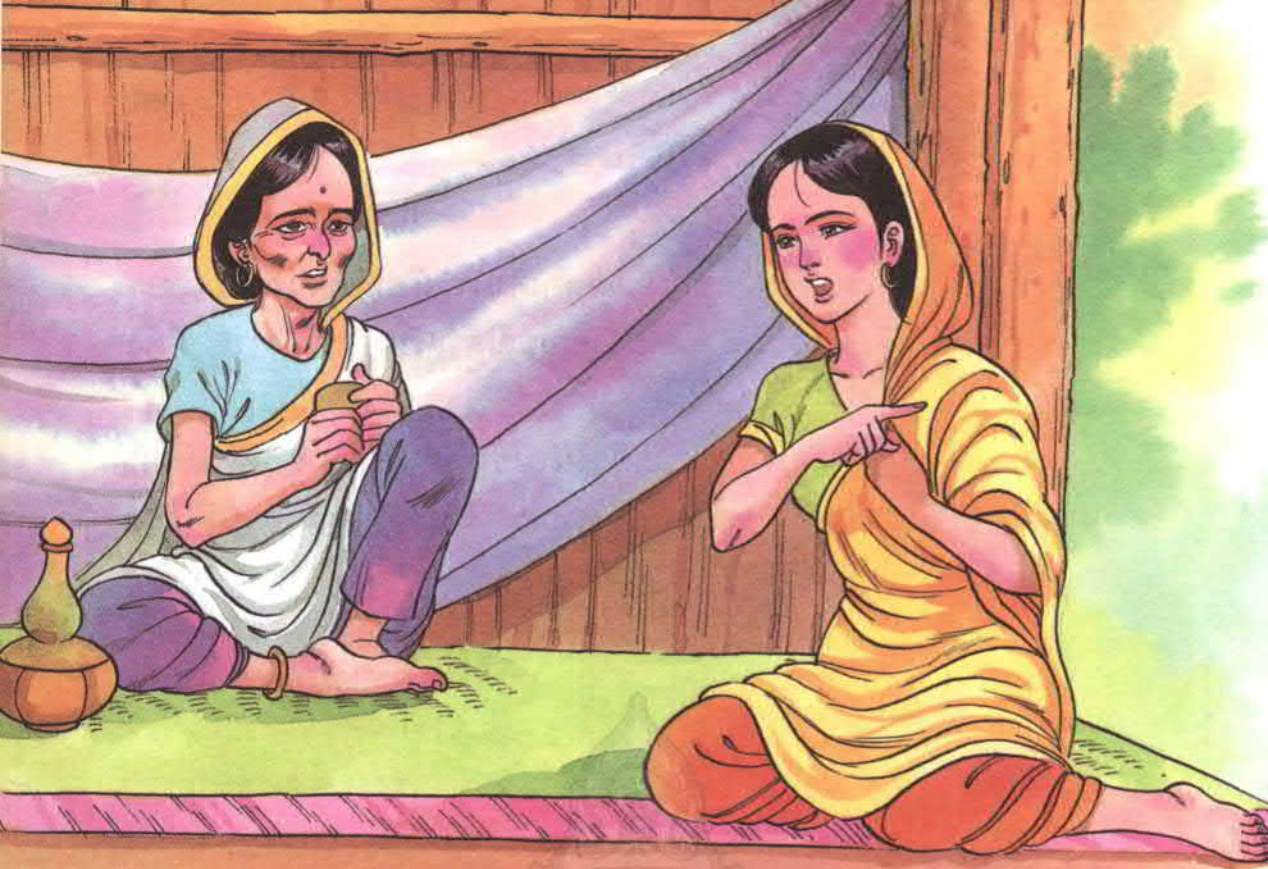

พ่อค้าเร่

ที่เมืองเสรีวประเทศ มีพ่อค้าเร่สองคนตั้งบ้านเรือนอยู่ในท้องที่ตำบลเดียวกัน ทั้งสองเป็นพ่อค้าเร่ขายเครื่องอัญมณีสำหรับประดับกาย มีทั้งสำหรับผู้ใหญ่และเด็ก

พ่อค้าเร่ขายเครื่องอัญมณีอย่างนี้ในชนบทเมืองไทยทุกวันนี้ก็มีส่วนมากเป็นพ่อค้าชนชาติอื่นออกเร่ขาย เป็นชาวไทยที่อยู่ตามเขาสูงที่เรียกว่าชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ก็มี

พ่อค้าเร่ขายเครื่องอัญมณีเป็นเพื่อนกันในทางอาชีพ ออกเร่ขายของไปยังหมู่บ้านต่างเมืองด้วยกัน ทั้งสองสะพายย่ามหรือถุงใส่เครื่องอัญมณีเดินเท้าเปล่าเข้าไปตามหมู่บ้านต่างๆ

ครั้นถึงหมู่บ้านใด ก่อนจะเข้าไปในหมู่บ้านนั้น ทั้งสองตกลงกันว่าจะไม่เข้าไปทางเดียวกันแต่จะแยกเข้าคนละทาง คนหนึ่งเข้าทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน อีกคนหนึ่งเข้าทางทิศตะวันตก ขายเสร็จแล้วจึงค่อยพบกันภายหลัง

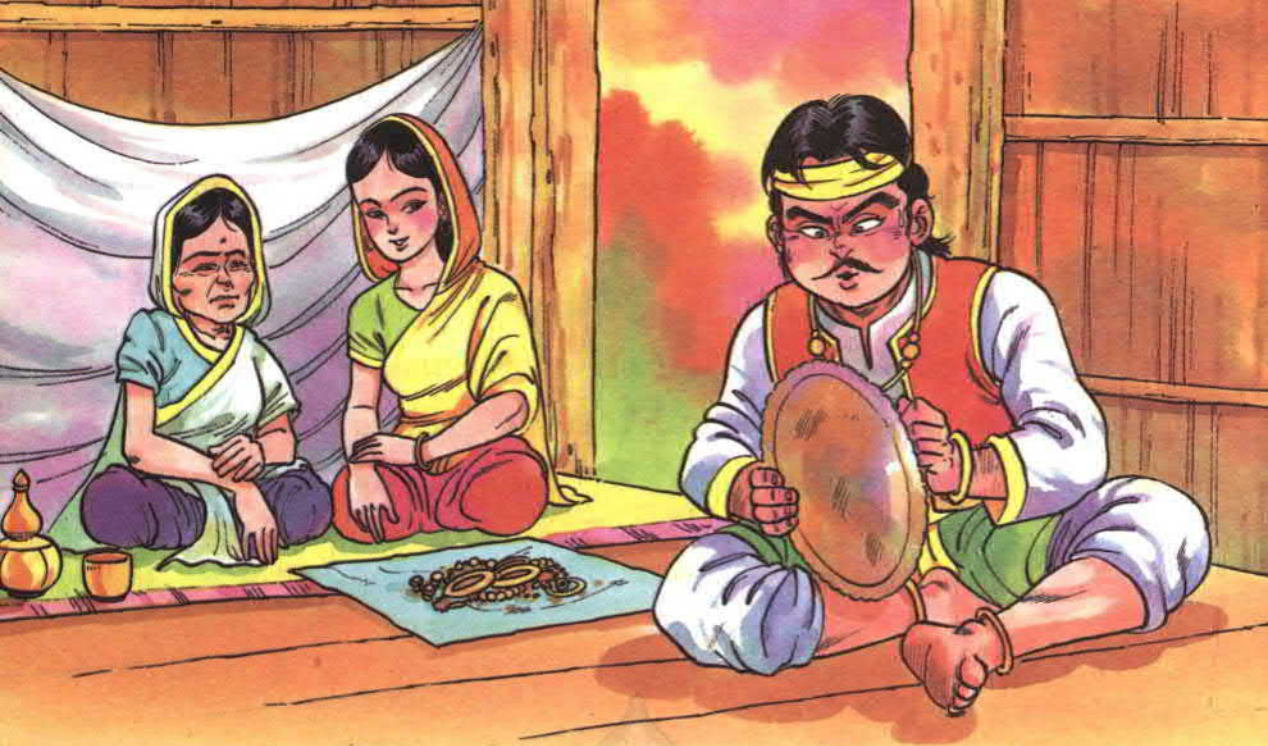
ทั้งสองมาถึงหมู่บ้านในชนบทแห่งหนึ่งก็แยกทางกันเข้าหมู่บ้านตามที่ได้ตกลงกันไว้ คนที่เข้าทางทิศตะวันตกไปถึงบ้านเรือนหลังหนึ่ง ก็ออกปากร้องขายสินค้า เจ้าของบ้านเรือนหลังนั้นเป็นคุณยายเศรษฐีตักยาก ก่อนนี้เคยค้าขายร่ำรวย ภายหลังค้าขายขาดทุนกลายเป็นเศรษฐีตักยาก ต้องนำของเก่าที่เก็บไว้ขายเลี้ยงชีวิตตนและหลานสาว

หลานสาว “คุณยายขา นั้นเสียงร้องขายอะไรคะ”

คุณยาย “ขายเครื่องประดับ”

หลานสาวบอกคุณยายว่าอยากได้เครื่องประดับไว้ประดับกาย คุณยายจึงบอกว่าไม่มีเงินจะซื้อ เพราะยายจน ไม่มั่งมีเหมือนเมื่อก่อน หลานสาวไม่ยอมและรบเร้า คุณยายเป็นคนรักหลานสาว เข้าใจธรรมชาติของเด็กที่เป็นผู้หญิงว่าย่อมรักสวยรักงาม จึงเรียกพ่อค้าเร่เข้ามาในบ้านแล้วเจรจากัน คุณยายพูดตามตรงกับพ่อค้าเร่ว่าไม่มีเงินจะซื้อ มีแต่ของเก่าที่พอจะใช้แลกเปลี่ยนกันได้ พ่อค้าเร่บอกให้คุณยายไปหยิบของเก่านั้นมาดู

คุณยายหยิบเอาถาดใบหนึ่งซึ่งเป็นโลหะมีคราบฝุ่นจับเชอะจนไม่เห็นเนื้อโลหะ พ่อค้าเร่หยิบขึ้นดู เขารู้สึกว่าถาดนั้นมีน้ำหนักผิดจากถาดโลหะ เช่นทองเหลืองทั่วไป จึงติดเคาะฟังเสียง พร้อมกับใช้เล็บขูดดูเบาๆ เขาสะดุ้งแต่แสงกลับกิริยาของตนไปได้

เขาวางถาดนั้นลงพร้อมส่ายหน้าบอกว่า “ถาดของคุณยายไม่มีราคา” เขาลงจากบ้านของคุณยายมุ่งหน้าไปยังบ้านเรือนอื่นๆ โดยตั้งใจว่าสักพักจะได้หวนกลับมาอีกเพื่อถวาทราคาถาดของคุณยายให้ต่ำลง แล้วยอมแลกเอากับเครื่องอัญมณีของเขา

เขาเป็นพ่อค้าเจ้าเล่ห์ ชอบเอาเปรียบผู้อื่น

สักพักหนึ่ง พ่อค้าเร่ที่เข้าหมู่บ้านทางด้านตะวันออกเดินร้องขายสินค้ามาถึงบ้านคุณยายเศรษฐีตักยักซึ่งพ่อค้าเจ้าเล่ห์แวะเข้าไปก่อนแล้ว คุณยายก็นำถาดใบนั้นมาให้พ่อค้าเร่คนที่สองดู

พ่อค้าเร่คนที่สองทราบว่พ่อค้าเร่เพื่อนเกลอกันมาดูตลาดไบนี๋ก่อนแล้ว
จากปากคุณยายเจ้าของบ้านที่เล่าให้ฟังขณะเจรจาซื้อขายแลกเปลี่ยนสิ่งของกัน
พ่อค้าเร่คนที่สองเป็นพ่อค้าสุจริต ไม่เอาเปรียบคนซื้อ

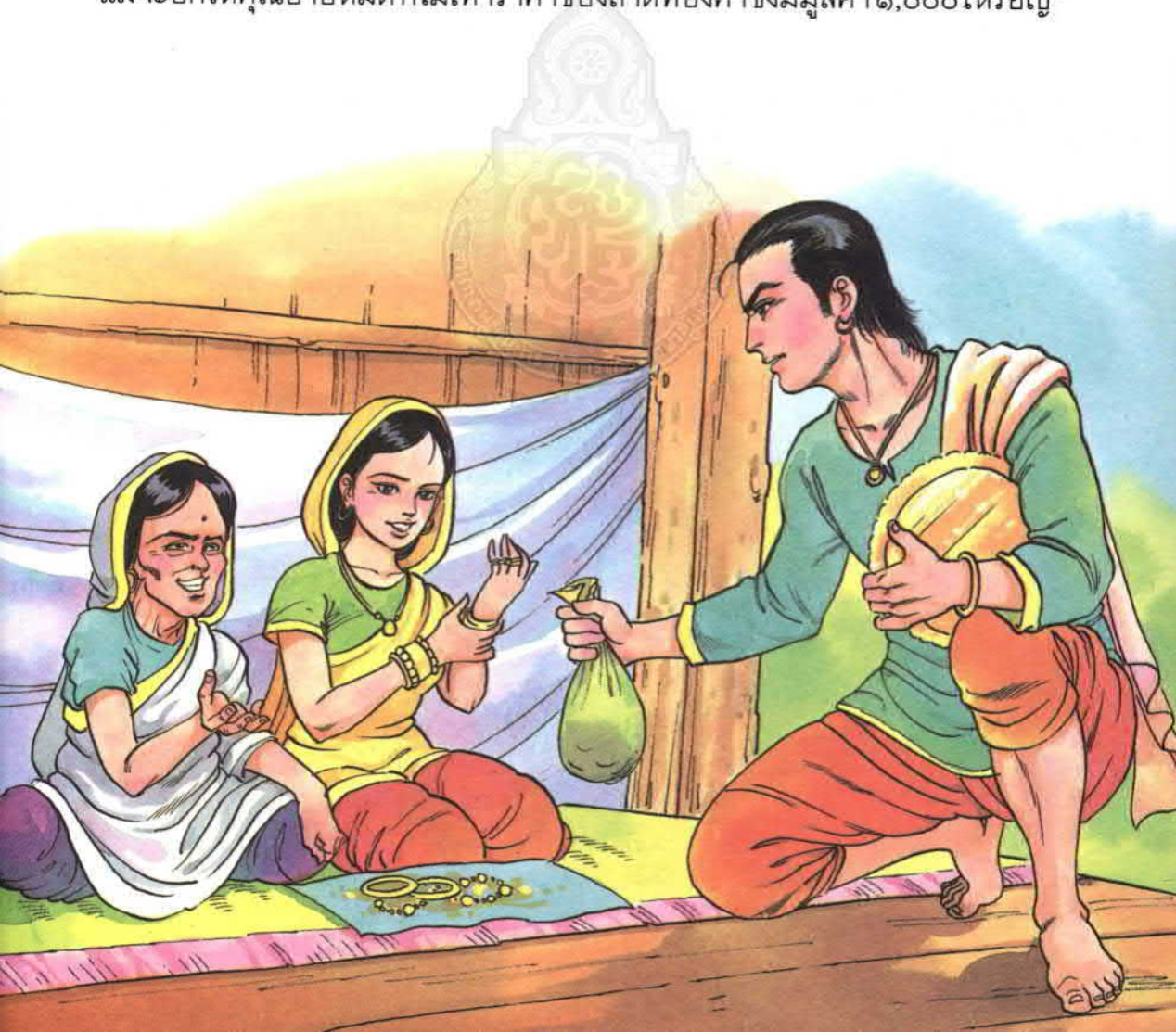
พ่อค้าเร่ “คุณยายครับ ถาดไบนี๋เป็นทองคำ ไม่ใช่ถาดทองเหลือง
ธรรมดา”

คุณยาย “อีกคนเขาว่ไม่มีราคานี๋จะพ่อคุณ”

พ่อค้าเร่ “เขาโกหกคุณยายนะซีครับ”

คุณยาย “แต่อย่างไฉันก็อยากแลกเอาเครื่องประดับให้หลานสาวฉัน”

พ่อค้าเร่ “เครื่องประดับทั้งหมดของผมนในถุ่ยามนี้ราคา ๕๐๐ เหรียญ
แม้จะยกให้คุณยายหมดก็ไม่เท่าราคาของถาดทองคำซึ่งมีมูลค่า ๑,๐๐๐ เหรียญ”

คุณยายก็ยังยืนย่นยอมเสียเปรียบแลกอยู่ทำเดียว

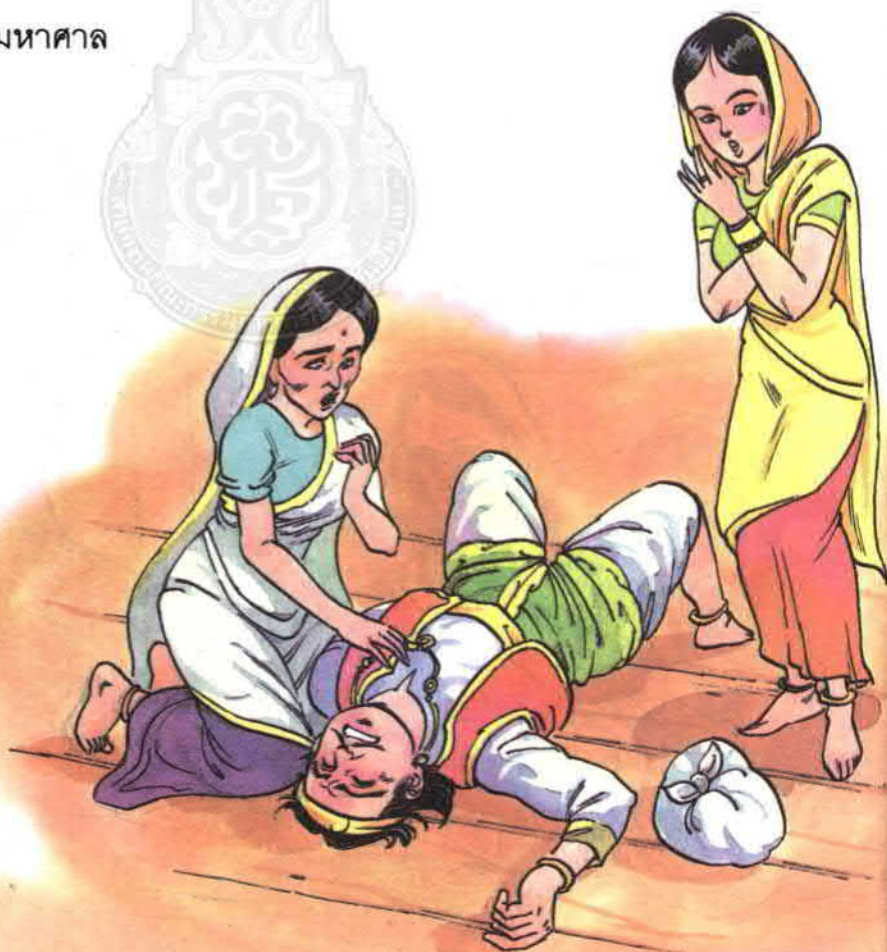
พ่อค้าเร่จึงยกอัญมณีทั้งหมดให้คุณยาย แล้วแถมเงินให้อีก ๕๐๐ เหรียญ แลกเอาถาดทองคำนั้น แล้วก็อำลาคุณยายจากไปพร้อมคำให้ศีลให้พรของคุณยายตามหลังเขา

เขารีบลงจากบ้านเรือนของคุณยายค่อนข้างจะรวดเร็วจนผิดปกติ

สักครู่หนึ่งต่อมา พ่อค้าเร่คนแรกหวนกลับมายังบ้านคุณยาย บอกว่ายินดีจะเอาเครื่องอัญมณีแลกเอาถาดเก่าใบนั้นของคุณยาย แต่ขอให้ลดลงหน่อย ถ้าลดลงอีกจะยินดีพิจารณา

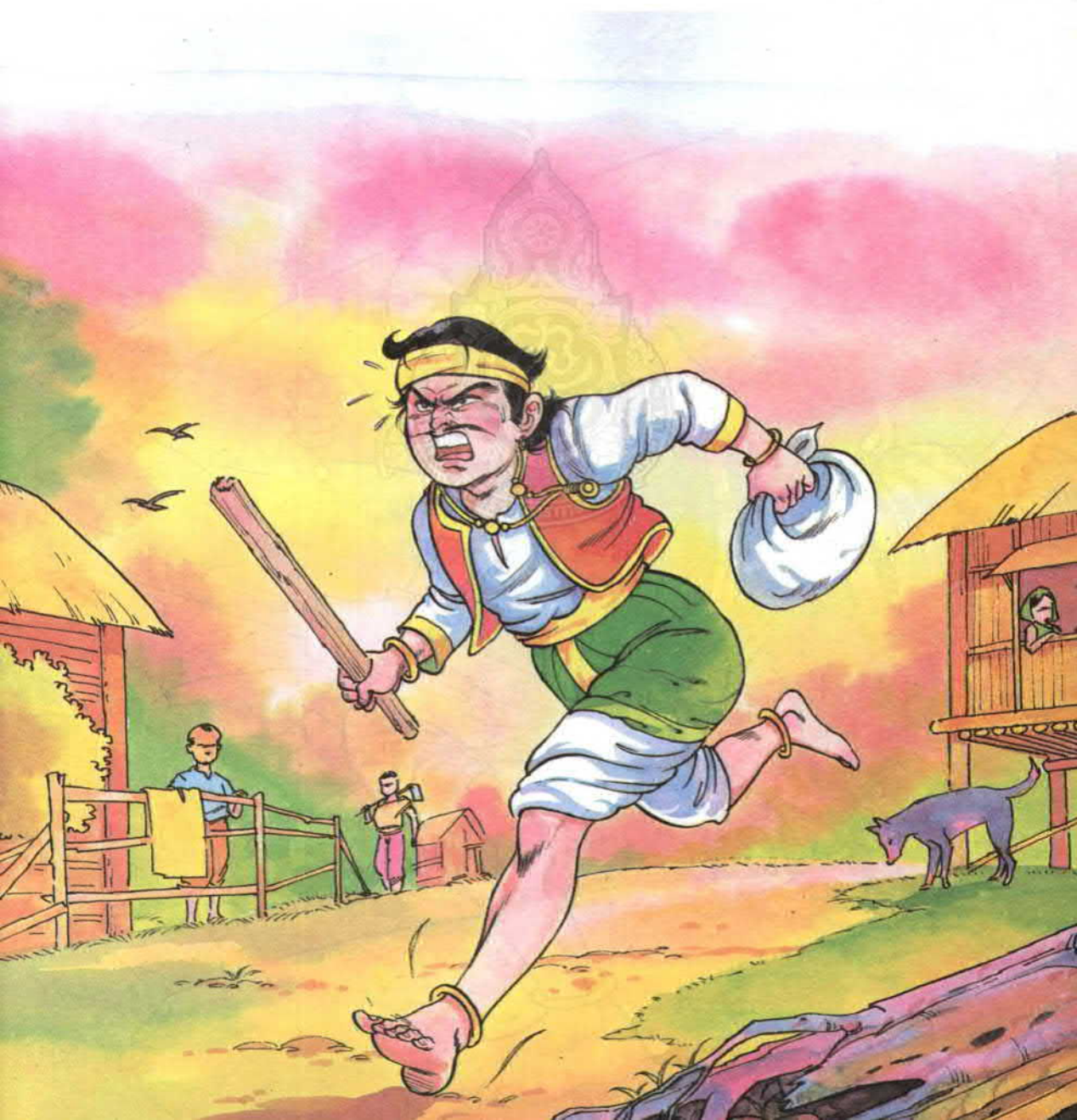
คุณยายก็บอกตามตรงว่าได้แลกกันกับพ่อค้าเร่อีกคนหนึ่งซึ่งมาถึงบ้านคุณยายภายหลังเสียแล้ว

พ่อค้าเร่คนที่หนึ่งก็ล้มลงทั้งยืนด้วยความคาดไม่ถึงว่าตนจะพลาดจากผลประโยชน์ที่มีค่ามหาศาล

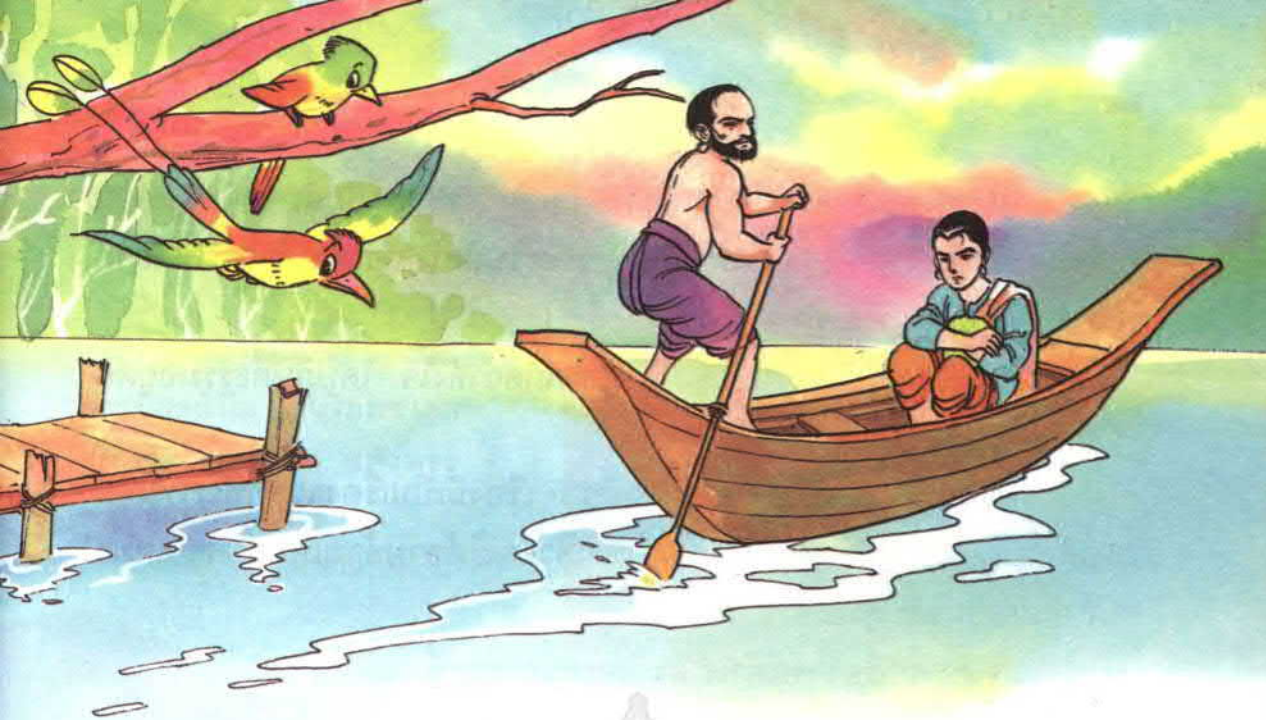

เมื่อฟื้นสติขึ้นมา เขาก็รีบลุกขึ้น คว้าได้ท่อนไม้ ออกวิ่งตามเพื่อนพ่อ
 คำเร่ที่โชคดีไปจนถึงแม่น้ำ พบเพื่อนผู้ได้ถอดทองคำใบนั้นอยู่ในเรือข้ามฟาก
 เรือจวนจะเข้าถึงฝั่งตรงกันข้ามอยู่แล้ว

พ่อคำเร่ผู้พลาดหวังร้องตะโกนสุดเสียงให้เพื่อนกลับมาก่อน เพื่อน
 ผู้โชคดีก็ส่งเสียงร้องตอบกลับมา แปลถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า “จะกลับ
 ไปให้ไงทำไม”

พ่อค้าเร่ผู้พลัดหวังก็ตื่นพราดๆ ด้วยความเสียใจและอาฆาตเคียด
แค้น เขาร้องเสียงดังก้อง ผูกอาฆาตเพื่อนว่า “ตั้งแต่นี้ตลอดไปทุกภพทุกชาติ
ที่เกิด ไม่ว่าจะเกิดเป็นอะไรอีก ขอให้เข้าได้ตามล้างแค้นเอ็งทุกชาติตลอดไป”

พอจบคำผูกพยาบาทอาฆาต เขาก็กระอักเลือดสดๆ พุ่งออกมาเป็น
ลิ้มๆ แล้วขาดใจตายอยู่ที่นั่น

พระพุทธเจ้าตรัสชาดกเรื่องนี้จบแล้ว ทรงแสดงธรรมยำแก่พระภิกษุ
ผู้เกิดความท้อแท้ในการปฏิบัติธรรม เป็นคำฉันท์บาลีว่า

อิธ เจ นั นิรา เธสิ	สทุทฺทมฺมสฺส นิยามกั
จิรํ ตวํ อนุตฺตปฺเปสิ	เสริ วายงฺว วาณิไซ

แปลถอดความเป็นกลอนสุภาพได้ว่า

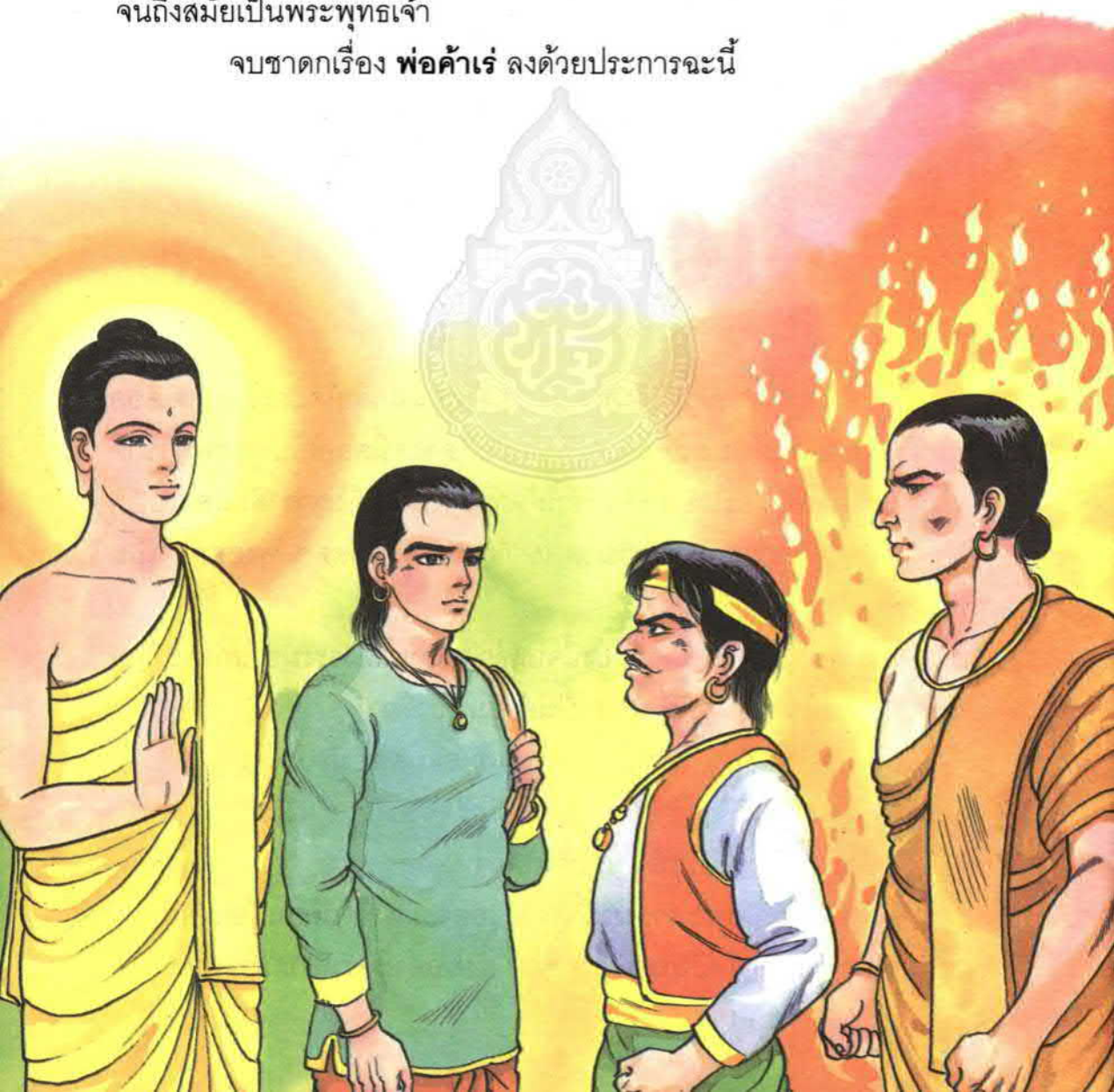
หากเธอพลัดพระศาสนา	เธอจะมีแต่ใจเหือดเหือดร้อน
เพราะพลัดดีที่ควรได้แน่นอน	ดังพ่อค้าเร่จรพลัดตลาดเอย

พระพุทธเจ้าตรัสชาดกเรื่องนี้จบแล้ว ทรงสรุปกลับชาติบุคคลในชาดกว่า พ่อค้าเจ้าเล่ห์ครั้งนั้นคือ **พระเทวทัต** ในบัดนี้ ส่วนพ่อค้าสุจริตได้ ถาดทองคำครั้งนั้นคือ **พระพุทธองค์** ในบัดนี้

พระภิกษุผู้เกิดความท้อแท้ฟังแล้วเกิดกำลังใจ ได้ปฏิบัติธรรมอยู่ต่อไปจนได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์

มีคำอธิบายเพิ่มเติมในชาดกนี้ว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องแรกที่พระเทวทัตในอดีตชาติผูกอาฆาตพยาบาทพระพุทธเจ้า และได้ตามล้างแค้นนั้นตลอดมาจนถึงสมัยเป็นพระพุทธเจ้า

จบชาดกเรื่อง **พ่อค้าเร่** ลงด้วยประการฉะนี้

ลึงกับจระเข้

ชาดกเรื่องนี้ พระพุทธเจ้า
ทรงแสดงไว้ใน วานรินทชาดก
หมวดเอกนิบาต แห่งพระ
สุตตันตปิฎก

เหตุเกิดของชาดกเรื่องนี้ มี
ดังต่อไปนี้

สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้า
ประทับอยู่ในวัดพระเชตุวัน เมือง
สาวัตถี เมืองหลวงของแคว้นโกศล
ทรงทราบเรื่องที่พระสงฆ์นำมา
เป็นหัวข้อสนทนาประจำวันกันใน
ศาลา

เรื่องที่พระสงฆ์ในวัดนำมา
สนทนากันตอนเย็นวันนั้น คือ
เรื่องที่ พระเทวทัต พยายามทำ
ร้ายหมายปลงพระชนม์ของพระ
พุทธเจ้าหลายครั้ง แต่พระพุทธ-
เจ้าทรงรอดทุกครั้ง ทำให้แผน
การร้ายของพระเทวทัตล้มเหลว
จนกลายเป็นข่าวใหญ่ที่มีผู้นำมา
พูดกันครึกโครมอยู่ในสมัยนั้น
แม้พระสงฆ์ก็นำมาพูดกัน

พระสงฆ์ในวัดพูดกันด้วย
ความมหัสจรรย์ในพระบารมีของ
พระพุทธเจ้า และตำหนิพระ
เทวทัตในเวลาเดียวกันด้วย จน

ความทราบถึงพระพุทธเจ้า ได้
เสด็จมายังที่ประชุมสงฆ์ แล้วตรัส
แก่พระสงฆ์ทั้งปวงว่า ในอดีต
พระองค์ก็เคยทรงรอดพ้นจากผู้
ปองร้ายมาแล้ว

พระสงฆ์ทั้งปวงใคร่ทราบ
เรื่องราวในอดีตนั้น ได้กราบทูล
อาราธนาให้ทรงแสดง พระ
พุทธเจ้าจึงตรัสชาดกเรื่อง ลิง
กับจระเข้

เรื่องมีดังต่อไปนี้

ลิงกับจระเข้

ที่ลำห้วยในป่าดงดิบแห่งหนึ่งมีจระเข้อาศัยอยู่สองตัว ตัวหนึ่งเพศผู้ อีกตัวหนึ่งเพศเมีย ทั้งสองตัวเป็นผัวเมียกัน

วันหนึ่ง จระเข้ผู้เป็นผัวเห็นจระเข้ผู้เป็นเมียมีอาการไม่สบาย จึงถามว่า

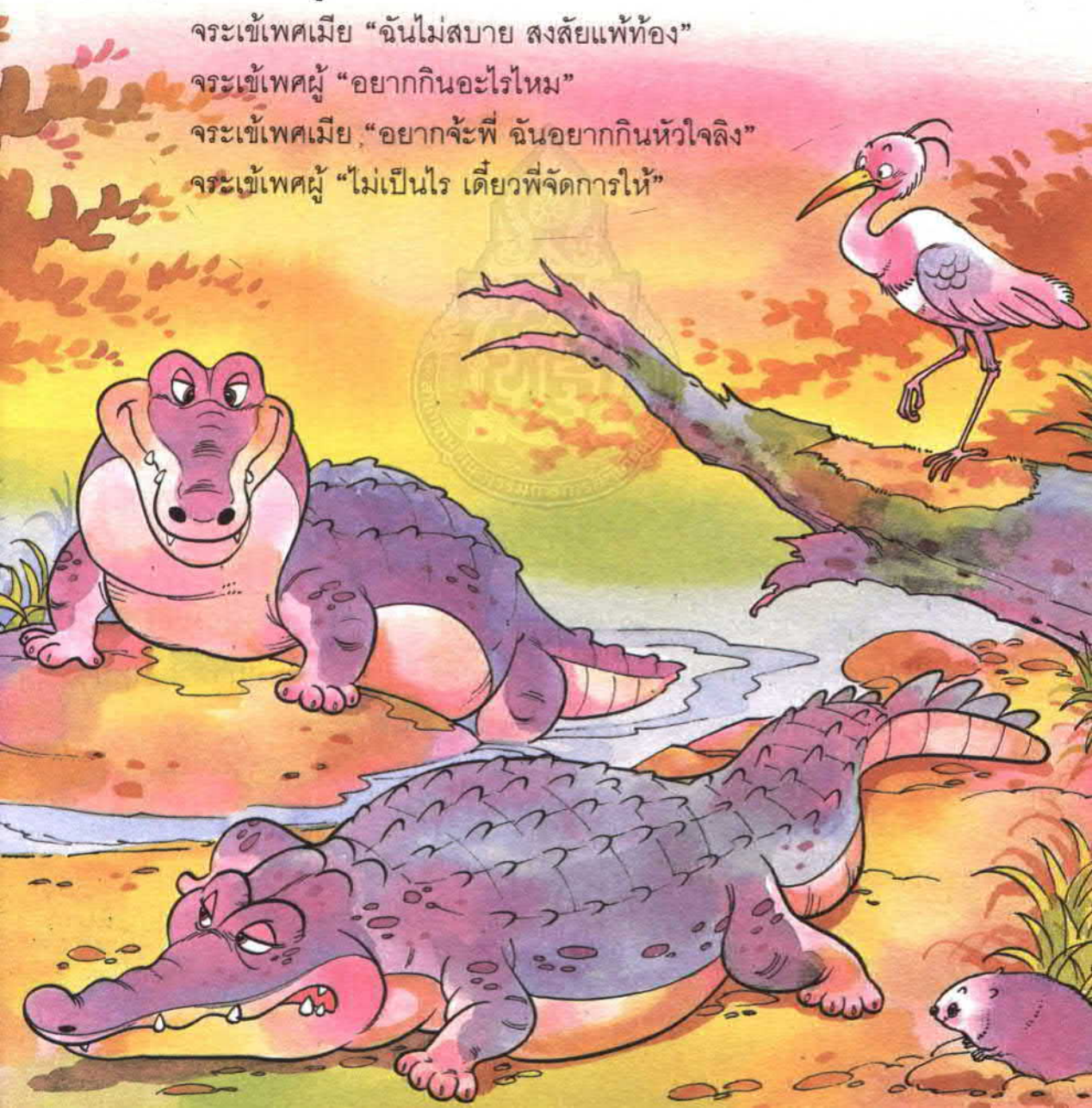
จระเข้เพศผู้ “เธอเป็นอะไรหรือ”

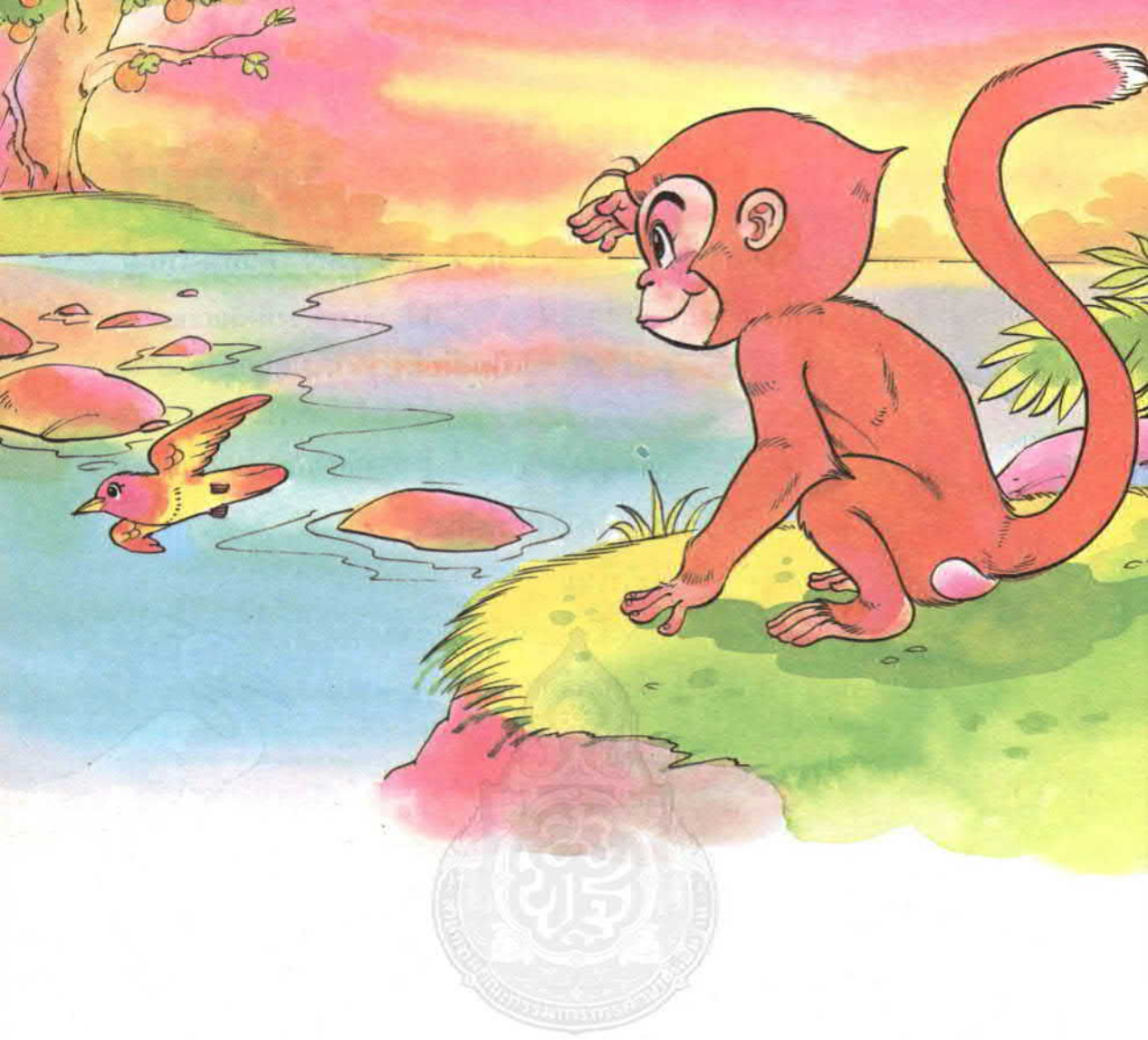
จระเข้เพศเมีย “ฉันไม่สบาย สงสัยแพ้ท้อง”

จระเข้เพศผู้ “อยากกินอะไรไหม”

จระเข้เพศเมีย “อยากจ๊ะพี้ ฉันอยากกินหัวใจลิง”

จระเข้เพศผู้ “ไม่เป็นไร เดี๋ยวพี่จัดการให้”

ที่ลำห้วยแห่งนั้น บางทีก็เป็นน้ำลึก บางทีก็เป็นเกาะแก่งมีก้อนหิน
ใหล่น้ำระกระระกะะ มีลิงป่าตัวหนึ่งชอบข้ามลำห้วยจากฝั่งโน้นมาหาผลไม้ป่า
กินที่ริมฝั่งห้วยด้านนี้ทุกวัน เพราะป่าด้านนี้มีผลไม้สุกชุกชุม

เวลาข้ามลำห้วย ลิงก็กระโดดเกาะก้อนหินข้ามไปเป็นระยะๆ ครั้น
กินผลไม้อิ่มแล้ว พอบ่ายเย็นลิงป่าก็มากระโดดก้อนหินกลับฝั่งโน้นทุกวันเป็น
อย่างนี้ตลอดมา

เวลาบ่ายวันหนึ่ง ลิงป่ากลับจากหากิน กำลังจะข้ามลำห้วยก็เห็นก้อนหิน
ก้อนหนึ่งใหล่พ้นน้ำสูงผิดปกติที่เป็นมา ลิงป่าซึ่งช่างสังเกตก็จึงรู้ว่าวันนี้ น้ำ

ในลำห้วยก็ไม่ได้เอ่อขึ้นและไม่ได้ลดลง แต่ทำไมก้อนหินก้อนหนึ่งจึงค่อนข้าง
โผล่สูงจากน้ำจนผิดสังเกต ลิงป่าจึงส่งเสียงเรียก

ลิงป่า “หิน หินไว้ย หิน ได้ยินไหม”

เงียบไม่มีเสียงตอบ ลิงป่าจึงเปลี่ยนคำพูดใหม่ เหมือนหมายพูดกับ
ตัวเองว่า “เอ ทุกวันก่อนมาก่อนหินพูดได้นี่นะ แต่วันนี้ไม่ยกพูดได้ นี่แน่ะ
หิน วันนี้ทำไมเงียบเสียล่ะ”

ทันใดก็มีเสียงจากก้อนหินว่า “ลิงป่า เจ้าต้องการอะไรหรือ”

ลิงป่า “นั่นใคร”

จระเข้ “ฉันเอง จระเข้ไงล่ะ”

ลิงป่า “นายต้องการอะไร”

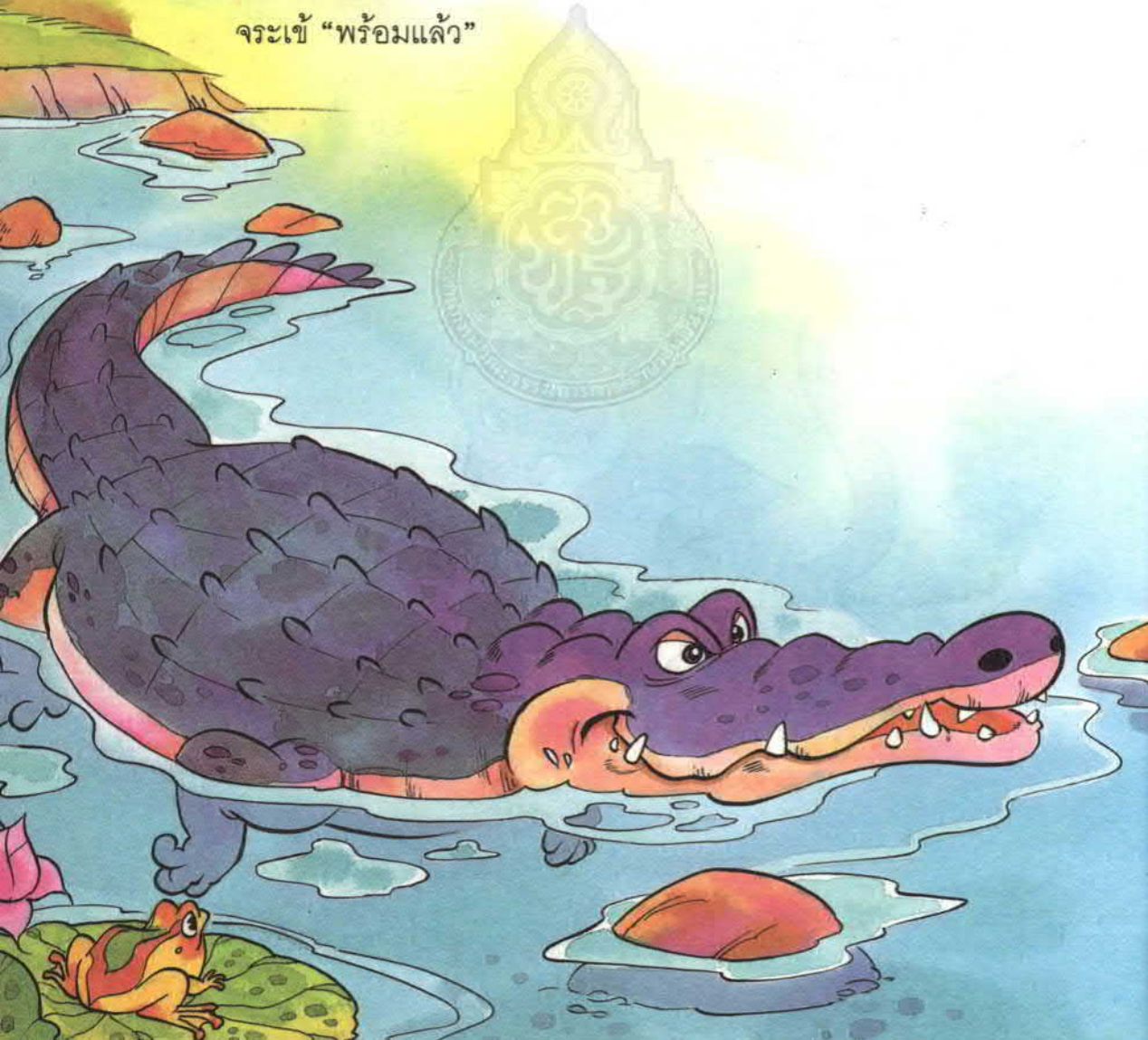
จระเข้ “เมื่อกำลังแพ่ท้อง อยากกินหัวใจเจ้า”

ลิงป่า “โอเพื่อน เรื่องแค่นี้เอง เราช่วยเพื่อนได้”

จระเข้ “เจ้าจะช่วยเราได้อย่างไรล่ะ”

ลิงป่า “ให้เพื่อนเตรียมอ้าปากไว้ เราเตรียมตัวพร้อมแล้ว อ้าให้สุดปากนะ เราจะกระโดดไปหาเจ้าเอง พร้อมหรือยังล่ะ”

จระเข้ “พร้อมแล้ว”

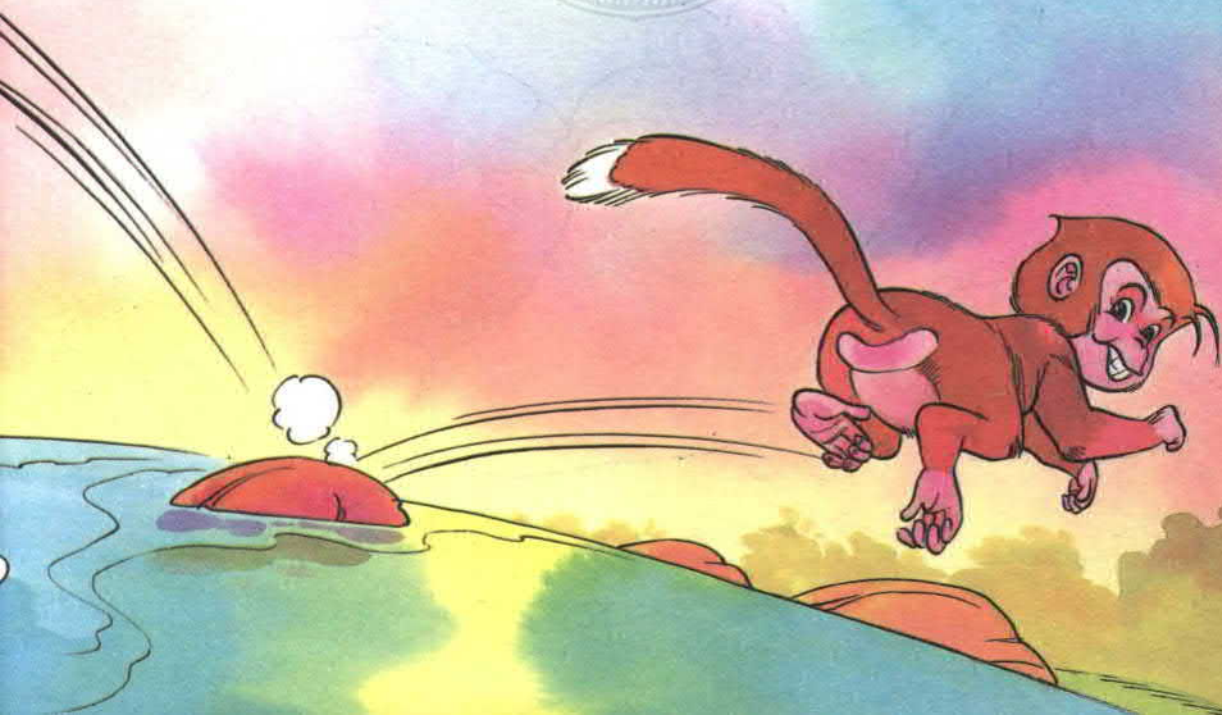
ว่าแล้วจะเข้ก็อ้าปากกว้างออกโดยเร็ว

ธรรมดาจะเข้แน่นเมื่ออ้าปากกว้างหน้าตาทั้ง ๒ ข้างจะปิดสนิทลงมองไม่เห็นอะไรเลย

ลิงก็กระโดดแผล้วจากฝั่งเหยียบหัวจะเข้แล้วกระโดดจากหัวจะเข้ขึ้นฝั่งอย่างรวดเร็ว ชาดกบรรยายความตอนนี้ว่า “เรื่อดังสายฟ้าแลบ” จะเข้หุบปากลงก็เห็นลิงป่ายืนปรออยู่บนริมฝั่งห้วย แม้จะพลาดหวังและเสียเชิงชาญฉลาดของลิงป่า แต่จะเข้ก็อดสรรเสริญลิงป่าไม่ได้

ความที่สรรเสริญเป็นคำฉันท์บาลีว่า

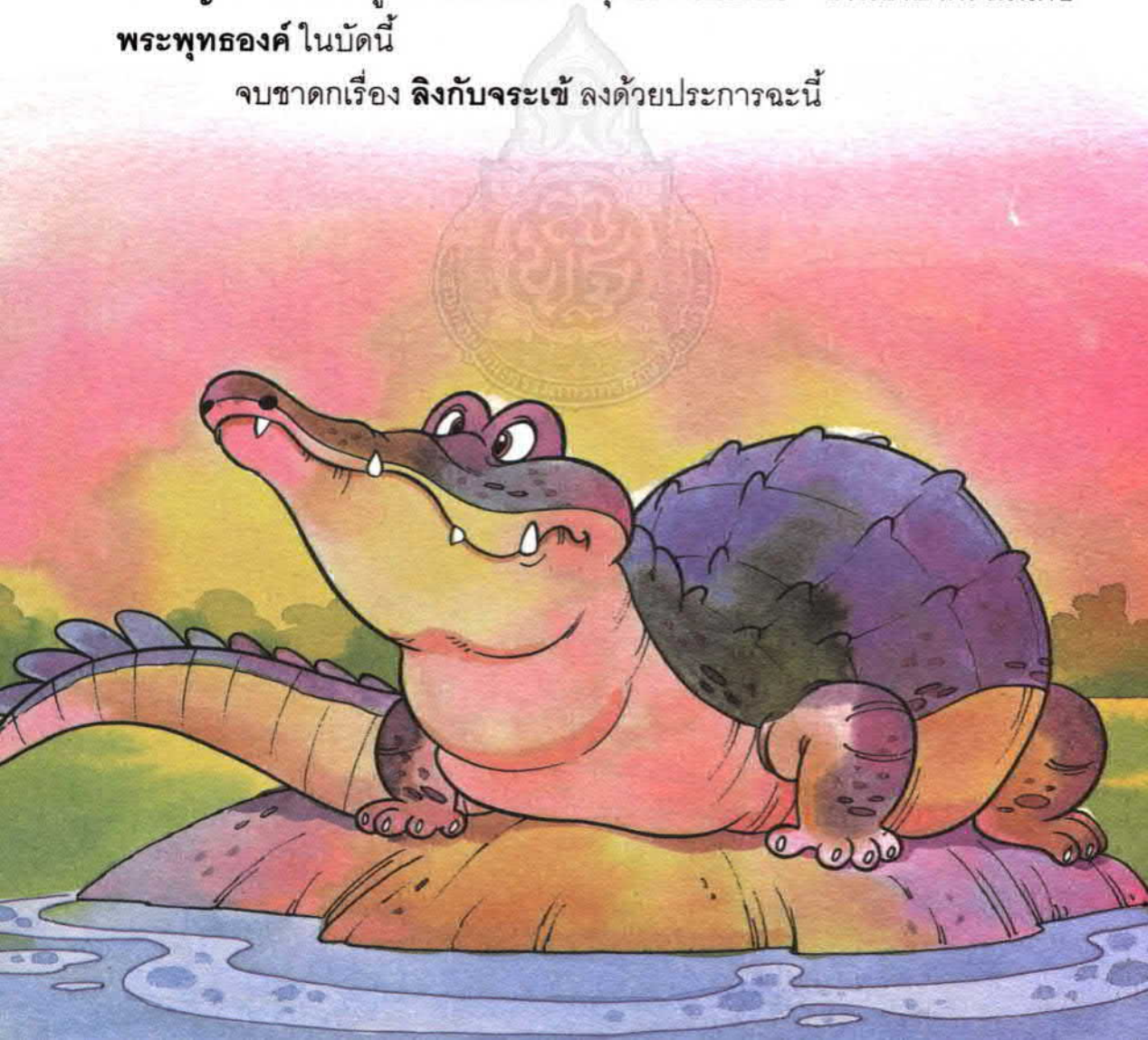
อสุเสเต จตุโร ธมฺมา	วานรินฺท ยถา ตว
สจฺจํ ธมฺโม ธิตฺติ จาโค	ทิกฺขํ โส อติวตฺตติ
แปลถอดความเป็นกลอนสุภาพได้ว่า	
ผู้ใดมีสัจจะพร้อมธรรมะ	อีกธิดิจาคะมันคงกล้า
เขาย่อมพ้นข้าศึกผลาญชีวา	ดังลิงป่าพ้นข้าครานี้เอย

ท่านผู้ร่ายกรองคำฉันท์ดังกล่าวอธิบายไว้ว่า **สัจจะ** คือความจริง พูดจริง ทำจริง พูดว่าจะกระโดดลงไปหาจะเข้ก็กระโดดลงจริง ๆ **ธรรมะ** ได้แก่ความ มีเหตุผล เช่นว่า ถ้าทำอย่างนี้จะเกิดผลอย่างนี้ ถ้าให้จระเข้เข้าปากแล้ว กระโดดลงไปเหยียบหัวจระเข้ก็จะทำให้ตัวเองรอดตายได้ ก็รอดตายจริง ๆ **ธิดิ** คือความชาญฉลาด **จาละ** คือความพร้อมที่จะเสียสละ ถึงป้าคิดว่าถ้าพลาด ถูกจระเข้จับได้ก็พร้อมยอมตาย

พระพุทธรเจ้าตรัสชาดกเรื่องนี้จบลงแล้ว ทรงกลับชาติตัวแสดงใน เรื่องชาดกนี้ว่า จระเข้ในครั้งนั้นคือ **พระเทวทัต** ในบัดนี้ เมียจระเข้ครั้งนั้นคือ **นางจิญจมาณวิกา** ผู้ใส่ร้ายป้ายสีพระพุทธรเจ้าในบัดนี้ ส่วนลิงป้าครั้งนั้นคือ **พระพุทธรองค์** ในบัดนี้

จบชาดกเรื่อง **ลิงกับจระเข้** ลงด้วยประการฉะนี้

ฆ่าสัตว์ทำบุญ

ชาดกเรื่องนี้ พระพุทธเจ้า
ทรงแสดงไว้ใน มตกถิตชาดก
หมวดเอกนิบาต แห่งพระ
สุตตันตปิฎก

เหตุเกิดของชาดกเรื่องนี้ มี
ดังต่อไปนี้

สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้า
ประทับอยู่ในวัดพระเชตุวัน เมือง
สาวัตถี เมืองหลวงของแคว้น
โกศล ทรงปรารภเรื่องที่พระสงฆ์
ในวัดนำมาสนทนากันเกี่ยวกับการ
ทำบุญของชาวบ้านด้วยการ
ฆ่าสัตว์เอาเนื้อของมันมาปรุง
อาหารทำบุญ

ที่มาของเรื่องสนทนานี้มีอยู่
ว่า ครั้งหนึ่ง พระภิกษุสงฆ์ได้เห็น
ชาวบ้านฆ่าสัตว์นำเอาเนื้อมันมา
ทำบุญอุทิศส่วนกุศลแก่ญาติพี่น้อง
ซึ่งตายแล้ว พระสงฆ์ทั้งปวง
เห็นแล้วสงสัยจึงนำมาถกกันในวง
สนทนาว่าการทำบุญเกี่ยวกับการ
ศพด้วยการฆ่าสัตว์อย่างนี้จะได้อานิสงส์หรือไม่

ความทราบถึงพระพุทธเจ้า
ได้เสด็จมายังที่ประชุมสงฆ์แล้ว
ตรัสตอบปัญหานั้นว่า ชาวบ้าน

เหล่านั้นไม่ได้อันสงส์จากการนี้
เลย แล้วตรัสสาธกแก่พระสงฆ์
ทั้งปวงว่าเรื่องนี้เคยมีผู้แสดงไว้
แล้วในอดีต

พระสงฆ์ทั้งปวงใคร่ทราบ
เรื่องราวนั้น ได้กราบทูลอาราธนา
ให้ทรงแสดง พระพุทธเจ้าจึงตรัส
ชาดกเรื่อง ฆ่าสัตว์ทำบุญ
เรื่องมีดังต่อไปนี้

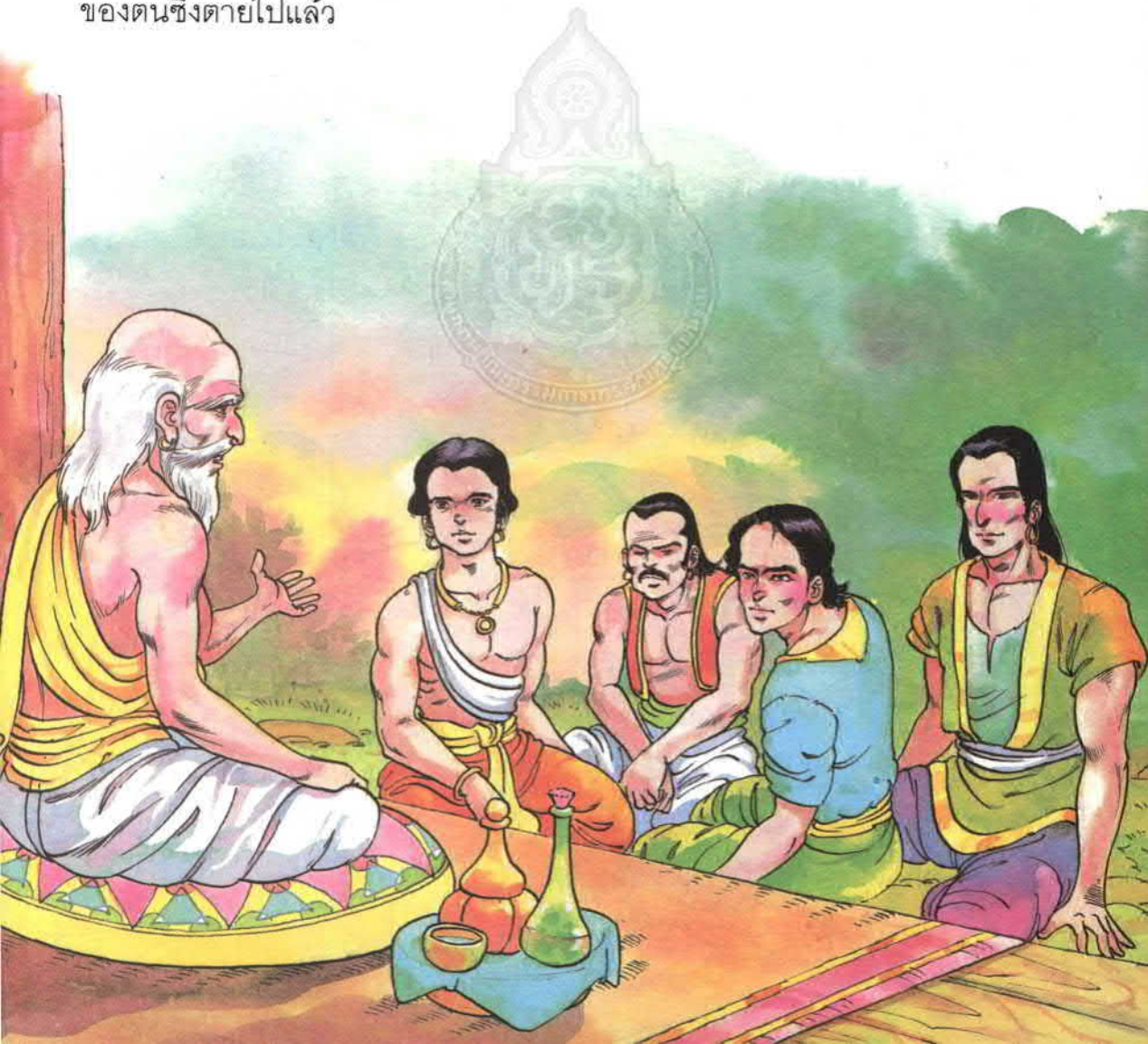

ฆ่าสัตว์ทำบุญ

ที่เมืองตักศิลาอันเป็นสำนักศึกษาของคณาจารย์ทิศาปาโมกข์ มีการสอนการเรียนภาษาสัตว์ ทำให้คนฟังภาษาสัตว์ออกและส่งเสียงภาษาสัตว์ให้สัตว์แต่ละชนิดรู้ความหมายด้วย

คนสมัยใหม่ไม่รู้จักความจริงข้อนี้ อ่านชาดกแล้วส่ายหัวไม่เชื่อถือ และวิพากษ์วิจารณ์ว่าคนกับสัตว์พูดกันรู้เรื่องได้อย่างไร

วันหนึ่ง อาจารย์ทิศาปาโมกข์ท่านหนึ่งได้สั่งให้บรรดาลูกศิษย์นักศึกษาไปล้อมจับแกะตัวหนึ่งเพื่อนำมาฆ่าเอาเนื้อทำอาหารทำบุญอุทิศแก่ญาติของตนซึ่งตายไปแล้ว

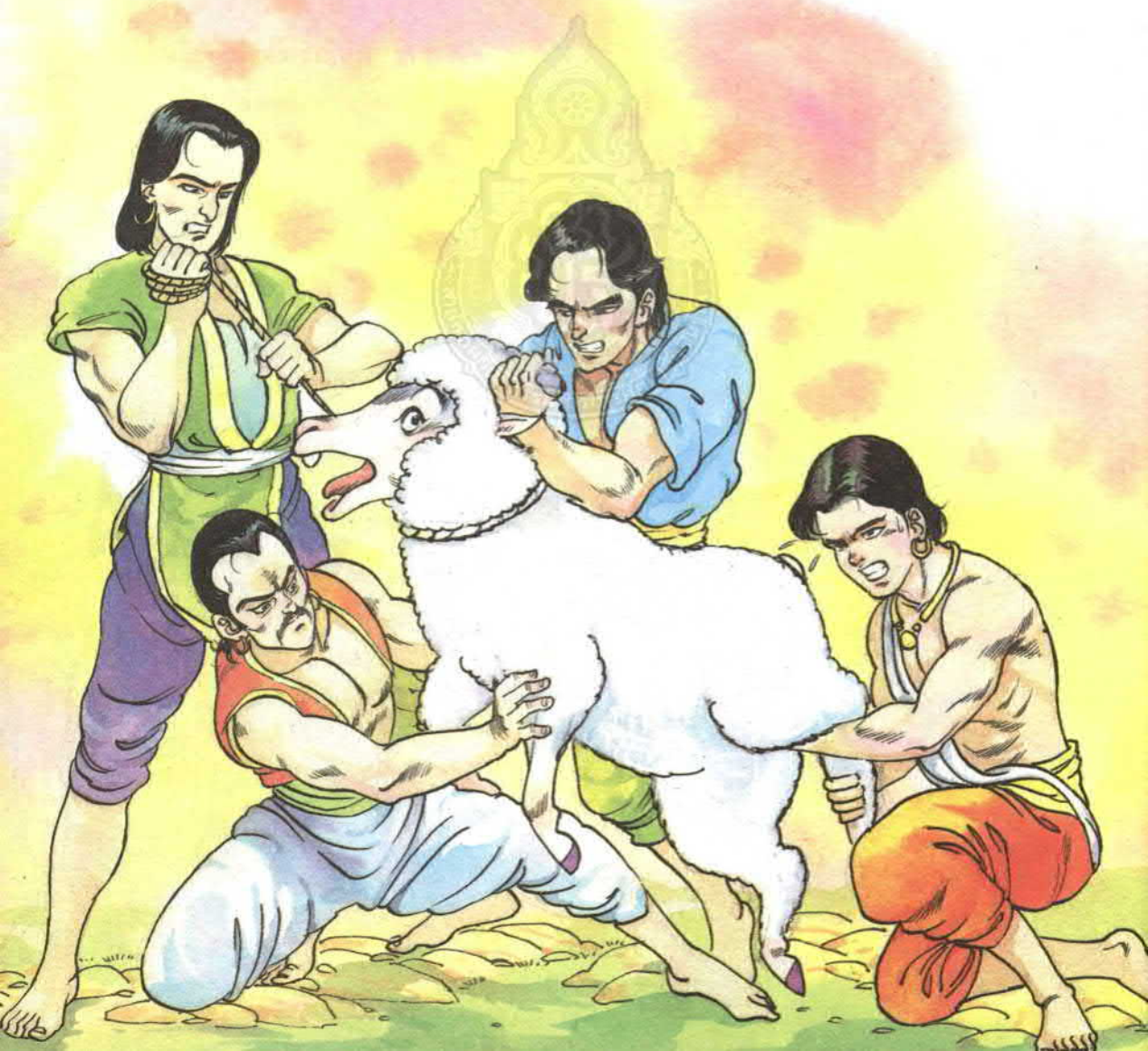

บรรดานักศึกษาลูกศิษย์ก็ทำตามคำสั่งของอาจารย์ ได้ล้อมแกะไว้
แกะได้ส่งเสียงร้องลั่น

บรรดานักศึกษาซึ่งกำลังศึกษาภาษาสัตว์ต่างๆ อยู่ในคณะของ
อาจารย์ที่คาปาโมกข์ได้ยินเสียงแกะร้องแล้วก็ฟังออกเป็น ๒ ความหมาย คือ
แกะหัวเราะสลับกับเสียงร้องไห้ จึงส่งภาษาถามแกะ

บรรดานักศึกษา “เจ้าหัวเราะแล้วร้องไห้ทำไม”

แกะ “ถ้าพวกท่านอยากรู้ให้นำเราไปหาอาจารย์พวกท่านเถิด เราจะ
ตอบให้ทราบ”

แกะตัวนั้นถูกจับมายังสำนักอาจารย์ทิตาปาโมกข์
ซึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งให้บรรดานักศึกษาลูกศิษย์ไป
จับตนเพื่อฆ่า

อาจารย์ทิตาปาโมกข์
“เจ้าหัวเราะแล้วร้องให้ทำไม”

แกะ “เมื่อชาติก่อน
ข้าพเจ้าเป็นอาจารย์ทิตา-
ปาโมกข์อย่างท่านขณะนี้
ได้ฆ่าแกะตัวหนึ่งเพื่อทำ
บุญอุทิศส่วนกุศลแก่ญาติ
ของข้าพเจ้าซึ่งตายไปแล้ว

ครั้นข้าพเจ้าตายแล้วได้ตกนรก พ้นจากนรกมาเกิดเป็นคนบ้าง เป็นสัตว์บ้าง
ได้ถูกตัดหัวถึง ๔๙๙ ชาติแล้ว บัดนี้มาเกิดเป็นแกะระลึกชาติได้ เห็นว่าตัวเอง
มาเกิดเป็นแกะในชาติที่ ๕๐๐ กำลังจะสิ้นเวรสิ้นวิบากกรรมก็ดีใจเลยหัวเราะ”

อาจารย์ทิตาปาโมกข์ “แล้วเจ้าร้องให้ทำไม”

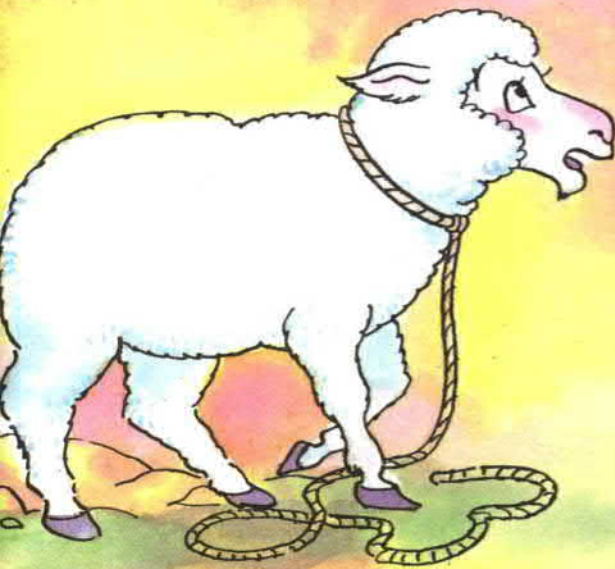
แกะ “เพราะสงสารท่านที่จะเสวยทุกข์ถึง ๕๐๐ ชาติอย่างข้าพเจ้า”

อาจารย์ทิตาปาโมกข์ “งั้นเราไม่ฆ่าเจ้าละ”

แกะ “ท่านจะฆ่าข้าพเจ้าหรือไม่
ไม่สำคัญ เพราะข้าพเจ้าจะตายด้วย
กรรมเก่ามาถึงอยู่ดี”

อาจารย์ทิตาปาโมกข์ “ไม่เป็นไร
พวกเราจะคอยระแวดระวังเจ้า ไม่ให้
ใครทำอันตรายเจ้าได้”

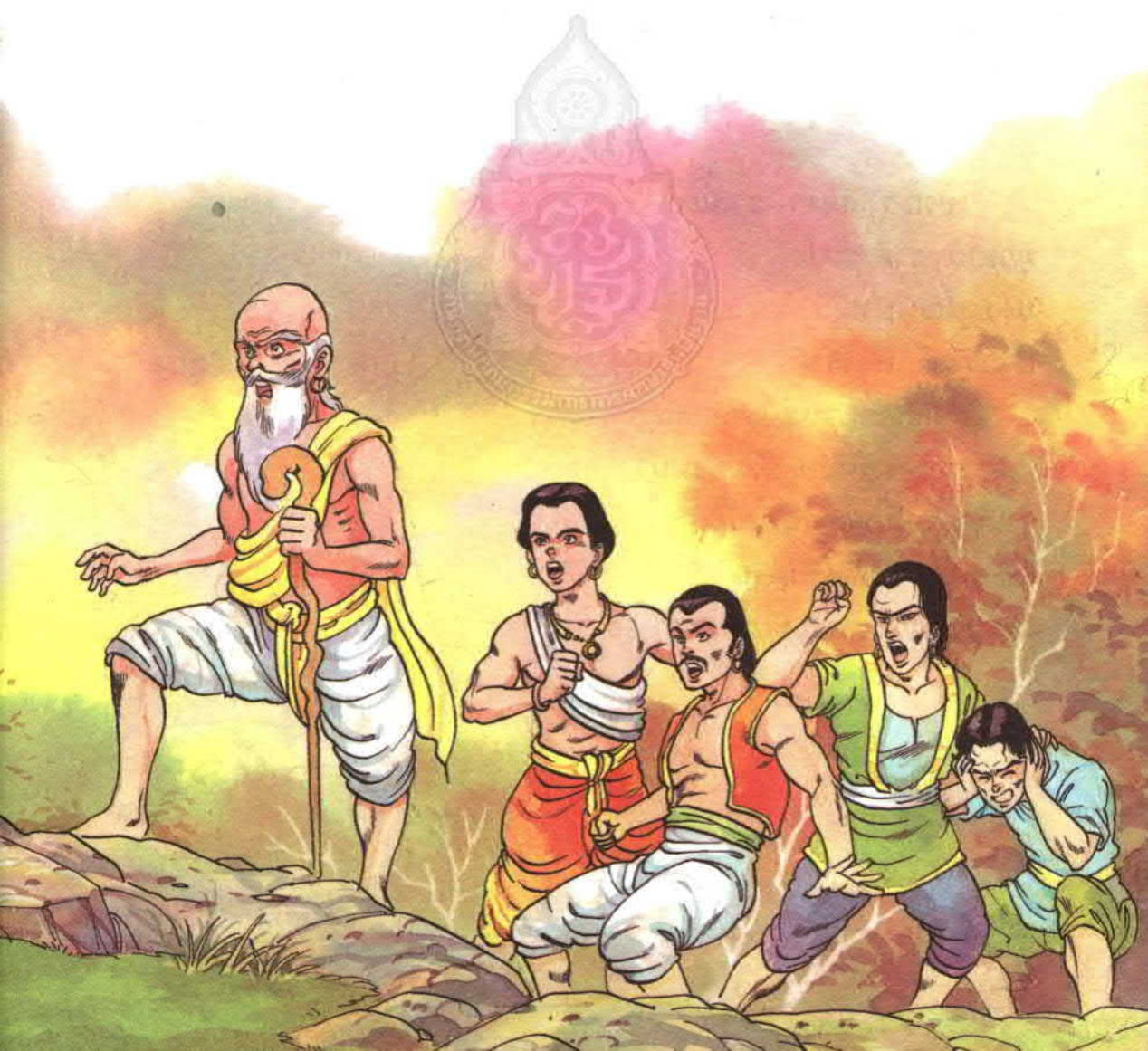
เมื่ออาจารย์ทิตาปาโมกข์ปล่อย
แกะนั้นไปก็ได้พาบรรดานักศึกษาลูก
ศิษย์ติดตามแกะคอยระวังภัยให้แกะ
ทุกฝีก้าว

อยู่มาวันหนึ่ง แกะตัวนั้นปีนป่ายขึ้นไปกินใบไม้ที่ก้อนหินแห่งหนึ่ง
 ขณะนั้นท้องฟ้าไม่มีเค้าว่าฝนจะตก หมู่เมฆก็ไม่มี แต่ทันใดได้เกิดอสุนีบาต คือ
 สายฟ้าผ่าเปรี้ยงลงมาถูกเข้าที่หัวแกะ แกะตัวนั้นขาดใจตายอยู่บนก้อนหินนั้น
 เอง

ชาวบ้านทั้งหลายรวมทั้งอาจารย์ทิดาปาโมกข์และบรรดานักศึกษาได้
 เห็นเหตุการณ์เช่นนั้นก็ให้สังเวชใจยิ่งนัก

ที่ใกล้ๆ กองหินซึ่งแกะสลักตาย
เพราะถูกฟ้าผ่ากลางวันแลกๆ นั้น มีต้นไม้
ใหญ่ซึ่งมีรุกขเทพตนหนึ่งสิงอยู่ รุกขเทพ
ได้เห็นเหตุการณ์และทราบที่มาของเรื่อง
ทั้งหมด ก็อดสลดใจในวิบากแห่งกรรม
ของเหล่าสัตว์ทั้งหลายที่ยังเวียนว่ายตาย
เกิดอยู่ไม่ได้ จึงรำพึงออกมาเป็นคำฉันท์
บาลีว่า

เอวญฺจ สตฺตา ชาเนยฺยํ
ทุกฺขายํ ชาติสฺมฺภโว
น ปาโณ ปาณินํ หญญะ
ปาณฆาตี หิ โสจติ

แปลถอดความเป็นกลอนสุภาพได้ว่า
เมื่อต่างรู้จักกันอยู่ถ้วนทั่วหน้า
ว่าเกิดมาเป็นทุกข์กันทั้งนั้น
ไม่ควรเลยจะปลิดชีวิตกัน
เพราะเมื่อกรรมตามทันนั้นเศร้าเอย

คำรำพึงของรูกขเทพดังกล่าวนี้ คล้ายตั้งความรู้สึกรู้สึกของชาวบ้าน อาจารย์ทิตาปาโมกข์ และบรรดานักศึกษาทั้งหมด เพราะทุกคนต่างก็มีความรู้สึกตรงกันอย่างนั้น จึงพากันงดเว้นการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตและตั้งอยู่ในเมตตาธรรม นึกถึงชีวิตของคนอื่นเสมอเหมือนชีวิตของตน

พระพุทธเจ้าตรัสชาดกเรื่องนี้จบลงแล้ว ทรงแสดงอริยสัจ ๔ และทรงกลับชาติผู้ปรากฏในเรื่องชาดกไว้เพียงผู้เดียวว่า รูกขเทพครั้งนั้นคือ **พระพุทธองค์** ในบัดนี้

จบชาดกเรื่อง **ฆ่าสัตว์ทำบุญ** ลงด้วยประการฉะนี้

ชาดกเรื่องนี้ พระพุทธเจ้า
ทรงแสดงไว้ใน อัมพชาดก
หมวดเอกนิบาต แห่งพระ
สุตตันตปิฎก

เหตุเกิดของชาดกเรื่องนี้ มี
ดังต่อไปนี้

สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้า
ประทับอยู่ในวัดพระเชตุวัน เมือง
สาวัตถี เมืองหลวงของแคว้นโกศล
ทรงทราบเรื่องที่พระสงฆ์นำมา
สนทนากันในศาลาที่ประชุม
เรื่องนั้น คือ ความประพฤติของ
พระเทวทัต

เรื่องมีอยู่ว่า ภายหลังพระ
เทวทัตเริ่มประกาศตนเป็นฝ่าย
ค้านพระพุทธเจ้า โดยแยกการ
ปกครองสงฆ์ออกจากพระพุทธ-
เจ้า พระสงฆ์ทั้งปวงเดือนสติ
พระเทวทัตว่า พระพุทธเจ้าทรง
เป็นบรมศาสดาหรือบรมครูของ
พระเทวทัต หากจะพูดอย่าง

มนต์เสกมะม่วง

ภาษาสามัญก็คือเป็นครูอาจารย์
ของพระเทวทัต และที่พระเทวทัต
ออกบวชก็เพราะพระพุทเจ้า

พระเทวทัตปฏิเสธว่าพระ
พุทเจ้ามิใช่อุปัชฌาย์อาจารย์
ของตน การปฏิเสธนี้ทำให้พระ
เทวทัตเสื่อมจากฌานที่ตนได้
สำเร็จทันที

ฌาน คือ ผลของจิตเข้า
สมาธิที่ประณีตเป็นขั้นๆ

ขั้นที่ปุถุชนได้สำเร็จเรียกว่า
โลกียฌาน ขั้นที่ท่านผู้สำเร็จ
อรหัตได้สำเร็จเรียกว่า โลกุตตร
ฌาน นอกจากจะเสื่อมจากฌาน
แล้ว พระเทวทัตยังถูกแผ่นดินสูบ
ถึงแก่กรรมภาพอีกด้วย

พระพุทเจ้าจึงได้เสด็จมา
ยังที่ประชุมสงฆ์ แล้วตรัสแก่พระ
สงฆ์ทั้งปวงว่า พระเทวทัตเป็นคน
อกตัญญู แล้วเสื่อมเสียจากความ
ดีแต่บัดนี้เท่านั้นก็หามิได้ แม้ใน
อดีตก็เคยเป็นอย่างนี้มาแล้ว

พระสงฆ์ทั้งปวงใคร่ทราบ
เรื่องราวนี้ ได้กราบทูลอาราธนา
ให้ทรงแสดง พระพุทธเจ้าจึงตรัส
ขาดกเรื่อง มนต์เสกมะม่วง
เรื่องมีดังต่อไปนี้

มนต์เสกมะม่วง

นักศึกษาคนหนึ่งได้เรียนสำเร็จจากสำนัก
ทิดาปาโมกข์ในเมืองดักศิลาแล้ว ได้เดิน
ทางออกชนบทเพื่อแสวงหาประสบการณ์
เข้าไปถึงตำบลแห่งหนึ่ง คนในตำบลนั้นเป็น
ชาวจันทาลหรืออยู่ในวรรณะจันทาลซึ่งเป็น
วรรณะต่ำที่สังคมชั้นสูงในประเทศอินเดีย
สมัยก่อนและแม้ทุกวันนี้รังเกียจ ทำนองคน
ผิวขาวรังเกียจคนผิวดำในประเทศอื่นทุกวันนี้
นั่นเอง

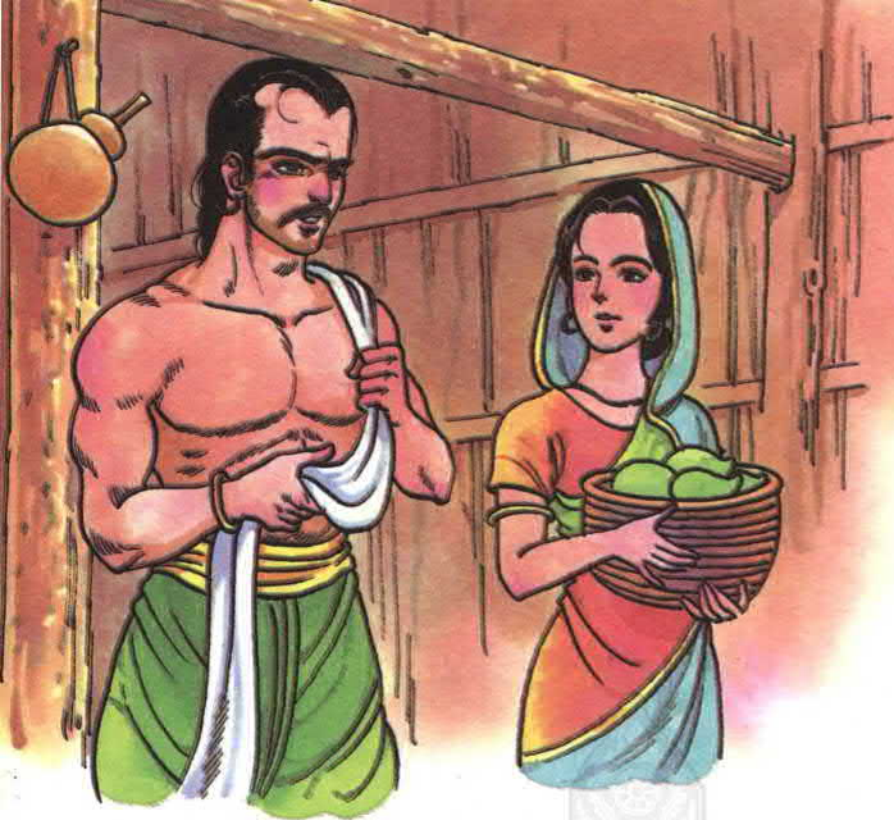
ที่หมู่บ้านตำบลนั้น มีชายจันทาลผู้หนึ่ง มีมนต์สำหรับใช้เสกมะม่วง ให้ออกผลนอกฤดูกาลได้ หากเป็นในปัจจุบันก็คงจะเป็นการใช้ความรู้ด้าน เกษตรกรรมทำให้มะม่วงออกลูกนอกฤดูกาล เช่น เป็นมะม่วงกระเทยนั่นเอง

เช้าขึ้น ชายจันทาลจะหาบตะกร้าออกไปยังป่ามะม่วง หยุดยืนห่าง จากต้นมะม่วงประมาณ ๗ ก้าว แหงนดูต้นมะม่วง เสกมนต์คาถาใส่น้ำในฝ่า มือแล้วสาदनํ้าในฝ่ามือนั้นใส่ต้นมะม่วง ขณะนั้นต้นมะม่วงซึ่งกำลังผลิใบอ่อน ก็เกิดเป็นใบแก่ ออกดอกแล้วออกผล ชายจันทาลก็เก็บใส่ตะกร้าหาบไปขาย บ้าง เอาไว้กินกับลูกเมียของตนบ้าง

นักศึกษาผู้เพิ่งสำเร็จมหาวิทยาลัยดักคิลาได้เห็นชายจันทาลหาบ มะม่วงสุกนอกฤดูกาลมาเร่ขายเช่นนั้น ก็แน่ใจว่าชายจันทาลผู้นี้ต้องมีมนต์ หรือความรู้เรื่องทำให้มะม่วงออกลูกนอกฤดูกาลได้ จึงติดตามชายจันทาลจน ไปถึงบ้านของเขา

ชายจันทาลแม้จะเป็นคนชั้นต่ำ แต่ก็มี ความฉลาด เขาระชิบบอก ภรรยาของเขาณะเข้าไปเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวอยู่ภายในบ้าน

ชายจันทาล “คนที่มาบ้านเรา เจ้าหนุ่มนั้นคงมาเพราะอยากเรียน วิชากับพี่”

ภรรยาของเขา “พี่จะสอนวิชาให้เขาไหมคะ”

ชายจันทาล “ไม่ละ มองดูหน้าก็รู้ได้ว่าเป็นคนไม่ดี”

แต่เมื่อเวลาเนิ่นนานเข้า ชายจันทาลก็ต้องจำใจถ่ายทอดวิชาทำให้ มะม่วงออกผลนอกฤดูกาลแก่หนุ่มนักศึกษาผู้นั้นเพราะหนุ่มนักศึกษานั้นเป็นจอม ตี้อยู่ไม่ยอมไปไหน คอยเอาอกเอาใจชายจันทาล ประนินิบัติรับใช้ เช่น ล้าง เท้าให้ชายจันทาลโดยไม่รังเกียจวรรณะต่ำต้อย เวลาภรรยาชายจันทาลครบ กำหนดคลอดลูก หนุ่มนักศึกษาก็ช่วยตักน้ำหาฟืนและต้มน้ำให้

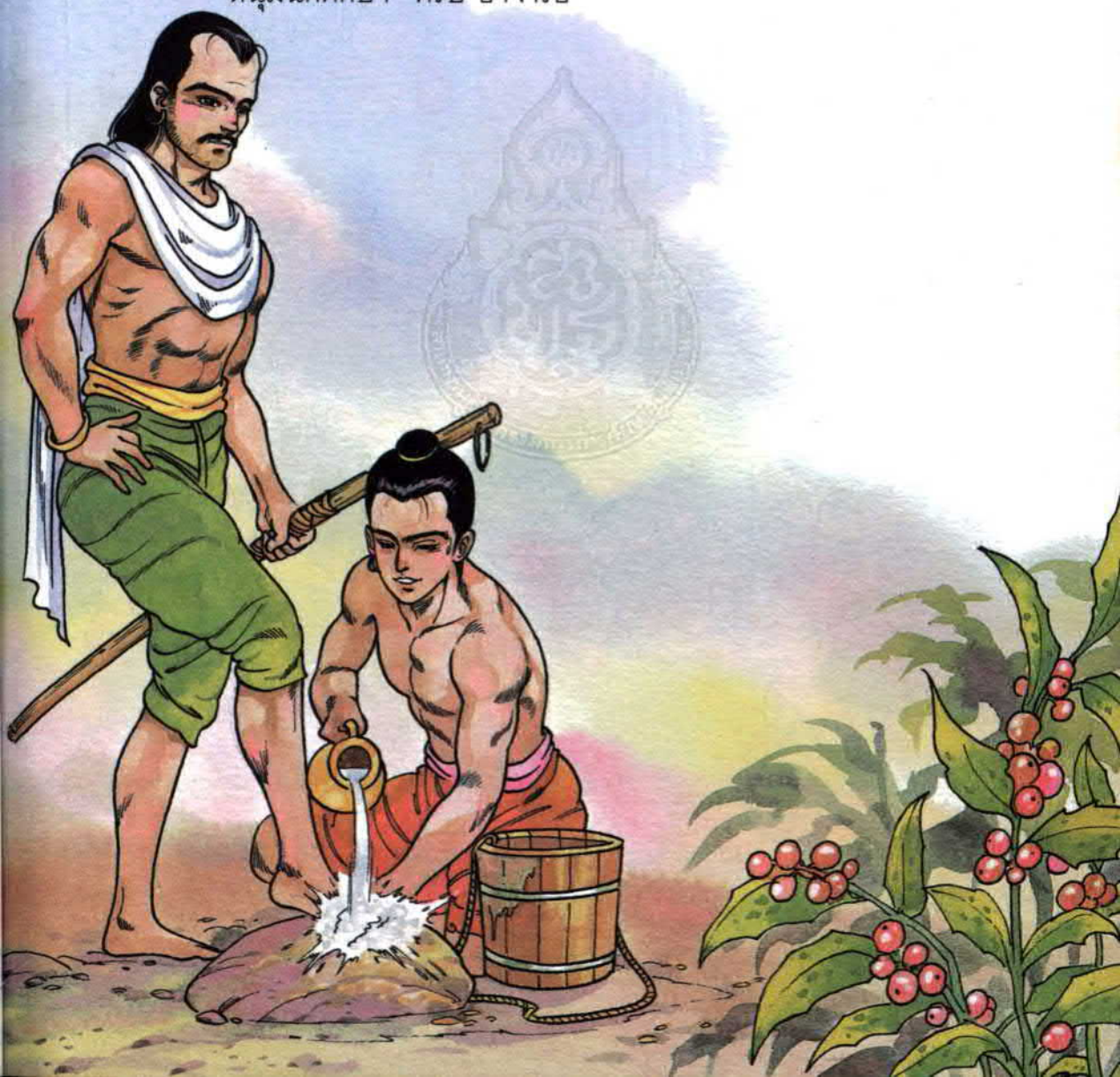
ภรรยาชายฉันทาล “ให้เขาเรียนเถอะพี สงสารเขา เขาดีกับเรามาก
นะพี ฉันทาว่าเขาเป็นคนดี”

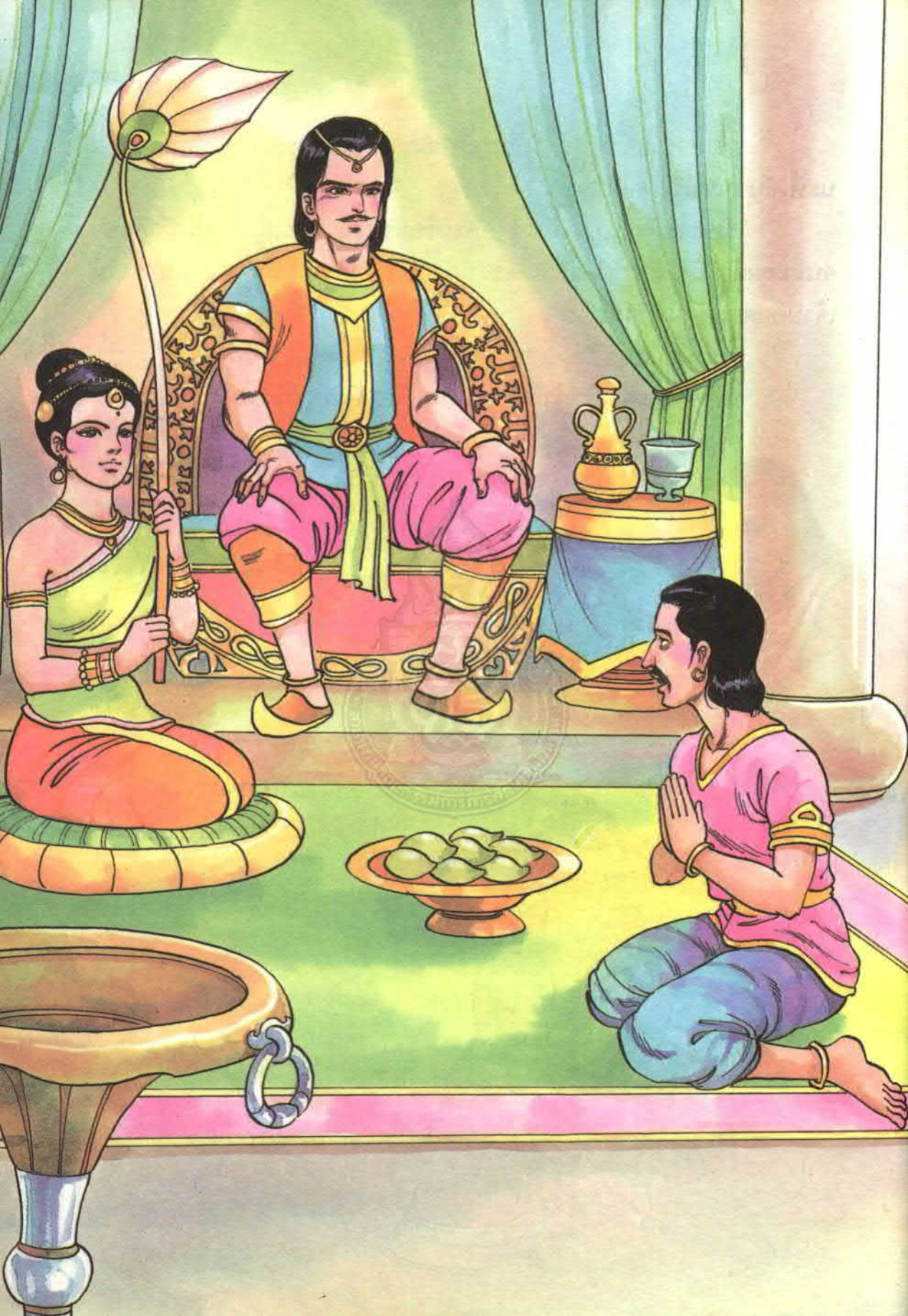
เมื่อชายฉันทาลถ่ายทอดวิชาหรือมนต์เลกบทนั้นแก่หนุ่มนักศึกษา
จนหมดแล้วก็สั่งว่า “ถ้าใครถามเจ้าว่าได้ศึกษาวิชาความรู้นี้มาจากไหน ขอให้
เจ้าบอกตามความจริงนะ”

หนุ่มนักศึกษา “ครับ อาจารย์”

ชายฉันทาล “ถ้าเจ้าโกหกมนต์จะเสื่อมทันที จำไว้นะ”

หนุ่มนักศึกษา “ครับ อาจารย์”

หนุ่มนักศึกษาได้อำลาอาจารย์ผู้เป็นจันทาลทองเที่ยวทดลองมนต์บทนั้นไปทั่วบ้านทั่วเมืองต่างๆ ได้ค่าจ้างรางวัลร่ำรวยมาก จนไปถึงเมืองพาราณสี

พระเจ้าพาราณสีมีอุทยาน มีเจ้าหน้าที่รักษาและบำรุงสวน วันหนึ่งเจ้าหน้าที่เฝ้าสวนได้นำมะม่วงกระเทยสุกขึ้นไปถวาย พระเจ้าพาราณสีเสวยแล้ว ก็ตรัสถามพนักงานเฝ้าอุทยานว่าได้มะม่วงมาจากไหน รสหวานอร่อยดีจริง

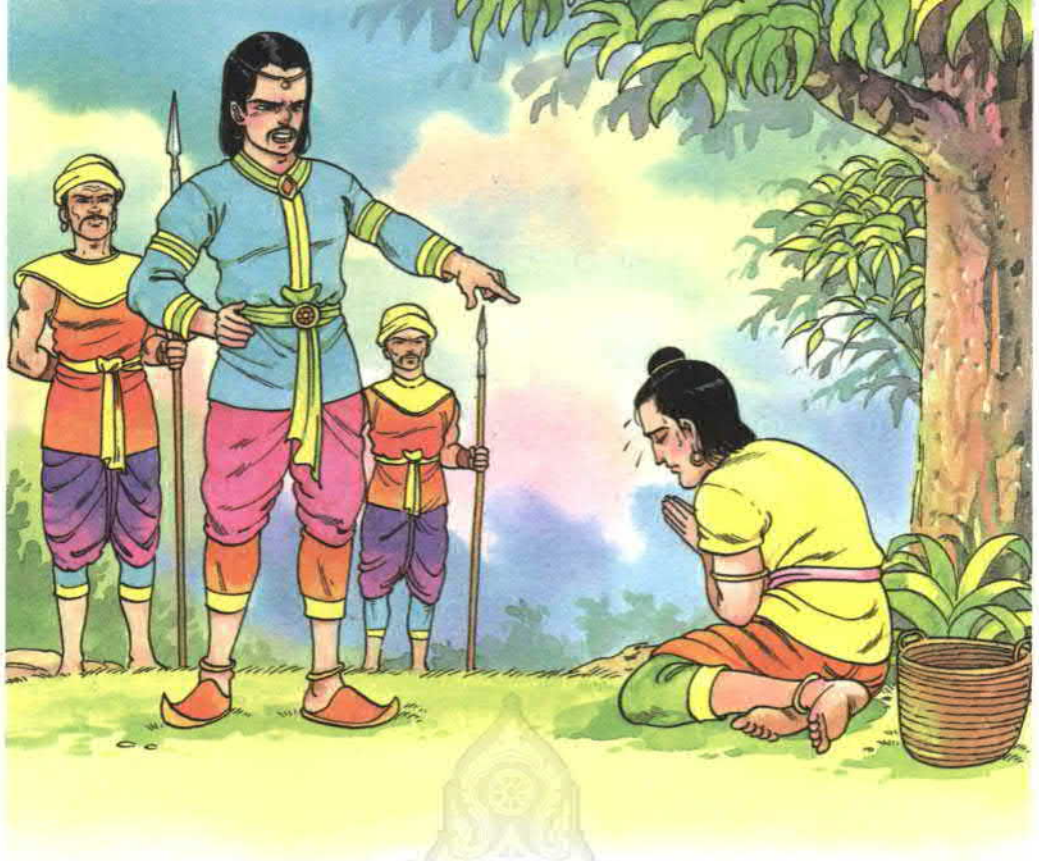
เมื่อพระเจ้าพาราณสีทรงทราบเรื่องทั้งหมดแล้ว ก็รับสั่งให้หนุ่มนักศึกษาเข้าเฝ้าแล้วทรงแต่งตั้งให้หนุ่มนักศึกษารับราชการ หนุ่มนักศึกษาได้เสกมนต์ทำให้มะม่วงในอุทยานออกดอกออกผลสุกนอกฤดูกาลเป็นที่โปรดปรานของพระเจ้าพาราณสีมาก ได้พระราชทานรางวัลให้เป็นจำนวนมาก

พระเจ้าพาราณสี “ถามจริง ๆ เกะไอ้หนุ่ม เจ้าได้วิชาความรู้นี้มาจากไหน”

หนุ่มนักศึกษาทำทางอึกอักอยู่ครู่หนึ่ง จึงกราบทูลเท็จว่า “เรียนมาจากสำนักทิศาปาโมกข์ เมืองดักคิลา พระพุทธเจ้าข้า”

เหตุที่หนุ่มนักศึกษากราบทูลเช่นนั้น เพราะละอายใจที่จะกราบทูลตามความเป็นจริงว่าเรียนมาจากจันทาลคนชั้นต่ำ

วันหนึ่ง พระเจ้าพาราณสีรับสั่งให้หนุ่มนักศึกษาไปเสกมะม่วงให้ออกลูกสุกนำมาให้เสวย เพราะวันนั้นอยากเสวยมะม่วงสุก หนุ่มนักศึกษาจึงไปที่อุทยานซึ่งมีต้นมะม่วง เขายืนอยู่ห่างจากต้นมะม่วง ๗ ก้าวอย่างที่เล่าเรียนมา เทน้ำใส่ฝ่ามือและจะร่ายมนต์ พลันก็นึกไม่ออก เขาจำไม่ได้เสียแล้วว่ามนต์บทนั้นขึ้นต้นว่าอย่างไร เขาลืมสนิทเลย

นักศึกษาเสกมะม่วงให้เกิดลูกไม่สำเร็จ ถูกพระเจ้าพาราณสีตรัสถามก็กราบทูลว่า “วันนี้ฤกษ์ไม่ดีพระพุทธรูปเจ้าข้า”

พระเจ้าพาราณสี “ก่อนนี้เจ้าไม่เคยหาฤกษ์ เสกเมื่อไรก็ได้เมื่อนั้นวันนี้เป็นอย่างไรหรือ”

หนุ่มนักศึกษาเหงื่อแตกท่วมตัว ศีรษะของเขาเหมือนจะระเบิดออกเป็นเสี่ยงๆ เขาจึงลนลานหมอบถวายบังคมละล้าละลักกราบทูลความจริงทั้งหมดให้พระเจ้าพาราณสีทรงทราบ

พระเจ้าพาราณสี “ไอ้สารเลว มึงเลวมาก ไม่รู้คุณของอาจารย์ กูจะบอกให้รู้ อันรวงฝั้่งนั้นนะ ถึงใครจะได้มาจากต้นละหุ่ง หรือจากต้นสะเดา หรือจากต้นแคฝอย ต้นไม้ต้นนั้นก็เป็นต้นไม้ดีมีคุณสำหรับคนที่ได้พบรวงฝั้่งนั้นทั้งนั้น มึงมันเลวมาก จงกลับไปหาอาจารย์ขอเรียนมนต์จากอาจารย์จันทาลนั้นอีก”

หนุ่มนักศึกษาจึงกลับไปที่บ้านชาย
จันทาลอาจารย์ผู้ถ่ายทอดวิชาเสก
มะม่วงให้ และยื่นร้องให้อยู่ข้างหน้า
อาจารย์ พลังรำพันว่า

“อาจารย์ขอรับ เวลานี้กระผม
เหมือนคนตาบอด ธรรมดาคนตาบอด
ย่อมเดินพลาดตกหลุมได้ เดินเหยียบงูก็
ได้ เหยียบไฟก็ได้ ผมพลาดแล้วขอรับ”

แล้วรำพันถึงสาเหตุที่มันดลเสื่อม พร้อมทั้งขอร้องให้อาจารย์สอนมนต์ให้อีก
อาจารย์ตอบว่า “ใช่สิ เจ้าตาบอด ข้าเตือนเจ้าแล้วไงว่า ถ้าใครถามว่า
เรียนมนต์มาจากไหน ให้เจ้าตอบตามตรง ถ้าเจ้าโกหกมนต์เจ้าจะเสื่อมทันที
แต่เจ้าก็ไม่เชื่อฟังคำของข้า”

อาจารย์จันทาลได้กล่าวปฏิสระที่จะสอนมนต์ให้อดิตลูกศิษย์ คำตอบ
ปฏิสระนั้น ท่านผู้แต่งชาดกได้ร้อยกรองเป็นคำฉันท์บาลี ว่า “พาลสุส มุพหสุส
มุพหสุส ออกตณฺณโน ฯลฯ กุโต มนฺโต คจฺจน มยฺหํ รุจฺจสิ” เป็นต้น

แปลถอดความเป็นกลอนสุภาพได้ว่า
คนอย่างเจ้าสันดานใจไปปิด
ข้าของดสอนเจ้าตามคำชวน
เจ้าลบหลู่ไม่รู้คุณอาจารย์
ออกจากบ้านข้าเที่ยวเดี๋ยวนี้เอ๋ย

หนุ่มนักศึกษานั้นได้ฟังเช่นนั้น
ก็เสียใจและละอายใจยิ่งนัก จึงออก
จากบ้านของอาจารย์จันทาล บ่ายหน้า
เข้าป่า ภายหน้ามีผู้พบศพเขาอยู่ใน
ป่านั้น

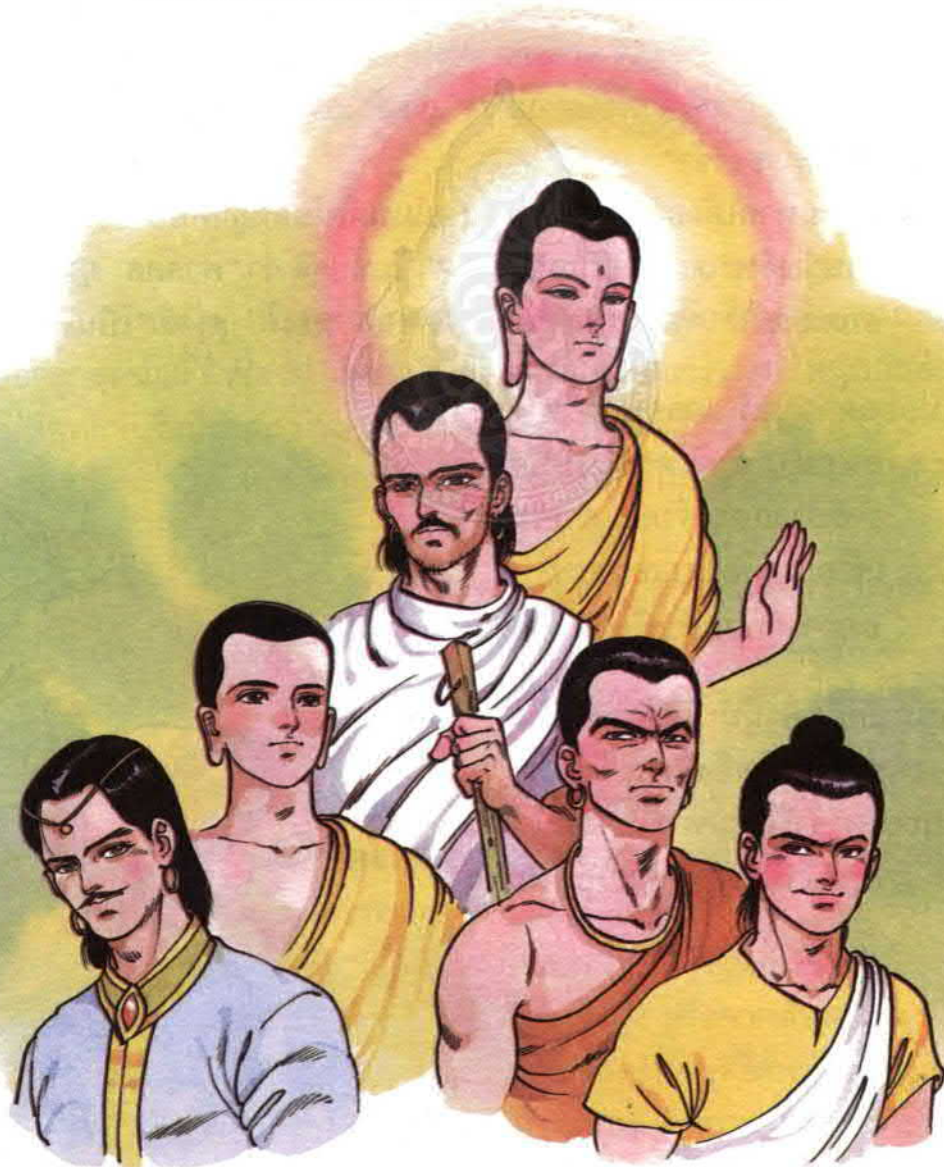
พระพุทธเจ้าตรัสชาดกเรื่องนี้จบลงแล้วทรงแสดงธรรมย้าว่า ผู้ไม่รู้
คุณครูบาอาจารย์ย่อมเป็นคนเสื่อม ทำการงานก็เสื่อม ส่วนคนกตัญญูรู้คุณ
คนอื่นย่อมเป็นคนเจริญในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ

พระพุทธเจ้าทรงกลับชาติบุคคลในเรื่องชาดกว่า หนุม่นักศึกษาคน
นั้นคือ **พระเทวทัต** ในบัดนี้

พระเจ้าพาราณสีครั้งนั้นคือ **พระอานนท์** ในบัดนี้

ส่วนชายจันทาลในครั้งนั้นคือ **พระพุทธเจ้า** ในบัดนี้

จบชาดกเรื่อง **มนต์เสกมะม่วง** ด้วยประการฉะนี้

โจรป่าใจอารี

ชาดกเรื่องนี้ พระพุทธเจ้า
ทรงแสดงไว้ใน สตปัตตชาดก
หมวดตักนิบาต แห่งพระสุต
ตันตปิฎก

เหตุเกิดของชาดกเรื่องนี้ มี
ดังต่อไปนี้

สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้า
ประทับอยู่ในวัดพระเชตุวัน เมือง
สาวัตถี เมืองหลวงของแคว้น
โกศล ทรงปรารภความประพฤติ
ของพระภิกษุฉัพพัคคีย์

คำว่า “ฉัพพัคคีย์” หมายถึง
ถึง พระภิกษุกลุ่ม ๖ เพราะมีอยู่ ๖
รูปด้วยกัน ได้รวมกลุ่มผู้มีความ
คิดเห็นและความประพฤติเหมือน
กัน พระภิกษุกลุ่มนี้เทียบกับ
กลุ่มการเมืองปัจจุบันก็เท่ากับ
กลุ่มฝ่ายค้าน แต่มิได้ค้านด้วย
ความปรารถนาดี เพราะชอบค้าน
นอกธรรมนอกวินัยของพระพุทธ-
เจ้า

พระภิกษุกลุ่ม ๖ หรือกลุ่ม
ฉัพพัคคีย์ชอบเที่ยวปลุกระดมก่อ
กวน และโฆษณาชวนเชื่อแสดง
ความไม่เห็นด้วยกับการกระทำ
ด้วยชอบธรรมวินัยของคณะสงฆ์

เรื่องบางเรื่องที่คุณะสงฆ์ได้แก้ไข
ให้สงบลงแล้ว พระภิกษุกลุ่มนี้ก็
เที่ยวยุยงส่งเสริมรื้อฟื้นขึ้นมาอ้าง

พระพุทธเจ้าจึงรับสั่งให้พระ
ภิกษุกลุ่มนี้เข้าเฝ้า ทรงสอบถาม
ความจริง แล้วพระพุทธเจ้าทรง
ดำหนิว่า การกระทำของพระ
ภิกษุกลุ่มนี้เป็นการขึ้นนำคนอื่นใน
ทางไม่ดี ก่อให้เกิดความเสียหาย
เหมือนการกระทำของนกสตปัตตะ
ในอดีต

นกสตปัตตะแปลกันว่านก
กระไน มีรูปร่างขนาดนกยางเขน
จะงอยปากยาวและแข็ง ชอบใบ้
จะงอยปากเจาะไม้กินตัวหนอน
ตามต้นไม้ ชาวไทยบางท้องถิ่น
เช่น ภาคอีสาน เรียกว่า นกไส้

พระสงฆ์ทั้งปวงใคร่ทราบ
เรื่องราวในอดีตนั้น ได้กราบทูล
อาราธนาให้ทรงแสดง พระพุทธ-
เจ้าจึงตรัสชาดกเรื่อง โจรป่า
ใจอารี

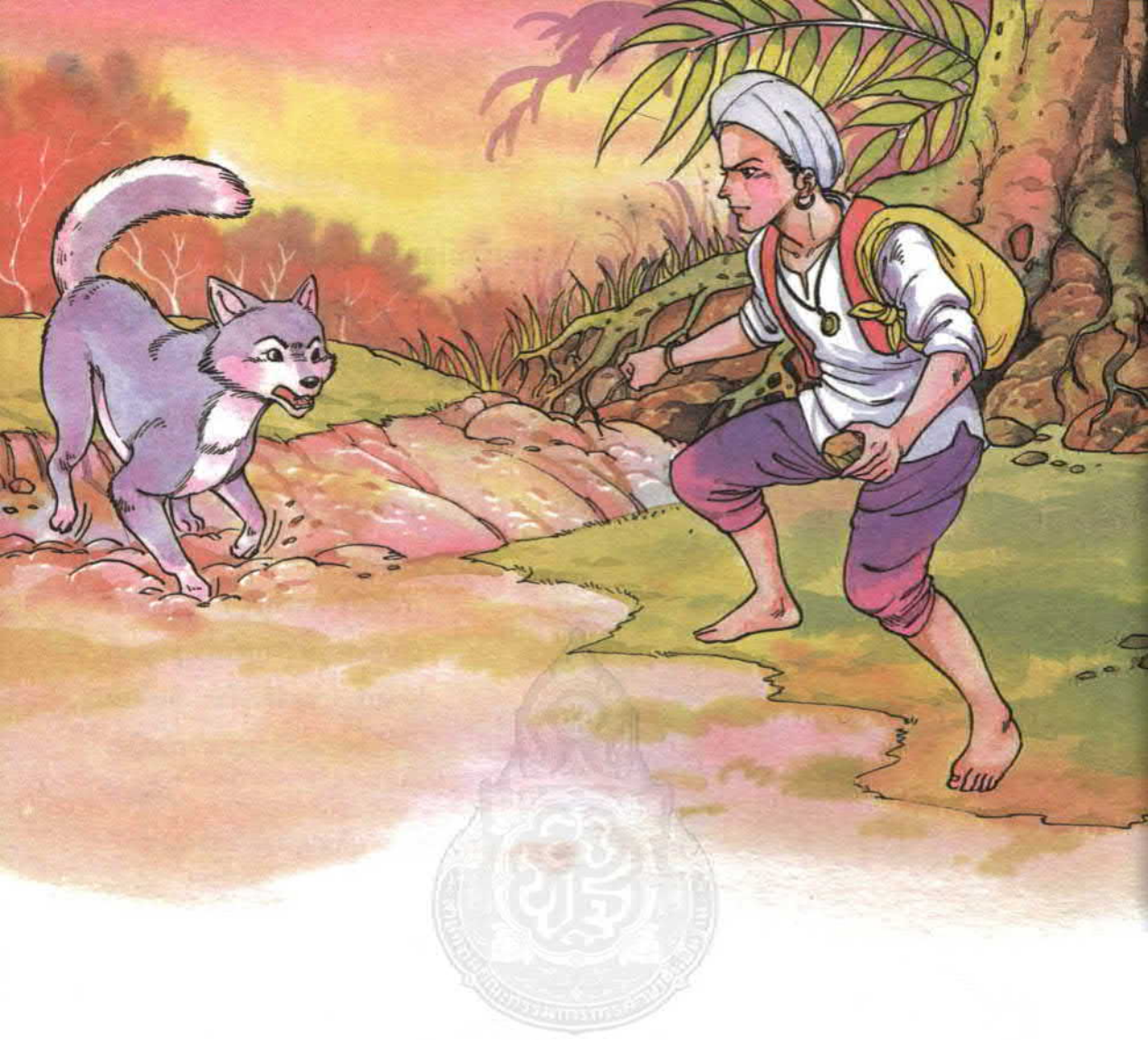
เรื่องมีดังต่อไปนี้

โจรป่าใจอารี

ในเมืองแห่งหนึ่ง สองสามีภรรยาคนหนึ่งมีลูกชายด้วยกันหนึ่งคน ผู้เป็นสามีได้ให้เพื่อนต่างเมืองคนหนึ่งยืมเงินจำนวนหนึ่ง เพื่อนยังไม่ได้ใช้เงินคืนให้ ชายผู้เป็นสามีก็ตายกะทันหัน ต่อมาภรรยาป่วยและรู้ตัวเองว่าจะตาย จึงเรียกลูกมาสั่งความถึงเรื่องเพื่อนของพ่อที่ยืมเงินไปยังไม่ได้ใช้คืน จึงให้ลูกเดินทางไปทวงเงินคืน

ลูกชายก็เดินทางไปทวงหนี้ ขากลับขณะที่เดินทางมาถึงกลางป่าแห่งหนึ่ง ก็พบสองสัตว์ป่าคือสุนัขจิ้งจอกตัวเมียและนกกระเรียนแสดงกริยาให้เห็น

นางสุนัขจิ้งจอกออกมาจากป่าข้างทางยืนขวางหน้าเด็กหนุ่มพร้อมกับส่งเสียงเห่าและหอน แสดงกริยากระโชกโฮกฮากและใช้ขาทั้ง ๔ ตะกุกดิน กระจุยกระจายเหมือนจะขัดขวางมิให้เด็กหนุ่มเดินทางไป เด็กหนุ่มจึงคว่ำก้อนหินขว้างปาใส่นางสุนัขจิ้งจอก

นางสุนัขจิ้งจอกก็วิ่งหนีเตลิดเข้าป่าไป

จับพลันทันใดนกกระไน
ก็บินหวีดหวีमार้องทักอยู่ข้าง
หน้า บินและร่อนนำเหมือน
หมายให้เด็กหนุ่มเดินตาม
คล้ายในภาษามนุษย์ว่าเดิน
มาทางนี้ๆ เด็กหนุ่มชอบใจ
กิริยาของนกกระไน เข้าใจว่า
เป็นนกให้ลาง เป็นนกมงคล
จึงยกมือไหว้นกและร้องบอก
ว่า “เจ้าร่อนดี ร่อนนำทางเรา
ไปเถอะ”

นกกระไนบินหายวับไป
ข้างหน้า สักพักหนึ่งก็บิน
กลับมาร้องบอกเด็กหนุ่มใน
เชิงชี้ชวนให้ติดตาม

ขณะนั้นโจรป่าคณะหนึ่งชุมนุมอยู่ข้างหน้า คอยดักปล้นทรัพย์ผู้เดินทาง
ผ่านไปมา ได้เห็นกิริยาของเด็กหนุ่มที่สนองตอบการกระทำของนางสุนัข
จิ้งจอกและนกกระไน หัวหน้าโจรก็ออกจากที่ซ่อน

หัวหน้าโจร “เจ้าไปไหนมา”

เด็กหนุ่ม “ไปธุระที่เมืองโน้น”

หัวหน้าโจร “ไปทำไม”

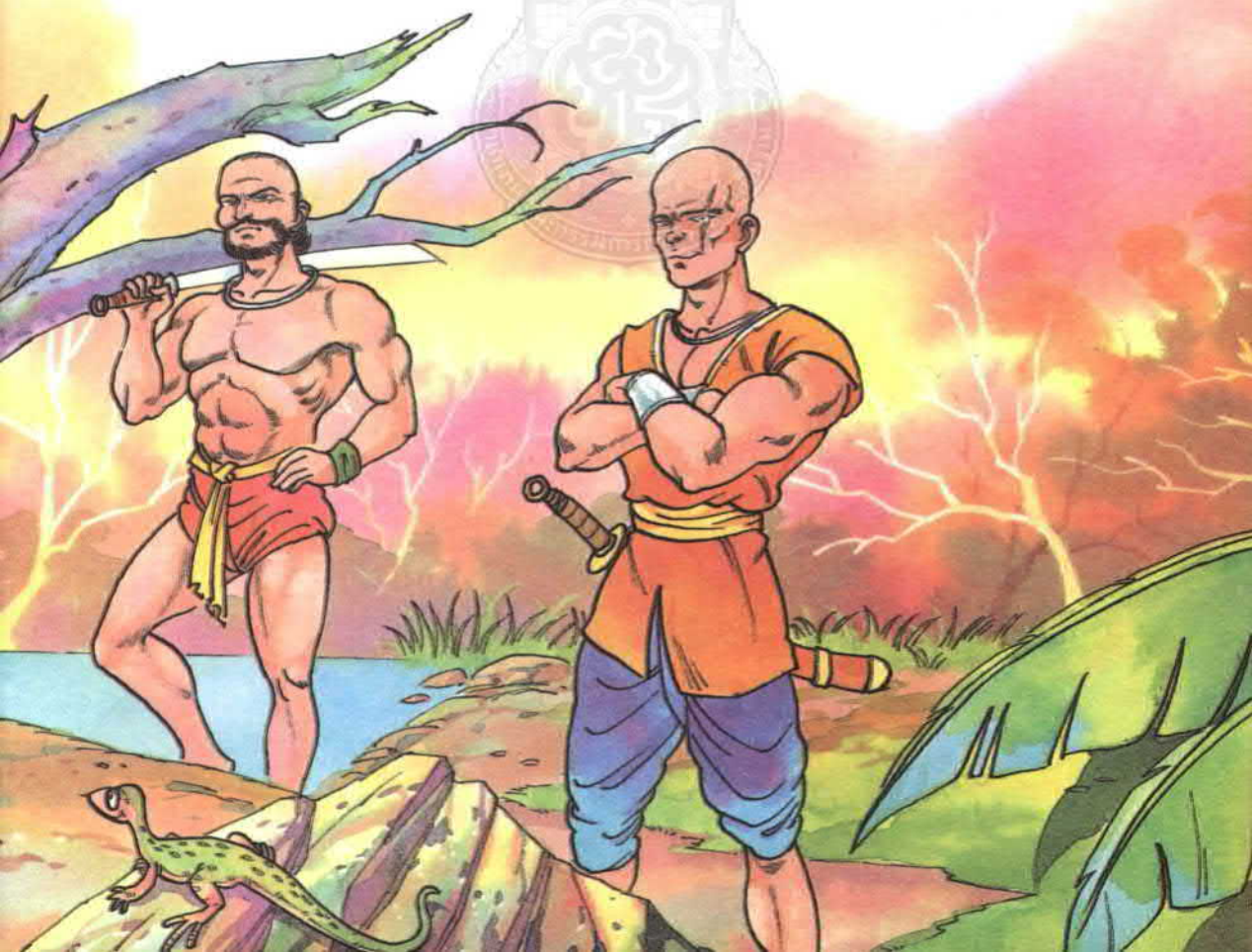
เด็กหนุ่ม “ไปทวงหนี้ให้แม่”

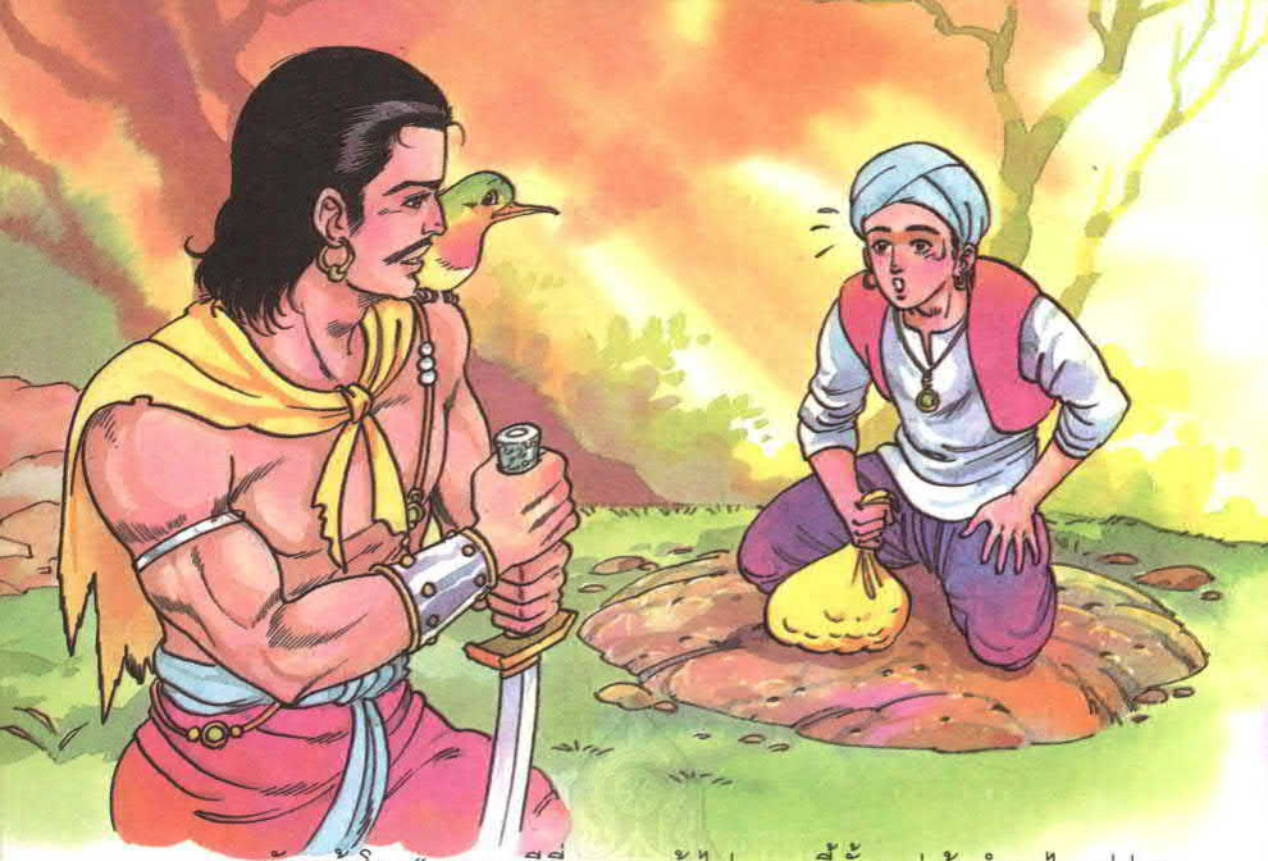
หัวหน้าโจร “ได้ไหมล่ะ”

เด็กหนุ่ม “ได้ขอรับ ขอได้โปรดอย่าทำอะไรผมเลย ถ้าอยากได้เงิน
กระผมก็ยินดีให้ ขอได้โปรดให้ชีวิตผมก็แล้วกันขอรับ”

หัวหน้าโจร “ได้มาเท่าไร”

เด็กหนุ่ม “หนึ่งพันเหรียญขอรับ”

หัวหน้าโจร “พูดตรงดีนี่ ตอนเจ้าไปทวงหนี้มันแม่เจ้าทำอะไรอยู่ล่ะ”

เด็กหนุ่ม “ไม่ได้ทำอะไร แม่ป่วยหนักขอรับ”

หัวหน้าโจร “เจ้าคงยังไม่รู้ข่าวแม่ของเจ้าสินะ”

เด็กหนุ่ม “ไม่รู้เลยขอรับ เพราะผมออกจากบ้านมาหลายวันแล้ว”

หัวหน้าโจร “เจ้าฟังเสียงนางสนัขจิ้งจอกเห่ากรรโชก และเสียงนกกระไนร้องไม่เข้าใจ และดูกริยาของมันก็ไม่ออกสินะ”

เด็กหนุ่ม “ขอรับ”

หัวหน้าโจร “เจ้าเด็กโง่ หลังจากเจ้าออกจากบ้านไปทวงหนี้ไม่นาน แม่เจ้าก็ตาย ตายแล้วเกิดเป็นผีในร่างของนางสนัขจิ้งจอก เพราะความห่วงเจ้า จะถูกโจรป่าคือพวกข้าปล้นชิงทรัพย์ จึงได้มาดักหน้าเจ้า เहांหอนและตะกุกดินห้ามเจ้าไว้ไม่ให้เดินทางผ่านดังนี้ แต่เจ้าโง่ฟังเสียงแม่ไม่ออก นกกระไนเป็นนกกาฬี เจ้าก็ฟังเสียงร้องมันไม่ออกใช่ไหมล่ะ

เด็กหนุ่ม “จริงขอรับ”

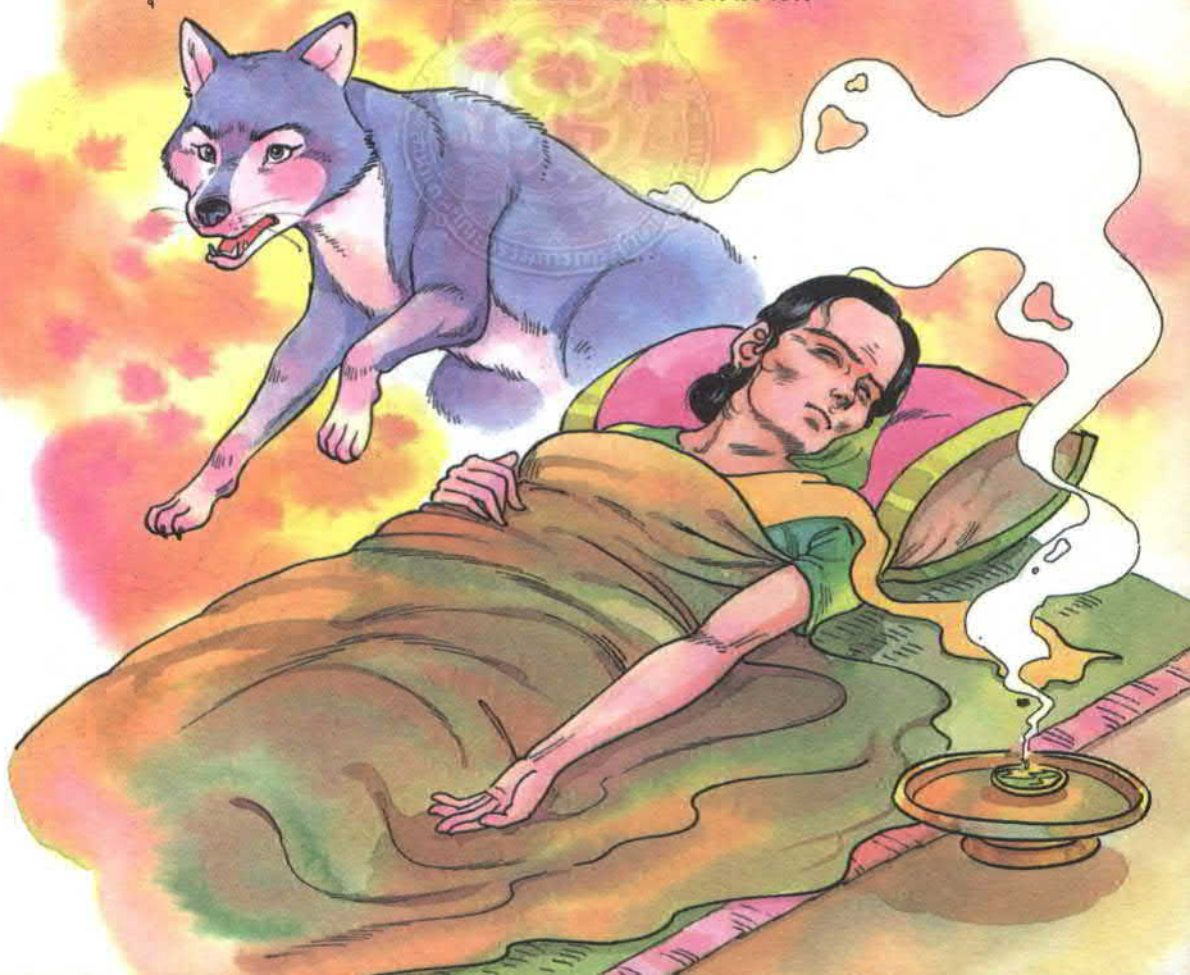
หัวหน้าโจร “มันร้องบอกเจ้าว่ามาทางนี้ๆ แล้วบินไปบอกพวกข้าว่ามีเด็กหนุ่มคนหนึ่งพกเงินติดตัวกำลังเข้ามา ขอให้รีบไปปล้นฆ่าชิงทรัพย์

หัวหน้าโจรชี้แจงให้เด็กหนุ่มฟังแล้วก็เผยความในใจให้ฟังว่า “อันที่จริงเจ้าคือเหยื่อของพวกเขา ข้าเวลานี้เจ้าเหมือนลูกนกในกำมือข้า แต่ข้าไม่ทำอะไรเจ้าหรอก เพราะอะไรรู้ไหม”

เด็กหนุ่ม “ไม่ทราบขอรับ ขอขอบคุณท่านมากขอรับ”

หัวหน้าโจร “เพราะข้าใจอ่อน เห็นใจผู้หญิงอย่างแม่เจ้า ห่วงลูกรักลูกตายแล้วยังไม่ยอมไปผูกไปเกิดที่อื่น แต่มาเกิดเป็นผีในร่างของสุนัขจึงจอกเพื่อบอกลูก เจ้ารีบเดินทางต่อไปเถอะ ข้าไม่ทำอะไรเจ้าหรอก”

พระพุทธรเจ้าตรัสขาดกเรื่องนี้แล้วทรงย้ายในที่ประชุมสงฆ์ว่า คนบางพวกในโลกนี้โง่เขลาปัญญาสั้น มักเห็นผิดเป็นชอบ เห็นชอบเป็นผิด กล่าวคือเห็นคำห้ามที่เป็นประโยชน์ว่าเป็นทางแห่งความหายนะ และเห็นคำชี้ชวนในทางเสื่อมเสียว่าเป็นคำชักนำให้เจริญรุ่งเรือง เหมือนเด็กหนุ่มไม่เข้าใจคำห้ามของนางสุนัขจึงจอกและเสียงร้องชี้ชวนของนกกระเรียนนั้น

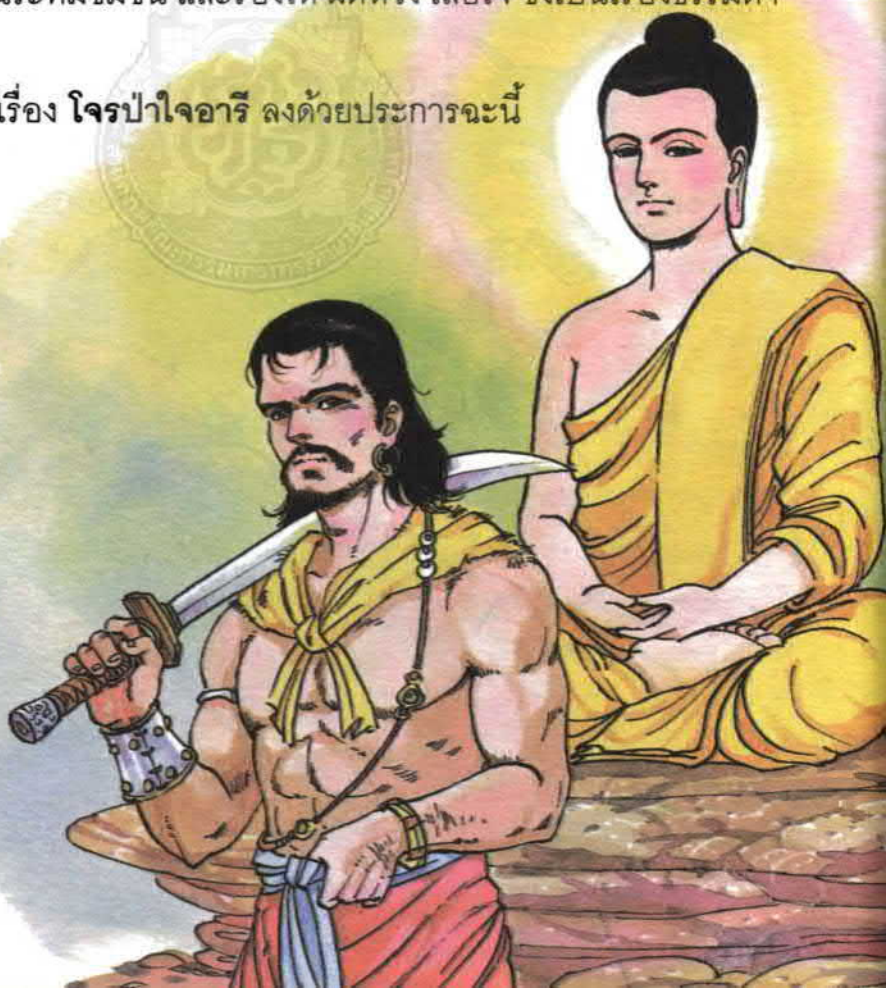
พระพุทธเจ้าทรงกลับชาติขาคกไว้เพียงว่า ขุนโจรป่าใจอารีครั้งนั้นคือ **พระพุทธองค์** ในบัดนี้

ขาคกเรื่องนี้ผู้มีแสดงความคิดเห็นกันดังจะสรุปต่อไปนี้

นักศึกษาศาสนาพุทธรุ่นหลังแสดงความคิดเห็นกันว่า เหตุที่พระพุทธเจ้าในสมัยยังไม่ได้ตรัสรู้ คือสมัยทรงบำเพ็ญความดีในอดีตชาติที่ทรงเกิดเป็นนั่นเป็นนี่ เช่น เป็นคน เป็นสัตว์ และเป็นเทพหรือเทวดา แล้วเกิดเป็นมนุษย์กลายเป็นโจรนั้น เพราะความสับสนของวัฏสงสารอันได้แก่ความเวียนว่ายตายเกิด ทำให้ทรงถือกำเนิดผิดที่ผิดทาง ทั้งเกิดในฤกษ์ดาวโจรด้วย

นักแสดงความคิดเห็นสมัยต่อมาแสดงความคิดเห็นว่า ธรรมชาติของมนุษย์ผู้ยังมีกิเลสที่ย่อมมีทางทำผิดได้ด้วยกันทั้งนั้น เส้นทางชีวิตของคนยังมีกิเลสย่อมมีทั้งบาปและบุญระคนปนกัน ผลของบุญส่งผลให้อยู่ดีมีสุข ผลของบาปส่งผลให้เดือดร้อนระทมขมขื่น และร้องไห้ ผิดหวัง เสียใจ ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาของโลก

จบขาคกเรื่อง **โจรป่าใจอารี** ลงด้วยประการฉะนี้

คนแจวเรือจ้าง

ชาดกเรื่องนี้ พระพุทธเจ้า
ทรงแสดงไว้ใน อวาวரியชาดก
หมวดฉกนกนิบาต แห่งพระ
สุตตันตปิฎก

เหตุเกิดของชาดกเรื่องนี้ มี
ดังต่อไปนี้

สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้า
ประทับอยู่ในวัดพระเชตวัน เมือง
สาวัตถี เมืองหลวงของแคว้นโกศล
ทรงปรารภถึงคนแจวเรือจ้างเจ้า
อารมณรัยให้เป็นเหตุ

เรื่องมีอยู่ว่า พระภิกษุรูป
หนึ่งเดินทางมาเฝ้าพระพุทธเจ้า
มาถึงฝั่งแม่น้ำอจิรวดีเป็นเวลาเย็น
ได้ขอร้องให้คนแจวเรือจ้างพา
ข้ามฟากไปส่งยังท่าที่ไปวัดพระ
เชตวัน คนแจวเรือจ้างตอบว่า
เย็นแล้ว พักเสียที่นี่สักคืน รุ่งเช้า
ค่อยข้ามไป พระภิกษุอ่อนวอน
ว่า มีความจำเป็นต้องไปเฝ้า
พระพุทธเจ้าให้ได้ในวันนี้ คนแจว
เรือจ้างขุ่นเคืองยิ่งนัก เพราะเป็น
คนอารมณรัยอยู่แล้ว ได้แจว
เรือพาพระภิกษุข้ามฟาก แต่ใน
ระหว่างแจวเรือนั้น คนแจวเรือ
จ้างแกล้งโคลงเรือให้น้ำกระฉอก

เข้าเรือ ทำให้บาตรและจีวรพระ
ภิกษุเปียกหมด เมื่อพระภิกษุรูป
นั้นข้ามฟากเข้าไปในวัดพระเชตะวัน
ได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าทรงเห็นบาตร
และจีวรของท่านเปียกน้ำก็ตรัส
ถาม เมื่อทรงทราบเรื่องราวแล้ว
จึงตรัสว่า คนแจวเรือคนนี้จะได้
ทำอย่างนี้ในบัดนี้เท่านั้นก็หาไม่
แม้ในอดีตชาติก็เคยทำอย่างนี้มา
แล้ว

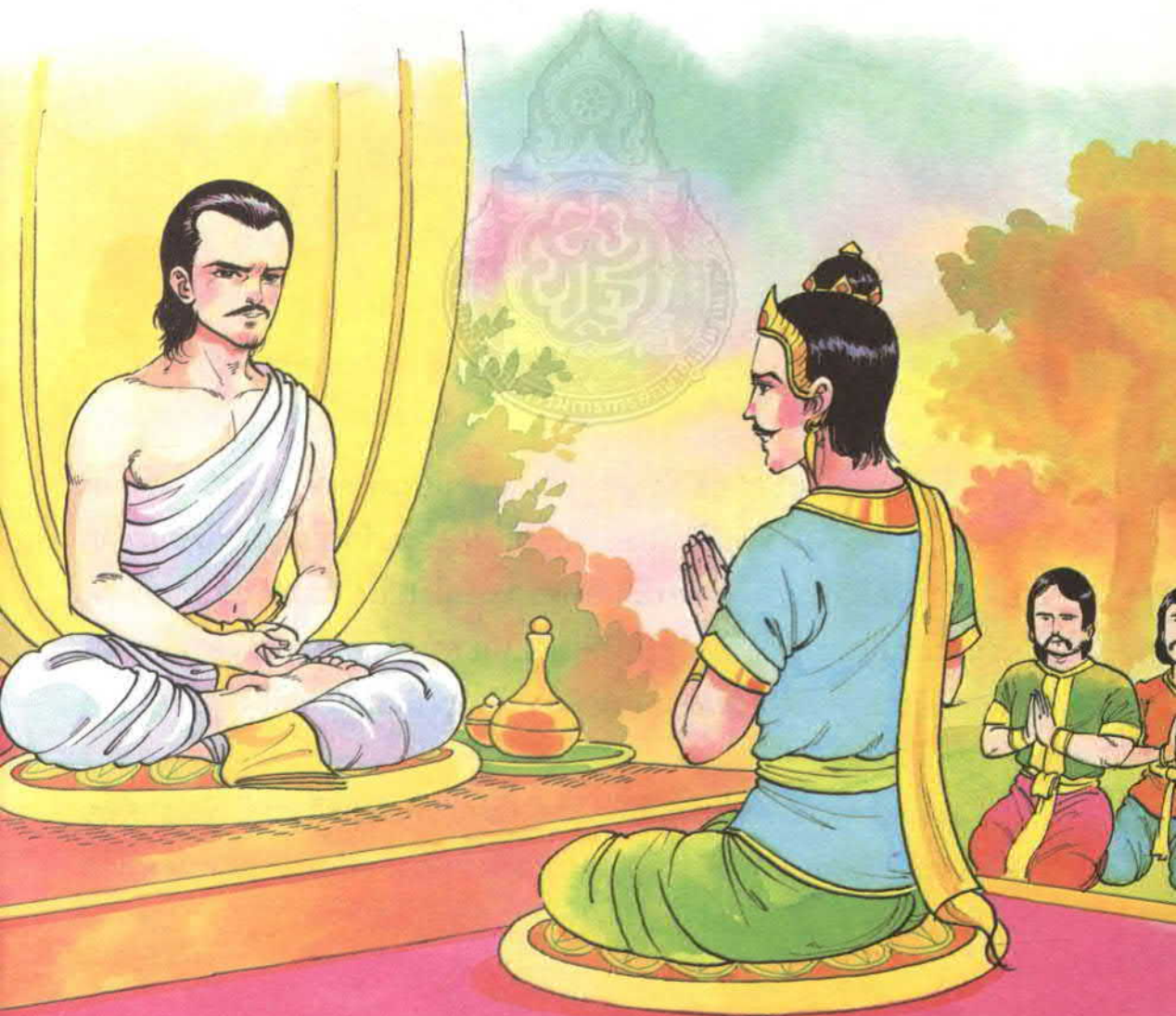
พระสงฆ์ทั้งปวงซึ่งอยู่ในที่
นั้นด้วยใคร่ทราบเรื่องราวในอดีต
ได้กราบทูลอาราธนาให้ทรงแสดง
พระพุทธเจ้าจึงตรัสชาดกเรื่อง
คนแจวเรือจ้าง

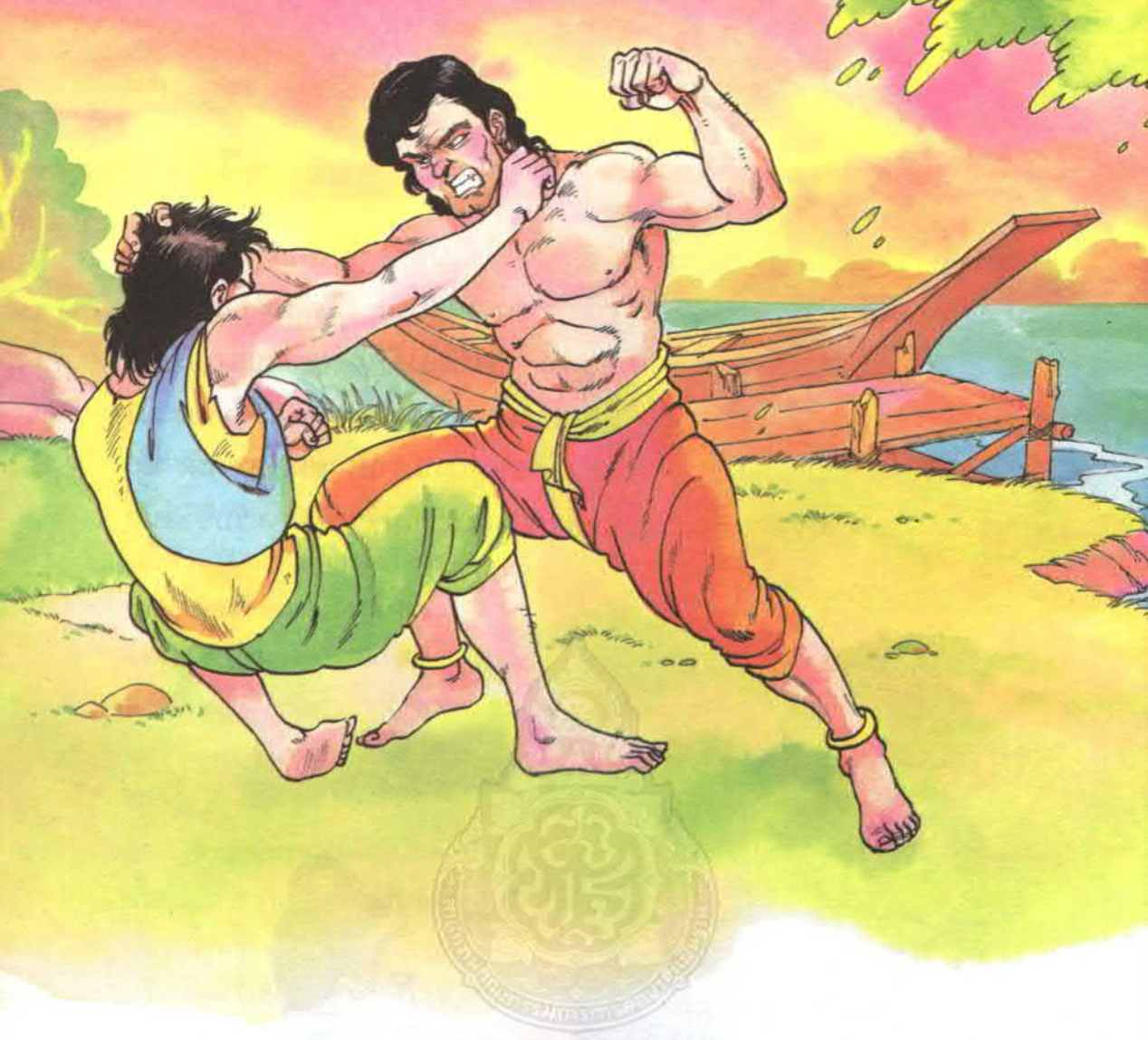
เรื่องมีดังต่อไปนี้

คนแจวเรือจ้าง

เมื่อพระดาบสลงจากเขาหิมพานต์ ได้ไปพักอยู่ที่อุทยานของท่านเจ้าเมือง ท่านเจ้าเมืองได้ทราบข่าวก็ไปหาพระดาบสนั้น เมื่อได้ฟังธรรมและเห็นอาการสำรวมของพระดาบสก็เลื่อมใส จึงนิมนต์ให้พระดาบสอยู่ที่นั่นเป็นประจำตลอดไป แล้วได้บำรุงด้วยปัจจัยและฟังธรรมเสมอมาด้วยความเลื่อมใส ท่านเจ้าเมืองได้ยกหมู่บ้านส่วยคือหมู่บ้านภาษีรายได้ให้พระดาบสเพื่อบูชาธรรม แต่พระดาบสไม่ยอมรับ เพราะเห็นว่าไม่จำเป็นสำหรับชีวิตนักบวช

ภายหลังพระดาบสได้บอกลาท่านเจ้าเมืองเพื่อจาริกออกชนบท ได้ไปถึงแม่น้ำแห่งหนึ่ง ที่นั้นมีบุรุษแจวเรือจ้างคอยรับจ้างคนโดยสารข้ามฟาก โดยคิดค่าจ้างเมื่อภายหลังพาคนโดยสารข้ามแม่น้ำไปถึงฝั่งตรงกันข้ามแล้ว ที่ทำเช่นนั้นเพราะจะได้ถือโอกาสขูดรีดค่าเรือโดยสารจากคนโดยสารตามใจชอบ ดีกว่าตกลงราคาค่าจ้างกันก่อน เพราะการทำเช่นนั้นย่อมจะต้องมีการต่อรองราคากันได้

แต่การกระทำเช่นนั้นก็เป็นเหตุให้มีการทะเลาะวิวาทถึงขั้นชกต่อย ตบตีกันระหว่างคนแจวเรือจ้างกับผู้โดยสารซึ่งว่าจ้างตลอดมา แต่คนแจวเรือจ้างก็ยังไม่เลิกความประพฤตินั้น

พระดาบส “อุบาสก ช่วยส่งอาตมาข้ามฟากหน่อย”

คนแจวเรือจ้าง “ท่านจะให้ค่าโดยสารผมหรือเปล่านั้น”

พระดาบส “อาตมาจะบอกทางเสียเงินและทางได้เงินให้ทราบ”

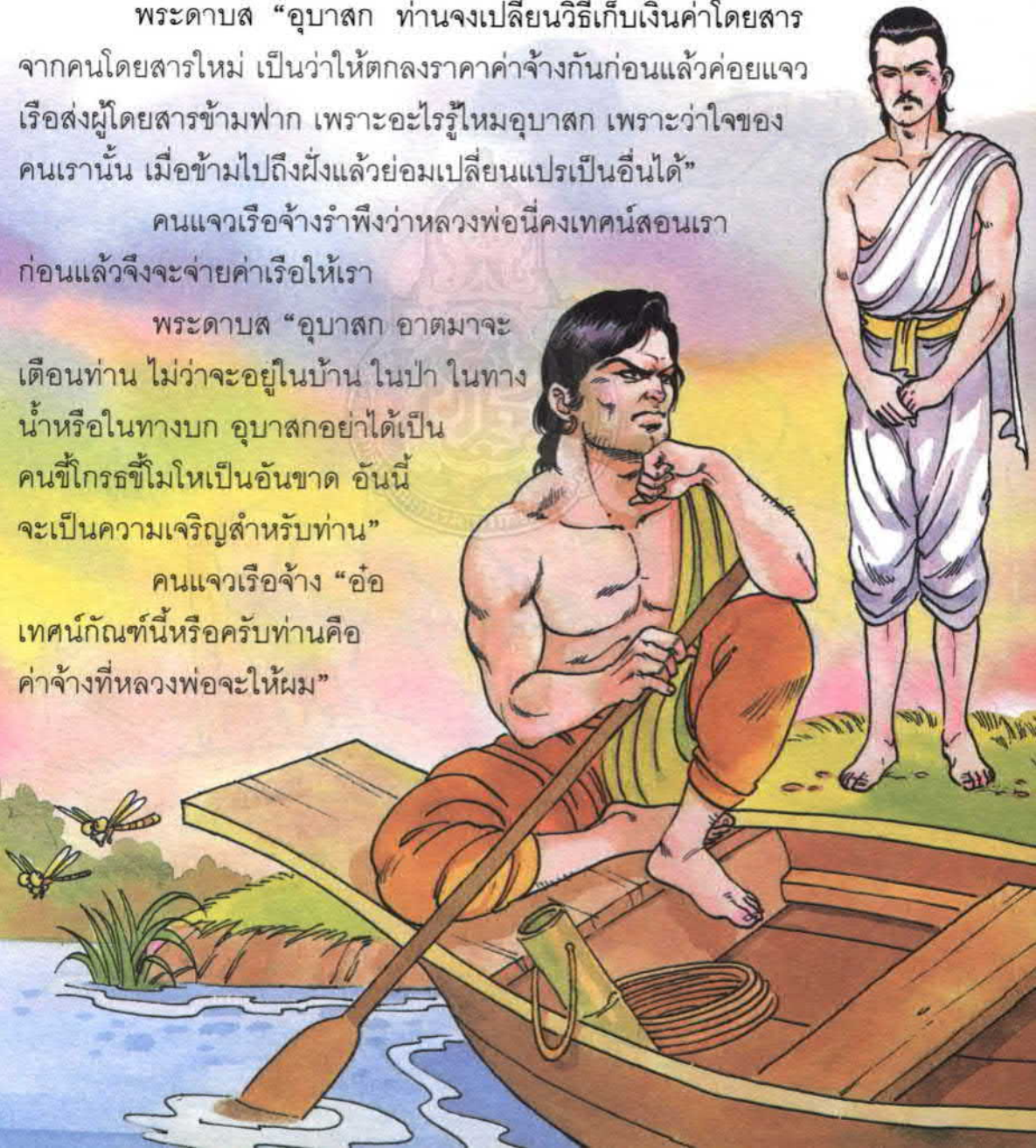
คนแจวเรือจ้างรำพึงว่า หลวงพ่อนี้คงให้ของดีเราสักอย่างเป็นแน่ จึง
ปลดเรือออกจากหลักผูก แล้วแจวส่งพระดาบสข้ามฟาก จนถึงฝั่งตรงกันข้าม
แล้วทวงค่าจ้างจากพระดาบส

พระดาบส “อุบาสก ท่านจงเปลี่ยนวิธีเก็บเงินค่าโดยสาร
จากคนโดยสารใหม่ เป็นว่าให้ตกลงราคาค่าจ้างกันก่อนแล้วค่อยแจว
เรือส่งผู้โดยสารข้ามฟาก เพราะอะไรรู้ไหมอุบาสก เพราะว่าใจของ
คนเรานั้น เมื่อข้ามไปถึงฝั่งแล้วย่อมเปลี่ยนแปรเป็นอื่นได้”

คนแจวเรือจ้างรำพึงว่าหลวงพ่อนี้คงเทศน์สอนเรา
ก่อนแล้วจึงจะจ่ายค่าเรือให้เรา

พระดาบส “อุบาสก อาตมาจะ
เตือนท่าน ไม่ว่าจะอยู่ในบ้าน ในป่า ในทาง
น้ำหรือในทางบก อุบาสกอย่าได้เป็น
คนขี้โกรธขี้โมโหเป็นอันขาด อันนี้
จะเป็นความเจริญสำหรับท่าน”

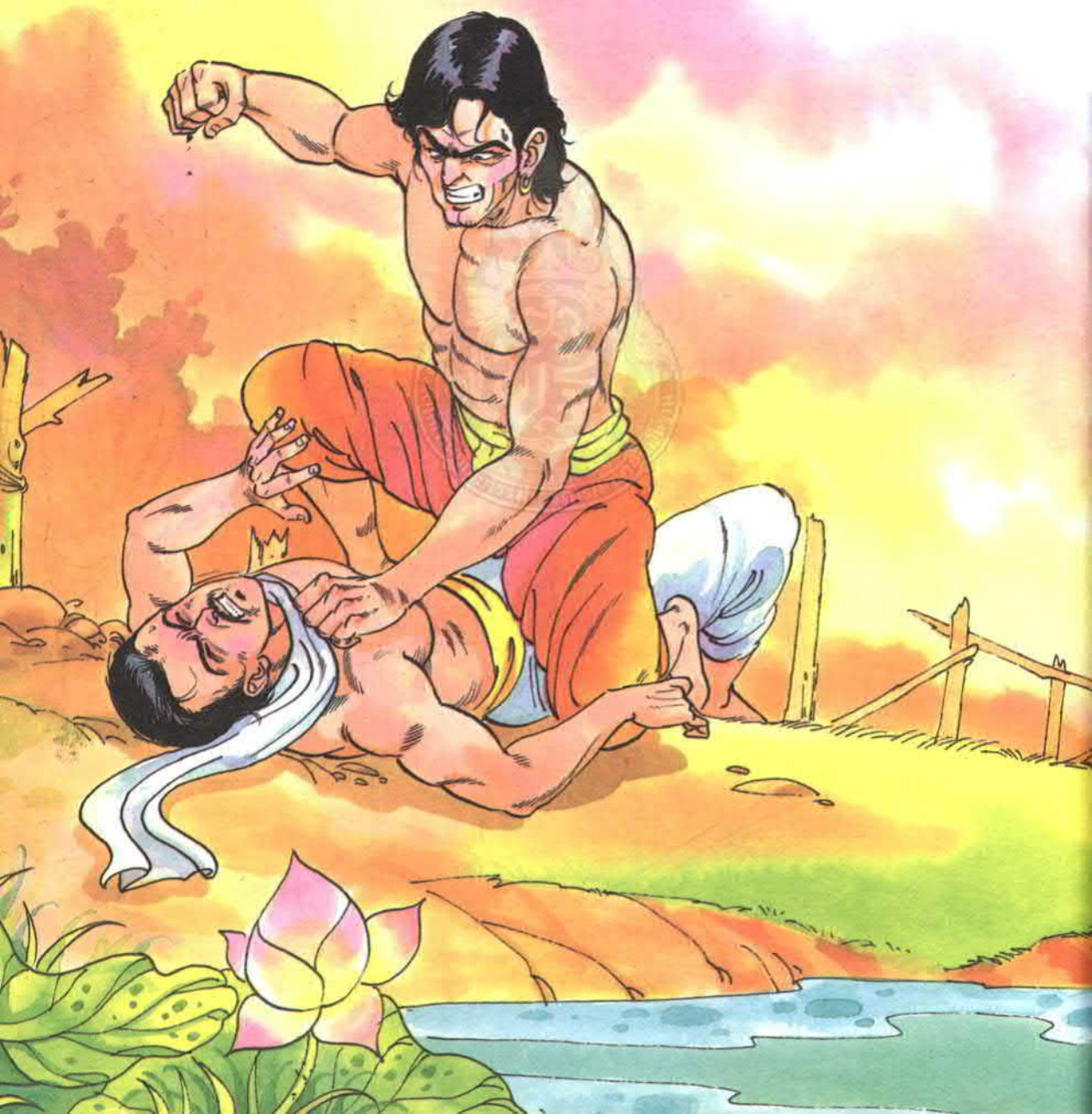
คนแจวเรือจ้าง “อ้อ
เทศน์กัณฑ์นี้หรือครับท่านคือ
ค่าจ้างที่หลวงพ่อกำลังจะให้ผม”

พระดาบส “เจริญพร ไซ้แล้ว นี่แหละคือค่าจ้างสำหรับอุบาสกละ”

คนแจวเรือจ้าง “ไม่ต้องการไฉน ให้ของมีค่าอย่างอื่นซี”

พระดาบส “อุบาสก ค่าจ้างอย่างอื่นของอาตมาที่จะให้อุบาสกนั้น
ไม่มี มีอยู่อย่างเดียวคือเทศน์เรื่องไม่ให้อุบาสกขี่โมโหนี้แหละ”

คนแจวเรือจ้างสุดที่จะฟังต่อไปได้ก็ถลันพรวดพราดไปที่ร่างพระดาบส ผลักหน้าอกพระดาบสล้มลงแล้วขึ้นทับอกพระดาบสไว้ ใช้มือฟาดปากพระดาบสให้ขาด ๆ

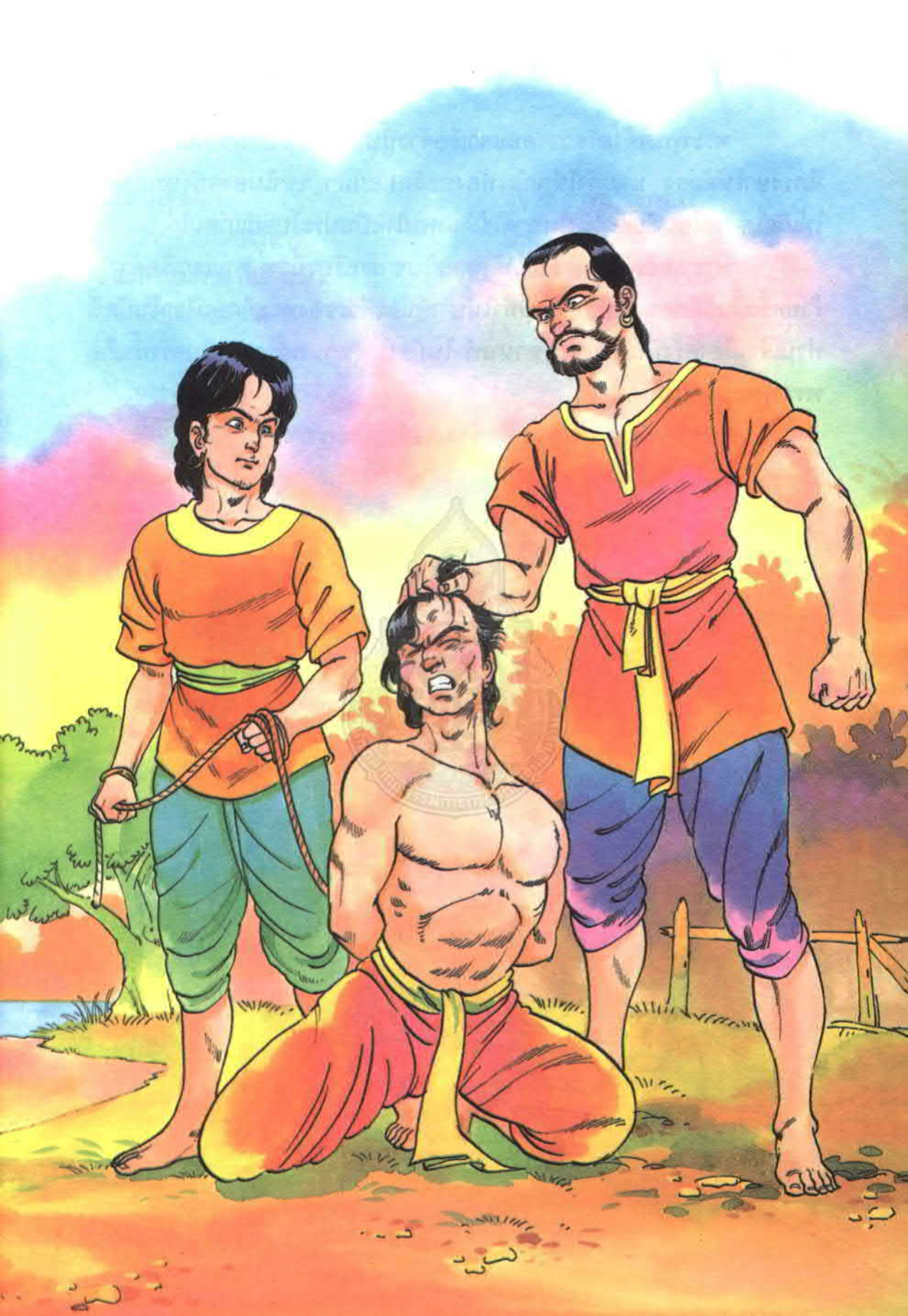
พระพุทธรเจ้าทรงแทรกเรื่องขยายความตอนนี้ว่า พระดาบสนั้นเป็นที่เคารพนับถือของท่านเจ้าเมือง ขนาดท่านเจ้าเมืองยกบ้านส่วยให้เพื่อบูชาธรรม แต่ท่านได้รับโทษเพราะเทศน์สอนคนที่ไม่ควรรับการฟังเทศน์

ตรัสแล้วทรงเล่าเรื่องราวต่อไปว่า ขณะที่บุรุษแจวเรือจ้างกำลังหวดซ้ายป่ายขวาด้วยฝ่ามือเข้าที่ปากของพระดาบสอยู่ที่ริมหาดทรายชายฝั่งแม่น้ำนั้น เมียของคนแจวเรือจ้างซึ่งกำลังท้องแก่ใกล้คลอดนำสำรับกับข้าวมาส่งผัว เห็นผัวกำลังทำร้ายพระดาบสก็ร้องหวีดห้ามผัวด้วยความตกใจ บอกผัวของหล่อนว่าหลวงพ่อดังนี้เป็นพระของท่านเจ้าเมือง

คนแจวเรือจ้างหน้ามิดเสียแล้ว วางมือจากพระดาบสก็ปรี่เข้าตบเมีย
เป็นเหตุให้คลอดลูกออกมาที่ริมฝั่งแม่น้ำนั้น ทันใดนั้น คนโดยสารที่กำลังรอลงเรือข้ามฟากอยู่ได้กรูเกรียวเข้าจับคนแจวเรือจ้าง รุมประชาทัณฑ์ แล้วมัดมือไพล่หลังนำส่งท่านเจ้าเมือง ท่านเจ้าเมืองได้สอบสวน เมื่อทราบความจริงแล้ว จึงลงโทษคนแจวเรือจ้างนั้น

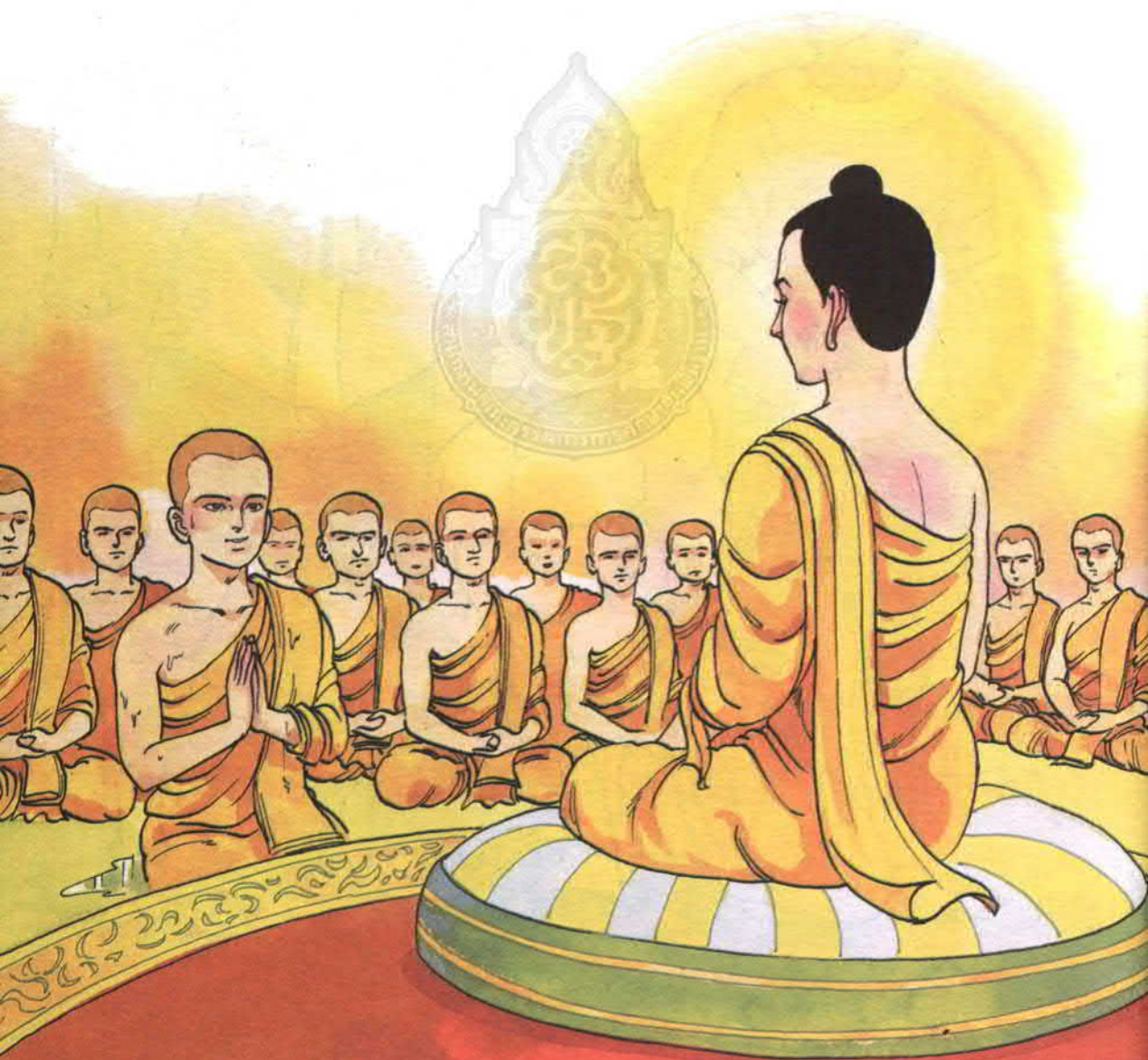

พระพุทธเจ้าตรัสว่า คนแจวเรือจ้างนั้นได้ทำสํารับกับข้าวแตก ได้ตบตีภรรยาให้ล้มลง และทำให้ลูกในท้องทะลักออกมา เขาไม่อาจยังประโยชน์ให้เกิดได้ เหมือนกับสัตว์ซึ่งไม่อาจใช้เงินทองให้เป็นประโยชน์แก่ตนได้

พระพุทธเจ้าทรงกลับชาติบุคคลในชาดกเรื่องนี้ว่า คนแจวเรือจ้างใจร้ายครั้งนั้นก็คือคนแจวเรือจ้างที่ทำให้บาตรและจีวรของพระภิกษุเปือกในบัตน์ ท่านเจ้าเมืองครั้งนั้นคือ **พระอานนท์** ในบัตน์ ส่วนพระดาบสในครั้งนั้นคือ **พระพุทธองค์** ในบัตน์

จบชาดกเรื่อง **คนแจวเรือจ้าง** ลงด้วยประการฉะนี้

ผู้เรียบเรียง

นายจำรัส ดวงธิดาร

คณะกรรมการที่ปรึกษา

อธิบดีกรมวิชาการ

พระธรรมราชานุวัตร

พระเทพเวที

ที่ปรึกษากรมวิชาการ

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหนังสือ

คณะกรรมการจัดทำ

นายจำรัส ดวงธิดาร

นางสุนน อมรวิวัฒน์

นายพิฑูร มลิวัลย์

นายไสว มาลาทอง

นางสาวสมพร จารุณี

นางสาวจำเริญ ไทไทย

นายทวีพร ทองคำใบ

นางรัตนา ภาชาฤทธิ์

นางสาวสุนันทา ทิพย์มาลัยมาศ

นางสาวกฤษณา บุญเรืองรอด

ผู้วาดภาพประกอบ

บ้านเด็ก

ประธานกรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการและเลขานุการ

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

บรรณาธิการ

นางเพชรภรณ์ รื่นรมย์

นางรัตนา ภาชาฤทธิ์

ออกแบบปก

นายทวีพร ทองคำใบ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชุด
ความรู้เรื่องพระไตรปิฎก เรื่อง นิทานชาดก เล่ม ๓ สำหรับชั้นประถมศึกษา ขึ้น
กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๕

(นายโกวิท วรพิพัฒน์)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ศึกษากันต์พาณิชย์

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว นายณัฐพันธ์ กาญจนรินทร์ ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๕๖

นิทานชาดก เล่ม 3

ISBN 974-01-2829-7

9 789740 128298

ราคา 48.00 บาท

ตีพิมพ์โดยมหาวิทยาลัย

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ครุฑลาดพร้าว

นายณัฐพงษ์ ลาภจันทน์พร ผู้พิมพ์และจัดพิมพ์

๕๖๐๐๘๘๘

www.suksapan.or.th